

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-03, 40-03, 40-04, 40-03 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Romunski petrolej

Izbruhnila je borba za romunski petrolej. Že v zadnji svetovni vojni je romunski petrolej igral odločilno vlogo in nosi mir, ki je bil po porazu Romunije podpisan v Bukarešti, ime »petrolejski mir«, s katerim so vsa petrolejska bogastva v Romuniji prešla pod nemško vodstvo in služila izključno nemški uporabi. Ker položaj Nemčije glede preskrbe petroleja kot gonilne sile ni prav nič boljši, kakor je bil v zadnji svetovni vojni, ampak je z ozirom na večjo uporabo mehaniziranega orožja na suhem, na morju in v zraku nemška potreba danes še mnogo večja, je bilo pričakovati, da bo tudi danes romunski petrolej igral neizmerno veliko vlogo in bo postal predmet, okrog katerega se bodo razvijale še hude krize, ki bodo pretresale zahodni del Evrope.

Romunska petrolejska industrija je štiri petine, to 80% v rokah inozemcev. Le ena petina, to je 20% je last Romunov, bodisi države, bodisi zasebnikov. Takšno stanje ni slučajnost. Predvojna Romunija ni imela denarja in bi nikdar ne bila v stanju najti potrebnega kapitala, da bi ga bila vložila v petrolejska raziskovanja, ki so morda uprav pri petroleju najbolj draga ter najbolj riskantna. Romunski petrolej so prav za prav odkrili in za industrijsko pridobivanje odprla velika mednarodna denarna združenja »Royal Dutch« in »Standard Oil«, ki so že v začetku našega stoletja zvalila ogromne milijone v romunske petrolejske vrelce. Njim so se pridružili pozneje še zahodni bogati kapitalisti, ki so prav tako vtaknili visoke vsote zlatih milijonov v romunsko zemljo, preden je nastala industrija petroleja v današnji podobi, z današnjim razmahom in današnjimi dohodki in dobički. Romunija sama se tega dela tako rekoč ni udeležila. Šele po zadnji svetovni vojni, ko je romunska država pobrala vso udeležbo Nemčije, ki je v romunskih petrolejskih vrelcih delovala po Deutsche Bank, je Romunija začela ustanavljati svoja lastna petrolejska podjetja in je obstajalo upanje, da bo prišla do svoje lastne nacionalne petrolejske industrije. Toda kljub temu, da so ta podjetja živila posebne ugodnosti, niso mogla uspeti v konkurenci s svetovnimi petrolejskimi trusti, ki so jih ali enostavno vrskali vase, ali pa jih prisilili, da so morala iskati denarne pomoči pri inozemskem kapitalu, to je v Franciji, Angliji, Italiji in Nizozemski. Nemčija se po vojni za romunsko petrolejsko industrijo ni zanimala in se je zadovoljevala s tem, da je romunski petrolej kupovala na trgu po tržnih cenah. Šele lansko leto je Nemčija prvič posegla v industrijo samo, ko je romunski petrolejski družbi »Credit Minier« dovolila večje posojilo za gradnjo velikanske čistilnice surovega olja. Nemčija je bila s takšnim položajem zadovoljna, ker je lahko svoje potrebe po petroleju krila tudi na ameriskem in angleškem ter mehiškem trgu.

Položaj se je spremenil bliskovito, ko je izbruhnila sedanja vojna, ki je Nemčijo čez noč odrezala od vsega inozemskega petroleja, dosegljivega po morju. Angleška blokada je presekala vse zveze. Za Nemčijo se je pojavila nujna potreba, da krije svoje potrebščine iz dosegljivih petrolejskih vrelcev, to je v bivši poljski Galiciji, v Romuniji in v Sovjetski Rusiji. Ker na dobavo sovjetskega petroleja zaradi kaotičnih razmer v sovjetskem prometu ne more računati in ker je pridobivanje petroleja v Galiciji malenkostno v primeri s potrebami nemške vojske, je stopil v ospredje romunski petrolej, ki bi vsaj delno pokrill največje nemške potrebe. In Nemčija se je obrnila takoj tudi na Romunijo ter je z lani s pomočjo bolj trdnih besed dosegla, da so ji obljubili dobavo zelo znatnih količin romunskega petroleja. Pred božičnimi prazniki je napravila drugi poskus, da bi dobavo še zvišala, toda pogajanja niso uspela, ker tudi politični pritisk ni zalegel.

Toda medtem sta Anglija in Francija, ki sta večidel lastnici romunskih petrolejskih družb, postali pozorni na romunsko-nemška pogajanja in ko sta zvedeli, da naj se Nemčija zakupa s petrolejem iz vrelcev, ki so njuna last, je nastopila takoj napetost. Ko se je zvedelo, da je Romunija tik pred božičem podpisala pogodbo, s katero bi dobavljala Nemčiji vsak mesec 150.000 ton petroleja, in da bo poleg tega skušala najti še 200.000 ton na mesec ter jih poslati v Nemčijo, se je v Angliji in Franciji pojavil grozeči odpor proti temu. Angleški kupci so se pojavili v Romuniji ter kupili 400.000 ton petrolejskih izdelkov in vzeli v najem vse petrolejske tovarne ladje, tako, da za izvoz v Nemčijo takorekoč ni nič več ostalo. Na pritisk Nemčije, naj Romunija izpolni svoje obveznosti in da naj pritisne na inozemske lastnike vrelcev, da ji potrebni petrolej za izvoz v Nemčijo odstopijo, se je romunska vlada, ki mora voditi svojo državo iz izredno nevarnih okoliščin in je na vseh straneh izpostavljena hudim pritiskom, z željo, da si ne nakopije nepotrebnih nasprotstev, segla po izrednih sredstvih in je kar čez noč postavila vsa petrolejsko industrijo pod državnega komisarja, ki ima diktatorske pravice tako glede urejanja pridobivanja petroleja, kakor tudi glede industrijske predelave in odprave v domačo uporabo in za izvoz v tujino. Na kratko, ustanovila je petrolejsko diktaturo. Anglija in Francija sta v tem ukrepu zasluili mnogo več, namreč pritisk Nemčije, da si na vsak način zavaruje dobavo petroleja, ter pristanek Romunije na nemške zahteve. Angleške in francoske petrolejske družbe, ki so videle da bodo morale za lastnim petrolejem zalagati potrebe nasprotnika, so v Londonu in v Parizu dvignile alarm, ki zna imeti nedogledne posledice.

Romunija je zaradi svojega petroleja začla v precep, ki je usoden. Na eni strani pritiska na njo Nemčija, ki se je po najnovejših sporazumih glede južne sovjetske Galicije znatno približala romunski meji, in ki ima v Madžarski zelo poslušno orodje za izvajanja političnega pritiska na Romunijo, na drugi strani pa stoji Anglija in Francija, ki so Romuniji zajamčile neodvisnost in nedotakljivost njenih meja in ki grozijo z odpovedjo tega jamstva, ako bi Romunija hotela Nemčiji ugoditi. Odpoved

Naša mornarica v žalosti

V sredo zvečer se je v šibeniški luki potopil naš najnovejši rušilec »Ljubljana« — Posadka razen treh strojnikov rešena

Uradno sporočilo

Beograd, 25. jan. AA. 24. januarja ob 17.20 se je kr. ladja »Ljubljana«, ko je plula v šibeniško pristanišče skozi preliv Sv. Ane, s svojim zadnjim delom zadela zaradi burje ob obrežno skalo in se hudo poškodovala ter se po kratkem času potopila. Posadka se je rešila razen narednika strojne stroke Grisbaha. Odrejena je preiskava.

Kako se je zgodila nesreča

Šibenik, 25. jan. b. Eskadra naše vojne mornarice, ki je bila sestavljena od rušilcev »Belgrad«, »Ljubljana« in »Zagreb«, je priplula sredi okrog 5 iz Boka Kotorske v šibeniški kanal. Prvi je zaplul v kanal rušilec »Belgrad«, za njim pa »Ljubljana« in »Zagreb«. »Belgrad« se je brez težav vsidral v zahodnem delu luke. Za njim je plul rušilec »Ljubljana«, ki pa sta ga morská struja in vihar vrgla proti hribu blizu vile Mojmir pri vходу v kanal. Pri udarcu je nastala na rušilcu »Ljubljana« odprtina v dolžini 20 metrov. Voda je takoj pričela vdirati v ladjo, ki se je s težko muko vlekla do rta Šipad, kjer jo je hotel poveljnik spraviti na plitvino. Na žalost pa so prenehali delovati stroji, ker je voda vdrla v oddelek za stroje, zaradi česar se je rušilec ustavil in so ga morali naglo zasidrati. Kmalu se je nagnil na stran in se potopil.

O katastrofi je ugotovljeno, da je rušilec »Ljubljana« naletel pri najožjem mestu v kanal na velike težave. Strahovit vihar, valovi in močen tok so naenkrat udarili iz luke proti kanalu in so ladjo treščili ob skalo hriba Lebova blizu samega rta pri vili Mojmir. Vse se je zgodilo z izredno naglico. Poveljnik je izdal povelje za plovbo z vso silo proti vходу v luko, in v tistem trenutku je ladja zadela ob skalo. Iz ladje je prihajal gost dim, nihče pa ni vedel, kaj se dogaja v strojnici. Tam so bili takoj pri udarcu prebiti tanki za

nafto, ki so bili vdeleni v notranjosti ladje. Druga dva tanka za nafto sta bila sicer nepoškodovana, vendar pa so ju morali zaradi nevarnosti eksplozije naglo izključiti in zapreti ventile. Ladja je z vso silo plula od vhoda v kanal proti obali, ker je poveljnik želel, da bi jo v pristanišču zasidrati in privezati. Na poti med vhomom v luko in obalo pa je dobil poveljnik signal, da naj zapluje ladja proti Šipadu. Rušilec se je naglo obrnil na desno stran ter plul v naznačeni smeri. Toda ladja se je kmalu nagnila na desno stran. Odpovedal je še drugi motor, zaradi česar se je ladja ustavila in ni mogla ne naprej ne nazaj. Zaradi tega so vrgli sidro s kljuna in s krme ter poklicali na pomoč druge ladje.

Reševanje posadke

Naglo so pripluli razni vlačilci, da rešijo moštvo. Z rušilcev »Belgrad« in »Zagreb« so žarometi obevali kraj nesreče. Ljudje z obale so mogli opazovati vse podrobnosti pri reševanju. Zbralo se je zelo mnogo občinstva, ki je kljub hudemu mrazu in silnemu viharju opazovalo dramo na morju. Nesreča se je zgodila ob 17.10, ladja pa se je potopila ob 18.45, tako da se je ladja potapljala poldruge uro. Častniki in moštvo so bili na ladji do zadnjega trenutka in so nekateri poskakali z nje šele tedaj, ko se je nagnila za 80 stopinj.

Vlačilci so posadko rešili, le usoda treh mož, ki so bili v strojnici, ni znana. Vse kaže, da so izgubili življenje strojni inž. Griesbach in dva kurjača.

Poveljnik Ahlin

Ko je poveljnik, kapitan bojne ladje Ahlin, videl, kaj se je zgodilo, je bil tako potr, da je zbežal proti svoji kabini.

Ko se je ladja potapljala, so častnike in mornarje odpeljati vlačilci na kopno v sedež poveljstva v Mandelinu. Poveljnik in višji častniki so bili

takoj zaslišani o katastrofi. Po mnenju strokovnjakov je upravičeno upanje, da bodo rušilec dvignili in rešili, ker globina blizu rta Šipada ni večja od 10 do 20 metrov.

Vzorno obnašanje hrabrih mornarjev

O nesreči pripovedujejo razne podrobnosti, ki govorijo o vzorni poslušnosti, disciplini in neustrašenosti naših mornarjev. Mornarji nekaterih oddelkov niso hoteli iz ladje vse dotlej, dokler ni bila njena usoda popolnoma zapečatena in so jo zvesti dani prisegi zapustiti šele tedaj, ko je bila katastrofa neizogibna. Isto velja za častnike, ki so do zadnjega trenutka ostali na svojih mestih. Čeprav so videli, da je s potapljanjem ladje ogroženo njihovo življenje. Zlasti hrabri so bili mornarji v strojnici, ki so storili vse, da ladjo rešijo in jih je voda, ki je vdrla v ladjo, odnesla. Nekateri so bili ranjeni in so drug drugemu pomagali po stopnicah navzgor.

Šibenik v žalosti

Šibenik je pod vtisom hude katastrofe, ki je zadela našo mlado mornarico zaradi izgube modernega rušilca »Ljubljana«. Vse zabave in plesi so bili takoj odpovedani, lokali pa so bili prazni. Častniki niso mogli pojasniti, kako se je mogla nesreča zgoditi ter domnevajo, da je bil tu pač primer višje sile.

Rušilec »Ljubljana« je bil opremljen z dvema močnima strojema ter je eden služil za rezervo.

Poveljnik, kapitan bojne ladje Ahlin, je znan kot sposoben in vesten častnik. On je večkrat vodil ladjo skozi kanal Sv. Antona. Trdijo, da se bodo reševalna dela pričela takoj in upajo, da bodo rušilec potegnili iz vode v kakih 14 dneh.

V Šibenik je prispel admiral Armin Pavič, ki je bil na vojni ladji »Zmaj«. Rušilcu »Belgrada« poveljuje kapitan vojne ladje Bačić, rušilcu »Zagreb« pa kapitan vojne ladje Durbesić.

Romunski petrolej odpira novo krizo na vzhodu

V Londonu upajo, da se bo spor dal mirno urediti

London, 25. jan. t. Reuter. V vprašanju spora, ki je nastal med angleškimi in francoskimi petrolejskimi trusti v Romuniji in o katerem se je včeraj pečala angleška vlada, niso nastopili nobeni novi razvoji. V časopisih so izšli celo pomirjevalni članki, ki imajo namen prikazati, da spor, ki je zavladal, ni povzročil nobene nevarne napetosti. Tako piše med drugim gospodarski urednik »Timesa«, da so »včeraj o tem sporu vse preveč govorili in da bi bilo boljše, ako bi bili manj«.

V Cityju pa, kjer so sedeži angleških petrolejskih družb, ki delujejo v Romuniji, danes ne dajejo nobenih novih izjav,

pač pa potrjujejo navedbe v časopisju, da imajo v rokah trdna dokazila za to, da je Romunija bila na tem — ali pod pritiskom Nemčije ali iz drugih razlogov, o tem se nečeto izražati — da odda Nemčiji mnogo več petroleja, kakor pa je bilo določeno v številnih sporazumih, ki so bili zadnje čase sklenjeni med Anglijo, Francijo in Romunijo. Romunija se bo morala držati nakupnih pogojev in angleške družbe od tega ne morejo odstopiti. Zaradi tega so se obrnile družbe na vlado in jo prosile za posredovanje.

V zunanjem ministrstvu priznavajo, da je bila angleška — kakor tudi francoska — vlada v telefonskih razgovorih s svojim poslanikom v Bukarešti, da pa ni bil pri romunski vladi vložen še noben uradni protest. Razume pa da se, da da bi morala angleška vlada proučiti tudi druge korake, ako bi se izkazalo, da je Romunija navzlic svojim obveznostim, ki jih ima do Anglije in Francije v pogledu prodaje petroleja, Nemčiji odstopila večje količine na račun angleških in francoskih dobav.

Glade »petrolejskega urada«, ki je bil ustanovljen v Bukarešti kot osrednja oblast za proizvodnjo in prodajo petroleja, pričakujejo v Londonu nadaljnjih informacij,

jamstva pa bi bila v današnjih okoliščinah za Romunijo usodna.

Danes razumemo, da je bilo treba sestaneek med madžarskim in italijanskim zunanjim ministrom v Benetkah, gibanje nemških čet po sovjetski Galiciji in nove železniške sporazume med Nemčijo in Sovjetijo, mrzlično delavnost diplomacije po vsem Balkanu, približanje med Turčijo in Bolgarijo, postaviti v svetlobo romunskega petroleja, da dobijo vsi ti dogodki svoj pomen in svojo notranjo zvezo. Okrog romunskega petroleja lahko nastopijo velike mednarodne zmede, tem bolj, ker bodo tukaj imeli pravni predpisi manj govornosti, kakor življenjske nujnosti vesleli, ki so v medsebojni borbi na življenje in smrt. Upanje pa še obstoja, da se bo našel kompromis, ki bo ta oblak prepodil z južnovzhodnega neba.

vendar menijo, da ta urad ni bil ustanovljen zato, da bi oškodoval angleške ali francoske interese. Vendar pa angleška vlada zelo pazljivo in odločno zasleduje razvoj položaja in je pripravljena storiti, kar je potrebno, da angleške in zavezniške koristi ne bodo trpele v prilog nasprotniku v sedanji vojni.

Sovjeti praviijo, da južne Galicije niso odstopili

ampak prepustili Nemcem samo železnico v Romunijo

London, 25. jan. t. Ministrstvo za informacije poroča, da je neposredno iz Moskve prejelo sledeče obvestilo:

Sovjetska vlada je v uradni izjavi zanikala, da bi bila petrolejske vrelce, ki se nahajajo na ozemlju tistega dela bivše Poljske, ki ga je zasedla Sovjetska Rusija, odstopila Nemčiji. V sovjetskih krogih naglašajo, da so poročila o tej predaji nastala zaradi prisotnosti nemških uniformiranih državnih uradnikov, ki so prišli v južno Galicijo, da organizirajo preselevanje nemške narodne manjšine v Nemčijo.

Tako govori sovjetska uradna objava. Vendar pa je na drugi strani neizpodbitno ugotovljeno, da je sovjetska vlada obljubila Nemčiji, da železniškega tira na tisti prog, ki pelje od Przemysla skozi južno Galicijo do romunske meje, ne bo razširila na širino sovjetskih železnic, tako da bodo mogli nemški železniški vozovi brez ovire v Romunijo in nazaj, kar je za dobavo romunskih surovin v Nemčijo izredne važnosti, ker je to edina železniška proga, po kateri romunski petrolej lahko prihaja v Nemčijo, dokler je Donava zamrznjena. V Moskvi trdijo, da so na to pristali, da s tem dokažejo tesno gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Kako je Nemčija odgovorila Italiji

»Da ne more preprečiti sovjetskih zahtev do Besarabije...«

London, 25. jan. b. Dopisniki turinskih listov so zabeležili članek diplomat. urednika »Ewening Standarda«, v katerem se trdi, da je Nemčija že razjasnila svoje stališče za primer, če bi Sovjetska Rusija izvršila kak pritisk na Romunijo. V tem oziru je dala Italiji gotova jamstva. Nemška vlada je tudi obvestila italijansko vlado, da ne bo mogla preprečiti ruskih zahtev na Besarabijo.

»Ewening Standard« trdi, da je nemški

zunanji minister von Ribbentrop v telefonskem pogovoru z grofom Ciano dal izjavo, da bo Nemčija spoštovala ozemeljsko nedotakljivost Madžarske. Zaradi tega ta angleški časnikar domneva, da bi bila Nemčija pripravljena odobriti sovjetske zahteve na Besarabijo, ne pa na kaj drugega.

Tudi „Tems“ napoveduje nevarnost za Besarabijo

Curih, 25. jan. b. Z vprašanjem o prisotnosti nemških čet v južni Galiciji se danes peča tudi strokovnjak »Tempsa«. Navzokrog nemških čet na sovjetsko-poljsko-romunski meji — pravi — je dejstvo in je treba položaj presoati takole:

Zasedba vzhodne Galicije po nemških četah je nevarna za Besarabijo. Ako se nastop nemških čet v južni Galiciji združi z delovanjem sovjetske vojske za Romunijo v zahodni smeri čez Dnjester, bo postal položaj za Romunijo izredno težaven. Zahodna smer je za napadalca neugodna, ker njegovo napredovanje preprečujejo tri reke, medtem ko bi ofenziva iz severa proti jugu lahko onesposobila romunsko obrambo. To važno vojno dejanje označuje »Temps« kot važno politično dejstvo, ker Sovjetska Rusija, ki je odprla nemškim četam pot do Romunije, stvarno ni več nevtralna država, temveč jo morajo zavezniški smatrati kot vojskujočo velesilo. To dejstvo bi logično moralo imeti resne posledice na političnem in vojnem področju.

Madžarske skrbi

Budimpešta, 25. jan. b. Tukajšnji politični in vojaški krogi z največjim zanimanjem zasledujejo razvoj angleško-romunskega spora. Domnevajo, da lahko pride do resnih zapletljajev med obema državama, če bi bila novica o uvedbi nemškega nadzorstva nad romunsko petrolejsko industrijo potrjena. Madžarska, ki ni opustila svojih revizionističnih zahtev, kot to nekateri trdijo, spremlja ta dogodek z resno skrbjo, ker so tukajšnji madžarski merodajni krogi prepričani, da bi bila izpolnitev madžarskih revizionističnih zahtev znatno otežkočena, če bo Romunija pritegnjena v interesno območje Nemčije.

Nemci bodo izkoriščali tudi petrolej v južni Galiciji

»News Chronicle« pa objavlja nova poročila o prisotnosti nemške oborožene sile v Galiciji ter pravi, da bodo Nemci sami to železniško progo popravili s svojimi lastnimi tehničnimi močmi in da je Sovjetska Rusija, da jo tudi stražijo člani nemške policije. List pravi, da je v stanju dokazati, da je tudi v petrolejsko industrijo v južni Galiciji prišlo izredno veliko število nemških tehničnih delavcev, ki imajo nalogo obrate obnoviti, ker so jih Poljaki pri umiku vse uničili, tako da petrolejski vrelci ne dajejo nobenega proizvoda iz sebe. S tehniko so seveda prišli tudi člani nemške tajne policije.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno, ponekod v severni polovici bo snežilo, na jugu pa deževalo.

Politični zapiski

Najnujnejša zahteva državne politike

Ker je glavni odbor JRZ v včerajšnji resoluciji izrazil mišljenje, da je mogoče razpisati volitve šele, ko bo država popolnoma preurejena, je jasno, da je to prvenstveno glavno vprašanje državne politike, vse drugo pa manj aktualno. Postransko je, kdaj bo na ministrskem svetu sprejet volivni zakon. Sprejet mora biti pravočasno.

»Jutrovo« poročanje

Včerajšnjemu »Jutro« je spet enkrat zgodila politična smola. Med svojimi političnimi poročili na 7. strani je prineslo tudi poročilo o političnem položaju v Beogradu, kar pa je bilo napisano seveda v Ljubljani. Med drugimi zadevami tega poročila beremo tudi tole novico: »Kakor nam javljajo iz Beograda, so prišli slovenski člani JRZ na sejo z namero, da razčistijo stališče vodstva stranke napram vprašanju preureditve države. Toda vodilni krogi JRZ smatrajo, da položaj še ni dozor, da zaenkrat ni mogoče doseči enotnosti... Smatrajo je zato, da bodo ljubljanski člani vodstva JRZ morali odložiti izvedbo svojih sklepov.« — Tako je pisalo. »Jutro« na 7. strani. Na 5. strani svoje 2. izdaje pa je moralo prinesiti skrajšano poročilo iz Beograda, da je JRZ sklenila, da se mora pred volitvami izvršiti organizacija in preureditev vseh delov države na načelih narodnega sporazuma. Smola je bila v tem, da je »Jutro« pozabilo iz 2. izdaje vzeti še tisto svoje proročanje na 7. strani, ki je izražalo njegovo neizpolnjeno željo. Sinola!

Zoper ureditev države pred volitvami

Zagrebaški »Obzorje« prinaša politični članek, kjer polemčno piše zoper tiste, ki zagovarjajo misel, da je najprej treba urediti državo po načelih sporazuma, nato pa šele iti na volitve. »Obzorje« v svoji polemiki med drugim pravi: »Doselej ni nobenega potrdila, da bi bilo to mišljenje vodilnih belgradskih političnih krogov. Tako se na primer srbski del JRZ ni izrekel za tako stališče. Tudi ni res, da bi vsi Slovenci zahtevali, naj se najprej ustanovi srbska in slovenska enota, nakar naj bi bile šle volitve. Tako misli pač »Slovenec«; torej glasilu večine, toda ne vseh Slovencev. Zato ni res, da bi na eni strani bili vsi Srbi in vsi Slovenci, na drugi pa sami Hrvati.« — Zagrebškemu »Obzorju« je med tem postalo jasno, da je celokupna JRZ zavzela isto stališče. Ko bi hrvatski listi res kolikšnaj poznali slovenske razmere, bi morali priznati, da tako, kakor Slovenec, mislijo vsi Slovenci. Značilno pa je spet, da vsi nasprotniki slovenske samouprave spet s prstom kažejo na pisanje »Jutrac« kot na mišljenje Slovencev, s čimer jutrovska JNS pač skuša reševati svoje ozke strankarske interese na škodo skupnih velikih slovenskih koristi. Naj se gospodje, ki tako delajo, ne pritožujejo, če jim slovenska javnost odkrito očita, da s svojimi spletkami in zahrbtnostjo škodujejo slovenski stvari.

»Srpski glas« o srbski enoti

Zadnja številka »Srpskega glasa« spet prinaša članek o srbski enoti, ki naj se čim prej ustanovi. V njegovih izjavah je sicer marsikaj, kar bi mi kot Slovenci težko podpisali, vendar je glavni smisel njegovih besed upoštevanje vredet ter zato navajamo te njegove misli: »Vprašanje srbske enote je bilo teoretično postavljeno tisti hip, ko je bila ustanovljena posebna hrvatska enota in ko je bilo načelo plemenskega ali etniškega razmejevanja... Mnogi dobri rodoljubi menijo, da Srbom niti zdaj ni treba zaviti jugoslovanske zastave... Vsako dobro dejanje se mora prekaliti v poskušnjah. Tudi naše globoko prepričanje je, da je edina rešitev bodisi Srbov, kakor tudi Hrvatov in Slovencev v krepki jugoslovanski skupnosti... S hrvatske najodgovornejše strani pa nam je zadnje čase bilo sporočeno tole: Vprašanje srbske enote naj se reši v narodni skupščini. Ti pa so svojo enoto ustvarili brez skupščine. Odkod ta nedoslednost?... V novi skupščini upajo s podporo strank, ki jim pomagajo najti razpoloženje za nove pridobitve terena. Drugi vzrok pa je ta, da bi dobili med tem več časa. Med tem ko Srbi čakajo, pa hrvatski aktivisti delajo na vseh straneh. Njihovi ministri kot člani skupne volitve agitirajo po naših krajih in pripravljajo nove pozicije. Meša se v Bosni, po Vojvodini, tudi po južni Srbiji, ponekod odkrito, drugod prikrito. Med tem ko je zagrebaška vlada uvedla več ali manj jasen centralizem za hrvatsko področje, za srbsko področje priporočajo avtonomije s posebnimi oblastmi. V hrvatske zadeve se od skupne vlade nihče ne sme vmešavati; v našem delu pa hrvatski ministri vse rešujejo. To ni sporazum, to ni enakopravnost, ni pravilnost...«

Polemika med HSS in demokrati

»Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodnik, kjer se peča z odgovorom demokratske stranke na njegov odgovor demokratom. Med drugim naglašajo: »Priznanja vodstva demokratske stranke, da ni več vračanja nazaj, nimamo za nobeno koncesijo, marveč za nekaj naravnega. Vračanja nazaj ne more biti že zaradi tega ne, ker bi se Hrvati, ko bi to kdo poskušal, vse drugače držali, kakor v dobri pred sporazumom. Takrat je bila namreč vera v sporazum. Ko bi se kdo hotel vračati nazaj, bi to pomenilo, da je sporazum sploh nemogoč in ne bi bilo težko sklepati, kaj bi moglo slediti. Ker je stvar takra, res ne razumemo, zakaj naj bi bilo v hrvatskem interesu, da bi se vse ozemlje zunaj Hrvatske in Dravske banovine razglasilo za srbsko enoto. Ker imajo Srbi na tem ozemlju večino, to še ne pomeni, da je to ozemlje izključno srbska enota. Srbi imajo večino tudi v vsej državi — demokrati celo trde, da jih je osem milijonov, kar je seveda pretirano — pa vendar ni mogoče vsega državnega področja razglasiti za Srbijo.«

Volivni red za hrvatski sabor

V obrambo volivnega zakona za hrvatski sabor prinaša »Hrvatski Dnevnik« zoper srbske glasove podatke, kjer dokazuje, da je volivni red tako urejen, da je to celo Srbom na korist.

Osebnosti

Belgrad, 25. jan. m. Za okrogne sodnika 3/2 v Mureki Soboti je imenovan dr. Franc Česarek e Prevalji. Za notarja v Kranju je postavljen dr. Ivo Sorli, notar v Mariboru. Za notarja v Metliki je imenovan notarski pripravnik iz Maribora Anton Jakopič. Za sodnega pripravnika pri okrognem sodišču v Celju je imenovan Bogomir Verlič iz Vrhnike.

Dve izjavi

Belgrad, 25. jan. AA. V zvezi s sklepom glavnega odbora JRZ, da JRZ misli, da je pred volitvami nujno potrebno dokončati preureditev vseh delov države in državne skupnosti, so obiskali častnikarji predsednika vlade dr. Mačka in ga prosili, naj poda izjavo o tej stvari. Novinarji so vprašali ali obstoji glede tega kakšno nesoglasje o politiki vlade. Na to vprašanje je dr. Maček odgovoril:

»Nisem sklepal sporazuma z JRZ, ampak z drugimi činitelji in z Dragišo Cvetkovićem kot predsednikom vlade. Zato naziranje JRZ v tem pogledu ni odločilno. Tudi v bodoče bom zastavljal vse sile, da ministrski svet še te dni sprejme volivni zakon. Kdaj bo ta zakon postal veljaven in kdaj bodo razpisane volitve, pa ni odvisno samo od mene. Dragiša Cvetković je na vprašanje čas-

nikarjev, ali ima kaj pripomniti na izjavo dr. Mačka o sklepih glavnega odbora JRZ, dejal tole:

»Znana mi je izjava dr. Mačka, ki mi jo je osebno sporočil. Izjava je popolnoma umestna, kajti sporazum predstavlja ureditev važnega državnega vprašanja in ni bil nikoli predmet strankarskih razgovorov ali pogajanj. Stremil bom kakor doslej, da se v celoti izvede in v duhu, v katerem je sklenjen. JRZ kot takšna sploh ni sodelovala pri pogajanjih in razgovorih, ampak sem si jaz kot predsednik odgovorne vlade že takoj v začetku zastavil nalogo, da se lotim ureditve tega važnega vprašanja, a JRZ je sporazum v celoti odobrila. Kar se tiče drugega dela izjave dr. Mačka glede sprejetja volivnega zakona, je v vladi enodušnost o potrebi sprejetja tega zakona in bo prav v kratkem sprejet.

Hrvatski delavci zoper razmere pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev

Belgrad, 25. jan. AA. Dragiša Cvetković, predsednik ministrskega sveta, je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu zastopnike zagrebske Delavske zbornice, ki so ob enem zastopniki hrvatske delavske zveze. Le-ti so orisali predsedniku vlade stališče zagrebske Delavske zbornice o zadevi osrednje uprave za posredovanje dela, o zastopstvu jugoslovanskih delavcev v mednarodnem uradu za delo v Ženevi in o zadevi SUZORA ter zahtevali,

da se osrednji upravi za posredovanje dela v Zagrebu zajamči zastopstvo delavstva, da pridejo v mednarodni urad za delo zastopniki nacionalno orientiranih delavcev in da naj se pri SUZORU v Zagrebu komisar nadomesti z delavskimi zastopniki.

Predsednik vlade je poslušal želje zastopnikov zagrebske zbornice in hrvatske delavske zveze ter izjavil, da jih bo upošteval in jim ugodil.

Anglija odgovarja Japoncem

Spor zaradi preiskave japonske ladje »Asuma Maru« po Angležih

London, 25. jan. t. Reuter. Angleška vlada je japonski vladi poslala odgovor na njeno noto v zadevi preiskovanja japonskega parnika »Asuma Maru« po angleških vojnih ladjah. Vsebinsko odgovor ne objavlja. Toda povčleni krogi menijo, da Anglija pod nobenim pogojem ne bo izročila Nemcem, ki jih je na japonskem parniku zajela. Toda verjetno je, da je angleška vlada predložila kompromis v tem smislu, da naj japonske trgovske ladje ne sprejemajo več nemških potnikov, in je upanje, da bo japonska ta predlog sprejela, kajti nezadovoljnost japonske vlade izvira predvsem iz okoliščin, da je bila japonska ladja od anglejskih ladij preiskana v vodah, ki jih Japonska smatra kot svoje področje. Nedvomno pa bo Anglija nadaljevala svoje delovanje, da »očisti morja od vsega, kar bi moglo Nemčijo v sedanjih vojni podpirati«, kot se izraža Reuter.

Japonski general grozi, zunanje ministrstvo miri

Tokio, 25. jan. t. Domei. V japonskem parlamentu so poslanci vladno vprašali, kaj namerava storiti, da v bodoče angleške ladje ne bodo več preiskovale japonskih trgovskih ladij. Mornariški admiral Jošida je odgovoril, da je japonsko vojno brodogradništvo popolnoma pripravljeno, da bo v bodoče zavarovalo pomorsko plovbo.

Demonstraciji pred angleškim poslanštvom včeraj ni bilo, tako, da je policija umaknila okrepjeno stražo izpred poslanstva. V zunanjem ministrstvu so častnikarjem izjavili, da sploh obžalujejo, da so vzklile nekateri ljudi pred angleškimi poslani-

štvom razpilihi v demonstracije, nekateri inozemski časopisi celo v »krvavo demonstracijo«. Častnikarji so mogli sami na svoje oči videti, kaj se je zgodilo in kakšen je bil obseg dogodka. Spor deluje »Asuma Maru« ni take narave, je izjavil govornik zunanega ministra, da bi sprožil kakšno politično napetost. Sicer pa je japonska vlada pri obrambi interesov države in naroda ne potrebuje pouličnih manifestacij, ampak razpolaga sama z učinkovitimi sredstvi, ki jih bo vporabila po potrebi in po svoji uvidevnosti.

San Francisco, 25. januarja. AA. Reuter. Japonska parniška družba »Nipon Jusenkai« poroča, da ne bo več sprejemala kot potnike nemških državljanov, ki so vojaški obvezniki.

Tokio, 25. januarja. t. Reuter. Odposlanstvo znanega japonskega nacionalističnega združenja »Tohokai« je danes obiskalo angleški generalni konzulat Jokohami ter generalnemu konzulu oddalo protiangliško spomenico. Ko so odposlanci zapuščali konzulat, so razbili okna na poslopju generalnega konzulata. Policija jih je polovila in vtaknila v zapor. Drugih nemirov ni bilo.

Amerika se pripravlja

Washington, 25. januarja. AA. Havas. Mornariško ministrstvo sporoča, da se trgovske ladje ne bodo mogle več preskrbeti s premogom na Havajskem otočju. Obveščeni krogi naglašajo, da vlada ni v zvezi s tem objavila nobenih razlogov. Očividno pa je, da so vlado vodili pri tem razlogi varnosti, ker želi ohraniti zalogo premoga na Havajskem otočju za vojno mornarico ter istočasno preprečiti, da bi se tuje vojne ladje prekrbovale s premogom s teh otokov.

okolščinah, v katerih se izvaja preseljevanje teh ljudi sredi najhujše zime.

Katoličanom ni mogoče opravljati bogoslužja. Cerkve so samo enkrat na teden odprte po dve uri.

General Weygand v Franciji

Ankara, 25. januarja. AA. Havas. General Weygand je prišel iz Bejrua v Ankaru. Na postaji ga je pozdravil poveljni anarske garnizije z več višjimi častniki. Na postaji je bil tudi francoski poslanik s pomorskim in vojaškim atašejem. General Weygand se je pripeljal v Ankaru s šefom svojega kabineta; tu bo gost francoskega poslanstva. Njegov obisk v Ankari je zasebnega značaja. General bo v Ankari ostal nekaj dni. (General Weygand je vrhovni poveljni angleško-francoskih armad v Siriji z oblastjo nad vsem vzhodnim Sredozemljem.)

Teheran, 25. jan. AA. Stefani. Glede na glaso-ve, ki so se razširili v tujni, da misli Iran poslati v Carigrad posebno odposlanstvo, da prouči možnost spremembe nenapadnega pakta med Turčijo, Iranom in Afganistanom v vojaško zvezo, izjavljajo v tukajšnjih poklicanih krogih, da jim o tem ni nič znano.

Nemčija ima 8000 časopisov

Berlin, 25. jan. AA. DNB. Včeraj je govoril glavnim urednikom vodilnih nemških listov vodja nemškega tiska dr. Dietrich. Dr. Dietrich je v svojem govoru naglasil, da razpolaga Nemčija sedaj z 8000 časopisi, ki izhajajo skupno v 320 milijonov izvodov. Ta številka dokazuje, kako veliko vlogo igra časopisje v življenju nemškega naroda. Dr. Dietrich je dejal, da bo nemška kultura lahko še in še naprej razvijala svojo življenjsko moč, če Nemčija sedanjo borbo dobi.

Vojna naročila v Ameriki

Ottawa, 25. jan. b. Kanadska vlada je naročila v Ameriki 26 lovev podmornic, 26 lovev min in veliko število letal. Poročajo, da sta Francija in Anglija naročila v Ameriki 6000 letal in da bosta naročila povečali po potrebi na 8000. Cena teh letal bo od 350 do 450 milijonov frankov.

Drobne novice

Helsinki, 25. jan. AA. Reuter. Sir Walter Citrine in drugi člani delegacije angleških laburistov so danes prispeli v Tamisaro, malo udrbo v Finskem zalivu, ki so jo pred kratkim bombardirala in napol porušila sovjetska letala.

Berlin, 25. januarja. AA. Zadnje dni se se vršila med Slovaško in nemško vlado pogajanja o olajšanju prometa z avtomobili in drugimi motornimi vozili med Nemčijo in Slovaško. Pogajanja so končana, ker je bil podpisan sporazum, na osnovi katerega bo posebno olajšan tranzitni promet na cesti Engerau-Bratislava-Theben. Sporazum stopi v veljavo 1. aprila t. l.

Pogreb princa Kristofora

Atene, 25. jan. AA. Danes ob 11 se je začel pogreb kneza Kristofora. Pogreb se je razvijal po programu, ki ga je določil minister dvora. Kljub slabemu vremenu — deževalo je ves dan — je velika množica ljudstva napravila špalir po ulicah, po katerih je krenil mrtvaški sprevod. Mnogo ljudstva se je zbralo tudi v Tatioju, kjer so kneza pokopali. Po službi božji, ki jo je opravil atenski metropolit ob asistenci mnogih svečnikov, so krsto s truplom kneza Kristofora položili v poseben avtomobil. Za tem avtomobilom so sledili avtomobili s člani kr. družine, predsednika vlade Metaxa in drugih uglednih osebnosti ter duhovščine. Pogreba se je udeležila tudi Nj. kr. Vis. knežinja Olga, ki se je odpeljala včeraj v Atene.

Belgrad, 25. jan. AA. Danes je bila v dvornem hramu na Dedinju žalna slovesnost za grškim princem Kristoforom, stricem Nj. Vis. knežinje Olge.

Seja ministrskega političnega odbora

Belgrad, 25. jan. m. Danes ob 11 dopoldne je bila v predsedstvu vlade seja ministrskega političnega odbora, katere so se udeležili podpredsednik vlade dr. Maček, pravosodni minister dr. Marković, gradbeni minister dr. Krek, minister za gozdove in rudnike dr. Kulenović, finančni minister dr. Šutej, kmetijski minister dr. Čubrilovič in minister brez listnice dr. Konstantinović. Na seji so obravnavali o načrtu novega volivnega zakona, v prvi vrsti glede predloga glavnega odbora JRZ, glede državne liste in osebic okrog njih. Razpravo bodo nadaljevali prihodnji teden. Medtem bodo člani odbora izdelali svoje predloge in jih med seboj skušali spraviti v sklad.

Belgrad, 25. jan. m. Po končani seji ministrskega političnega odbora sta imela daljši razgovor predsednik vlade Cvetković in podpredsednik vlade dr. Maček. S popoldanskim vlakom se je dr. Maček odpeljal v Zagreb, odkoder se bo vrnil v ponedeljek.

Zastopniki Akademске akcije v Belgradu

Belgrad, 24. jan. Te dni se je mudilo v Belgradu zastopstvo Akad. akcije za izpolnitev univerze v Ljubljani, ki je v imenu slovenske akademike mladine posredovalo v raznih vprašanjih izpolnitve slovenske univerze in akademskih zadevah. V delegaciji so bili poselovodi predsednik Akad. akcije g. Ludvik Leskovar, referent za medicino g. Ivo Sever in referent za tehniko g. Herbert Slivnik. Sprejeti so bili pri gradbenem ministru dr. Mihlu Kreku in predsedniku senata dr. Antonu Korošcu, ki se je v nadenournem razgovoru zadržal z akademsko delegacijo in se živo zanimal za vse podrobnosti vprašanj, v katerih je Akad. akcija prišla posredovati ter tudi ob tej priliki zagotoviti slovenski univerzi svojo pomoč.

Prosvetnemu ministru Boži Maksimoviću je delegacija predložila spomenico, v kateri so ob razložene želje vseh Slovencev, naj se ob 20 letnici slovenske univerze uzakoni popolna medicinska fakulteta, takoj pa bi se naj otvoril peti in šesti semester. Poleg tega naj se odobrijo krediti za izgradnjo anatomskega, histološkega, in fiziološkega instituta. Tehniška fakulteta pa najbolj potrebuje zgradbo aero- in hidrodinamičnega laboratorija ter zavoda za strojništvo. Končno je v spomenici še prošnja za povišanje rednih dotacij, ki jih prejemale posamezne fakultete.

Delegacija je obiskala tudi g. senatorja Smodeja in ga prosila, da pospeši ureditev nekaterih višjih štipendij in ustanov.

Zastopniki akademikov so povsod našli mnogo razumevanja za težnje slovenske univerze.

Za sodelovanje Bunjevcev in Srbov

Novosadski »Dan« prinaša članek, ki ga je v svojem glasilu »Naše slovo« napisal znani bunjevski publicist g. Lazar Stipić. V članku je med drugim rečeno: »Hrvat-Bunjevci naj svoje akcije ne upirajo zoper Srbe in naj ne pretrgajo s Srbi narodnega in kulturno-prosvetnega sodelovanja. Čeprav Bunjevci predstavljajo absolutno večino narodnega življa v teh krajih, vendar le skupaj s Srbi predstavljajo absolutno večino vsega prebivalstva. Zato nikakor ni opravičeno in ne pametno ločiti hrvatstvo od srbstva. To je zlasti nes pametno danes, ko merodajni srbsko-hrvatski zastopniki sporazumno sodelujejo in ko gremo k končni rešitvi vseh tistih vprašanj, ki so doslej ovirala harmonično sodelovanje med Srbi in Hrvati. Bunjevski kraji ne morejo več biti pozorišče za ločevanje srbstva, ko pa se v vsej državi dela na to, da bi se izgladile razlike in srbstvo ter hrvatstvo združila v tako politično in nacionalno kulturno harmonijo, ki je nikdar ne bo več mogoče razbiti... Zato naj se uredi razmere tudi med Bunjevci. Zatorej je tudi brez pomena, da bi večina Bunjevcev živela srpta s Srbi...«

»Bosna je bolj srbska ko Srbija«

Belgrajske »Srbske narodne novine«, ki jih urejuje Momčilo Vlakovič-Stih, prinašajo članek, kjer je med drugim tudi tole povedano: »Bosna in Hercegovina sta bolj srbski — če smemo tako reči — kakor pa sama Srbija... Ti dve sta jedro srbskega naroda, ponos in dika vsakega Srbina.« Nato pisec zahteva, naj se »vsa Bosna in Hercegovina v njunih zgodovinskih in etniških mejah priključi Srbiji.

Po daljši bolezni mi je umrla
ljuba mama

**BARBARA
MOLEK**

v 82. letu starosti. — Pogreb bo
jutri, 26. januarja ob 3 popoldne
na farno pokopališče na Radovici.
Ljubljeno mamu priporočam
vsem v blag spomin.

Belgrad, 25. januarja 1940.

Anton Molek, sin
in ostalo sorodstvo.

Sovjeti so na Finskem dosedaj izgubili že 500 tankov

Nova zmaga Fincev severno od Ladoškega jezera

Rim, 25. jan. t. Radio Roma poroča iz Helsinkov: Velika bitka, ki je zadnje dni divjala severno od jezera Ladoga, se je končala s sovjetskim porazom. Po najnovejših poročilih se Sovjeti hitro umikajo z bojišča. Sovjeti so na tem odseku nastopili s tremi divizijami, ki so Fince napadale začeni pri Sumjervi, odkoder so skušale napredovati v treh smereh. Korakale so tri dni v snegu in mrazu, ko so prišle v stik s finsko obrambo. Toda Fini so takrat nenadno prešli v protinapad. Razdelili so se v dve koloni ter so nalik škarijam v hitrih, dva dni trajajočih pohodih sovjetske divizije z dveh strani obkolili. Ena finska kolona je hitela po odseku pri Tolvajervi, druga po odseku Sertavala. Sovjetske sile so se kar naenkrat znašle v precepu. Da bi se izognile obkolitvi, so hotele uporabiti železniško progo Svistamo-Suojervi, toda finska letala so jo razbila. Zato so Sovjeti dobili povelje, naj se čim prej umaknejo iz zagate, v katero so zašli. Med umikom so jih Fini z obeh strani hudo obdelovali. Bitka je za enkrat končana v prilog Fincev. Sovjeti so Fincem spet prepustili ogromne količine orožja in municije ter mnogo ujetnikov.

Helsinki, 25. jan. AA. Reuter. Sovjetske čete so z obupnim napadom naskočile severno od jezera Ladoga, da bi pognale Fince v beg in napadle Mannerheimovo črto z boka. Najhujši so bili napadi pri Kolaniokiju in Ajtokiju, vendar se napadi niso posrečili in so Sovjeti imeli velike izgube. Fini alej ko prej drže svoje položaje, ki so jih utrdili v tem delu fronte. Pravijo, da je sovjetsko vrhovno poveljstvo uporabilo pri tej priložnosti najboljše sovjetske čete. Neki finski častnik je izjavil časnikařjem, da se je sovjetskim četam na nekaterih krajih posrečilo prodreti do prednjih finskih postojank.

Havas: Ves svet in tudi sami Fini se čudijo, da so Sovjeti izgubili v finski vojni doslej toliko tankov. Sovjetska vlada je računala, da bo v nekoliko dneh zasedla finsko prestolnico in da bodo njeni tanki lahko v najkrajšem času prispeli do finskega glavnega mesta. Zato je v začetku vojne zbrala ob finski meji okoli tisoč tankov. Danes jih je samo še 500. V toku sedmih tednov je bilo uničenih že 470 sovjetskih tankov. Prvi naval tankov so Fini ustavili in uničili z minami. Druga vrsta obrambnega orožja, ki se ga poslužujejo Fini proti tankom, so posebni topovi, ki se zelo lahko skrijejo ter so za tanke največja nevarnost. Njihovi izstrelki prebijajo najmočnejše oklopne tanke. Izstrelki eksplodirajo v notranjosti in redna posledica je, da je tank s posadko vred uničen. Tretja obramba proti tankom obstoja v posebnih zaprekah, ki so jih Fini zgradili ob sodelovanju vsega prebivalstva. Tudi ozemlje samo je tako, da nastopajo lahko samo veliki tanki, medtem ko je malim in srednjim tankom bilo premikanje skoraj onemogočeno. Sovjetske čete so zelo pobite zaradi tako velikih izgub. Izguba 500 tankov je prekrizala tudi taktične načrte sovjetske vojske, ki so šli za tem, da bodo sovjetske čete pod zaščito tankov zasedale Finsko.

Mesec dni boj pri Salli

Stockholm, 25. januarja. Bitka pri Salli, ki traja sedaj že nad mesec dni, to je od časa, ko so sovjetske čete bile ustavljene v svojem prodi-

Pred brezdomom

Znano je, da je bilo še nedavno vse francosko učiteljstvo na državnih šolah protikrščansko usmerjeno in velika večina vpisana v marksistične sindikate, v katerih je imela zelo glasno vlogo. Pretežen del je bil naravnost v vrstah komunizma. Dnevni čedalje večje duhovne stiske, ko so dozoreli sadovi brezbožnosti in z njo združenega brezpravstva, pa so tudi med te vrste prinesli duševen preobrat. Te dni je velika skupina francoskega učiteljstva in sicer prav takih, ki so se doslej ponašali s svojim svobodomiselnostvom, poslala ministrskemu predsedniku Daladieru spomenico, v kateri beremo:

»Mi vsi ali skoraj vsi spoznavamo sedaj, da je šola brez Boga dogospodarila in da je Francijo privedla na rob propada. Nujno je potrebno, da se tega vsi zavemo, da spoznamo storjene napake in šoli zopet vrnemo Boga. Pod pretezo, da mora biti inteligent v verskih zadevah nevtralen, so nas učili Boga sploh tajiti in npravnstveno in versko vzgojo nadomestiti z najbolj nevarnimi in razrušujočimi nauki. Celo verni učitelji se niso več upali izgovarjati v šoli imena božjega zaradi strahu pred predpostavljanimi. V strašni katastrofi vojske sedaj čutimo, kako zelo nam je potrebno vodstvo in pomoč iz kraljestva vere. Spoznavamo, da je naloga vzgojitelja, da dviga duše narodnega naraščaja k Bogu in njegovim brezpogojnim npravnstvenim postavam. Gosod ministrski predsednik, te vzvišene dolžnosti ne moremo, kakor je treba, izpolnjevati, ako nas oblast ne bo podpirala. Zato se obračamo na vas, da v tem smislu daste navodila ne samo zato, da olajšate naše delo za pravo vzgojo mladine, ampak tudi zato, da bomo s skupnimi silami vsi pomagali k preporodu naše domovine.«

Obnova Francije se je torej začela tudi v francoskem učiteljstvu, ki je že več kot pol stoletja sledilo geslom framasonskega brezboštva in socialističnega materializma. Ali ni pretresljivo, ko slišimo, da zdaj, tik pred brezdomom tudi oni, ki so ga sami kopali, spoznavajo, kako da iz tega ni nobene poti, kakor če se narod vrne k Bogu?

Razlaga znakov: belina pomenja Finsko; črno je Sovjetija; črna puščica je smer sovjetskega napada; bele prazne puščice nakazujejo smer finskega protinapada. Črtkana linija pomenja bojno črto, ki so jo Sovjeti zasedli 20. decembra 1939, močna črta pa pomenja sovjetske položaje dne 19. januarja 1940.

ranju pri Kemijärvi, se sedaj razvija okrog Markejärvi na področju, ki leži med Kursu in Salli, kjer so Sovjeti pri svojem umiku zgradili novo močno obrambno črto. Sovjeti so pred dobrim mesecem prodrli prav do Kemijärvi in do Savukoski in že potegnili bojno črto skoraj čisto vzporedno z reko Kemijoki.

General Valenius je okrog bojišča započel protinapad v treh smereh: od Savukoski vzporedno z reko Tenijoki. Drugi sunek je šel od Kemijärvi naravnost proti središču sovjetskih čet, ki so prodirale po cesti, ki vodi od Salli proti Kemijärvi, tretji sunek je zadel sovjetske čete na desnem krilu čez gorovje tudi v smeri proti Salli. Ta zadnji sunek je bil za sovjetske čete najbolj nevaren, ker jim je grozila obkolitev. Zaradi tega so se morali hitro umakniti čez gričevje Karhu Tunturi, pri čemer je sovjetska divizija, ki se je borila na tem ozemlju, bila skoraj popolnoma uničena. Izgubila je več tisoč mož in je v rokah Fincev pustila velik vojni plen. Sovjetske čete so torej, ki so se na tem področju bojevale s svojimi najboljšimi močmi, po hudih bojih potegnile novo vojno črto, ki teče kakšnih 20 km v polkrogu proti zapadu od Salli, ki je tako postala sovjetsko glavno oporišče. Na novi črti, ki je za sovjetske čete dokaj ugodna, se sedaj nadaljujejo ogorčeni boji. Sovjeti bi hoteli obdržati pridobljeno ozemlje in ga potem, ko bi došla ojačanja, izriniti za ugodno izpadno točko v smeri proti Botniškemu zalivu, s čimer bi bila severna Finska odrezana od juga. Fini pa se na vso moč prizadevajo, da bi sovjetske čete izrinili iz finskega ozemlja in jih po možnosti s spretno obkolitvijo uničili. Po nekaterih poročilih se v tem odseku bojuje okrog 40.000 sovjetskih vojakov z velikimi množinami orožja, zlasti topništva, finske čete pod poveljstvom generala Valeniusa pa skušajo zagrabiti sovražnika od bokov in ga prisiliti k naglemu umiku ali celo predaji. To je trenutni položaj obeh front pri Salli.

Sovjetski letalski napadi

Helsinki, 25. jan. AA. Stefani. Finsko poročilo pravi, da se je od 24 sovjetskih letal, ki so zadnje tri dni odletela z raznih letališč na Estonskem, da bombardirajo kraje na Finskem, samo trojica vrnila na svoja oporišča, 21 letal je pa strmoglavilo.

Novo Kitajsko ustvarjajo

Iz pokrajin, ki jih je zasedla japonska vojska

Čingtau, 25. jan. AA. Havas: Predstavnik japonske vojske je izjavil novinarjem, da so vse priprave za imenovanje nove centralne vlade na Kitajskem praktično končane. Podvzeti so vsi varnostni ukrepi, da se zavarujejo osebnosti onih kitajskih državnikov in politikov, ki se udeležujejo priprav za ustanovitev nove vlade. Vse ulice, po katerih hodijo omenjeni državniki, izpraznijo ter po njih stalno križarijo vojaške in policijske patrrole.

Dela konference v Čingtau napredujejo brez težav. Mongolski predstavnik Tongo in general Li-sušin sta podpisala načelno pogodbo med mongolsko vlado in centralno kitajsko vlado. Tongo je odpotoval včeraj iz Čingtauja in se vrnil v Kalgan. Smatrajo, da daje ta načelna pogodba poseben položaj mongolski vladi. Voditelji te vlade bodo izvoljeni doma ter jih ne bo več imenovala central-

Helsinki, 25. jan. AA. Havas. Včeraj so sovjetski letalci bombardirali več predmestij in vasi na vzhodu in severovzhodu Finske in uničili več hiš. Zdaj prihajajo tudi podrobnosti o bombardiranju finske ladje »Notung«, ki so jo sovjetska letala potopila. Med 10. in 11. uro dopoldne je več sovjetskih letal napadlo ladjo in vrglo vsega skupaj okoli 15 bomb, vendar ni nobena izmed njih padla na ladjo. Le ena bomba je priletela v neposredno bližino parnika in napravila luknjo, skozi katero je voda vdrla v ladjo. Sovjetska letala so nato začela s strojnimi obstreljevanji posadko, ki je medtem spuščala rešilne čolne v morje. Strojniški ogenj se je nadaljeval še potem ves čas, ko so mornarji skušali s čolni rešiti se na obal.

Italijanski bombniki

London, 25. jan. b. Dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da so pri zadnjem bombnem napadu na sovjetsko pomorsko oporišče Kronstadt sodelovali italijanski letalci z 20 aparati, ki so bili odlično opremljeni. Italijanski letalci so dosegli znatne uspehe.

Na zahodu potapljaajo predvsem nevtralne ladje

Norveške izgube na morju

Oslo, 25. jan. t. Reuter: Mornariško ministrstvo je izdalo uradno sporočilo, da je norveško trgovinsko brodogojstvo od začetka vojne pa do danes izgubilo 32 različnih trgovskih ladij s skupno tovorno nosilnostjo 112.000 ton. Pri tem je izgubilo življenje 150 mornarjev švedske narodnosti.

Potopljene ladje

Stockholm, 25. jan. t. Reuter: Švedska ladja »Patrias« (1188 ton) je na poti iz Gotheburga v Rotterdam zadel na mino in se potopila. Moštvo je rešeno.

Amsterdam, 25. jan. t. Reuter: Semkaj so pripeljali rešene člane posadke francoskega parnika »Biarritz«, ki je zadel na mino in se potopil. 40 članov posadke pogrešajo.

Oslo, 25. jan. t. Estonska ladja »Nautica« se je potopila na norveški obali. Posadko so rešili norveške ladje.

London, 25. jan. t. Admiraliteta sporoča, da je tovorna ladja »Parkhill« (500 ton) izgubljena. Pet mož posadke je rešenih.

Anglija gradi 2 milijona ton novih trgovskih ladij

London, 25. jan. »Financial News« posveča uvodni članek gradnji angleškega brodogojstva in piše, da se danes gradi v angleških pristaniščih za dva milijona ton novih trgovskih ladij. H koncu marca 1937 je bilo v gradnji 600.000 ton trgovskih ladij, h koncu junija pretečenega leta je bilo naročenih 190 trgovskih ladij z 850.000 tonami. Toda danes gradnja presega dva milijona ton novih trgovskih ladij. Država zlasti naroča veliko množino ladij, ki bi bile sposobne za dolge proge. Zdaj ne grade specialnih ladij, ampak tipe v serijah, kar gradnjo zelo pospešuje.

Churchill bo govoril v soboto

London, 25. jan. b. Winston Churchill bo imel 27. januarja govor v Manchestru. Govor bodo pre-

našale vse angleške radijske postaje ob 15.30 na valovnih dolžinah 19.76, 30.96, 41.49 in 49.59.

Streljanje pri Gibraltarju

Rim, 25. jan. t. Radio Roma: V Gibraltarju so danes popoldne slišali močno topniško streljanje, ki je trajalo kake pol ure. Nato se je dvignilo z gibraltarskega letališča eno britansko vojno letalo in odletelo tja, odkoder se je slišalo streljanje. Nič ni znano, če je prišlo na morju blizu Gibraltarja do bitke med vojnimi ladjami, ali pa je imela britanska vojna mornarica vaje v streljanju.

Nemčija preimenuje svoje vojne ladje

Berlin, 25. jan. t. United Press. Hitler je zapovedal, da se mora mala bojna ladja »Deutschland«, znana iz bojev na Atlantiku (sestrska ladja uničene bojne ladje »Graf Spee«), preimenovati na ime »Lützow«, češ da se bo ime »Deutschland« uporabilo za novo, mnogo večjo nemško oklopnico, ki bo kmalu nastopila službo. Velika križarka, ki je dosedaj nosila ime »Lützow«, bo tudi dobila novo ime, toda ni še bilo objavljeno, katerega.

V zraku

London, 25. jan. t. Letalsko ministrstvo poroča, da se je danes nad ustjem reke Temze pojavil nemški bombnik, ki je letel visoko (okrog 7000 m). Letalo je kmalu izginilo v smeri proti vzhodu.

London, 25. jan. t. Reuter: Dodatno k poročilom o včerajšnjem obisku nemških bombnikov nad Shetlandskimi otoki izjavljajo, da je bil to že trinajsti nemški letalski napad na te otoke. Nemški bombniki so dve uri letali nad otoki in so skušali napasti tudi dve trgov. ladiji v vzhodni obali otočja. Na prvo so vrgli dve bombi, na drugo tri. Nobena bomba ni zadela.

Na suhem

Pariz, 25. jan. AA. Havas: Uradno poročilo od davi se glasi: Nič dogodkov.

Berlin, 25. jan. AA. DNB. Včeraj ni bilo posebnih dogodkov na zahodni fronti. Bilo je le nekaj malega topniškega streljanja južno od Saarbrückna. Ugotovljeno je, da sovražnik nadaljuje utrjevanje prvih črt.

Anglija kliče 4 letnike

London, 25. jan. t. Vojno ministrstvo je razposlalo pozive letnike od 1929 do 1933 pod orožje. Pričakujejo, da bo ta poziv zajel 250.000 vojaških novincev, ki bodo takoj nastopili vojaško službo.

Nemški napad v marcu?

Pariz, 25. jan. AA. Reuter: Vojaški krogi opozarjajo danes, da se lahko v poldrugem mesecu pričakuje nemški napad večjega obsega. Isti krogi naglašajo, da je sedanji mir na zahodnem bojišču treba smatrati kot znak, da bo tak položaj ostal še nekaj časa naglašajo, da so Nemci začeli ofenzivo na Verdun 21. februarja 1916 in da tudi zdaj nameravajo konec februarja podvesti napad večjega obsega.

Ponosen glas iz Nizozemske

„Kdorkoli bi napadel Nizozemsko, bo zadel na orožje“

Nizozemski zunanji minister o nevtralnosti taktiki Nizozemske in Belgije

Haag, 25. jan. t. Reuter Nizozemski zunanji minister Van Kleffens je imel v parlamentu daljši govor, ko je odgovarjal na neko vprašanje glede stališča nizozemske vlade o govoru angleškega mornariškega ministra Churchilla o dolžnostih nevtralnih držav.

Nizozemski zunanji minister je Churchillovo mnenje, da se bodo morale nevtralne države pač priključiti Angliji in Franciji, ki se borita predvsem za svobodo malih držav, zavrnil in obsodil. Nizozemski vidi svoje poslanstvo v tem, da ostane nevtralna, in je pripravljena, da svojo nevtralnost brani proti vsakomur. Velešile enega in drugega vojskovođa se tabora morajo spoznati, je dejal minister, da bi se ves vojni položaj do temeljev

spremenil, ako bi bili Belgija in Nizozemski prisiljeni, da se pridružita vojni. Kdorkoli bi napadel Nizozemsko ali Belgijo, ta bo zadel na odpor orožja. To velja kot splošno načelo nizozemske politike. V nadaljevanju svojega govora je Van Kleffens dejal, da bo morda res kmalu prišel čas, ko male, nevtralne države ne bodo mogle več biti članice Zveze narodov, toda sedaj ta čas še ni napočel.

Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo, da sta Nizozemski in Belgija močna opornika miru in reda. Za Nizozemsko velja, da ima velike interese ne samo v Evropi, marveč tudi v Aziji. Prav gotovo je, da bi nobena velešila drugi vlesili ne pustila, da se polasti teh nizozem-

skih posestev. Isto velja prav gotovo tudi za položaj Belgije. Torej je v interesu vseh, naj Nizozemski pustijo, da vzdržuje mir in red po ozemljih, kjer bi se takoj začela križati tekmovalna, ako bi ne bilo nizozemske države.

Reksisti - nemški vohuni

Bruselj, 25. jan. t. Reuter. V Charlerois je policija napravila hišno preiskavo pri večjem številu reksistov in je pridržala tri ljudi v zaporih. Obdolženi bodo, da so pripadali nemški vohunski družbi, katere poglavar, neki Nemeč, je pravčas pobegnil.

Gospodarstvo

Katera podjetja so zvišala mezde

Od Delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli: »Na seji tarifnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani, ki je bila 17. t. m., se je ugotovilo, katera podjetja v Sloveniji so do sedaj sledila pozivu zbornice TOI za zvišanje mezd z ozirom na porast druginje. Kolikor je Delavska zbornica mogla ugotoviti, so dosedaj zvišala mezde naslednja podjetja oziroma skupine podjetij:

1. Člani »Zveze delodajalcev tekstilne stroke« — 40 podjetij so na poziv svoje zveze tekotom novembra zvišali mezde za 10%.
2. Tekstilna tovarna za pliš, Eifer, Ljubljana, je dala s 1. januarjem 1940 še novih 10%, tako, da znaša skupni povečanje 20%.
3. Združene tovarne stekla d. d., Hrastnik, so priznale s 1. decembrom 1939 na plačo 500 din v 14 dneh 20%, od 500—600 din v 14 dneh 15%, nad 600 din v 14 dneh 10%.
4. Trbovlijska premogokopna družba za rudarje, cementarno in apnenice za 8 do 10%.
5. Šumska uprava kneza Auersperga v Jelen-dolu je s 1. januarjem 1940 zvišala plačo za 10%.
6. Cinkarna d. d., Celje, je s 1. dec. 1939 zvišala plačo za 15%.
7. Rudnik Pečovnik, Celje, s 1. dec. 1939 za 8 do 14%.
8. »Saturnus« d. d., Ljubljana: I. grupa 25%, II. grupa 15%, III. grupa 13%, IV. grupa 10%.
9. Samotna tovarna Store za 12%.
10. Zugmayer in Gruber, Slov. Bistrica, za 20%.
11. Industr. platnenih izdelkov, Majdič, Škofja vas, za 10%.
12. Tovarna Brečko, Celje, s 1. dec. 1939 10%.
13. Čevljarska podjetja v Ljubljani s 1. januarjem 1940 za 15%.
14. Krojaška podjetja v Ljubljani s 24. decem-brom 1939 za 12%.
15. Tvarnica Tanin d. o. o. v Medvodah z 19. decembrom 1939 za 10%.
16. Godalni urad K. Borna, Trzin, s 1. decem-brom 1939 za 11%.
17. Tovarna lepenke in lesovine, Prevalje, za 17%, profesionalom pa še posebej za 0,25 din na uro, s 1. decembrom 1939.
18. Artur Perger, tovarna lepenke, Mislinje, s 1. decembrom 1939 za povprečno 10%.
19. Pekovska podjetja v Ljubljani s 15. jan-uarijem 1940 za 15%.
20. Tovarna usnja Mergenthaler, Moste, je zvišala poročenim delavcem urne mezde za 0,40 din na uro.
21. Tovarna za dušik d. d., Ruše, je uvedla s 1. decembrom 1939 posebne doklade, in sicer: za samce 100 din, za poročene 120 din, za poročene z do 3 otroci 150 din, za poročene z več kot 3 otroci 180 din, za vajence 50 din — na 14 dni.
22. Kemična tovarna, Moste, je zvišala vse plače za 25 din tedensko.

23. Tovarna za klet, Moste, je dala na vse plače 24 din doklade tedensko.
24. Remec & Co., Duplica, je s 1. jan. 1940 priznal doklado v znesku približno 10% osnovnih mezd. (Mesečne doklade: vajenci 25 din, moški samci 65 din, moški oženjeni 80 din, ženske 55 din).
25. Tvarnica čevljev Peko, Trzin, za 0,50 din na uro.
26. Grafična podjetja v Sloveniji so z 11. decembrom 1939 priznali: kvalificiranemu delavstvu 36 din, moškimi pomožnim delavcem 22 din, ženskimi pomožnim delavkam I. kat. 18, ostalim ženskimi delavkam 16 din na teden.
27. Združene papirnice Vevče-Goričane so dale draginjsko doklado po 4 din na delovni dan s 1. decembrom 1939 ter prekatégorizirale s 1. jan-uarijem 1940 nad 120 delavcev v višjo kategorijo. Povešek znaša povprečno 10% do 13%.
28. Kamniška korporacija je s 1. dec. 1939 zvišala mezde: samskim in poročenim delavcem brez otrok 0,25 din, poročenim z 2 otrokoma 0,35, poročenim s 3 in več otroci 0,50 din na uro.
29. Keramična tovarna, Ljubljana, s 1. jan. 1940 vsem delavcem po 50 din mesečno.
30. »Šešir«, tovarna klobukov, Škofja Loka, za 0,55 din na uro.
31. »Jugotancine« d. d., Sevnica, s 1. dec. 1939 0,50 din na uro.
32. Parna žaga v Sevnici s 1. novembrom 1939 za 0,30 din na uro.
33. Mokronoška tovarna usnja 0,50 din na uro.
34. Tovarna usnja, Wesehna, Soštanj, s 1. decem-brom 1940 na uro.
35. Kamnolom Hauke, Trbovlje, s 1. dec. 1939 urne mezde za 0,50 din.
36. Sever & Co., trgovina s semeni, Ljubljana, s 16. decembrom 1939 ženskam za 5 din, moškim za 10 din na štihl.
37. Kranjska industrijska družba, Jesenice, je dala enkratni nabavni prispevek, in sicer: oženim delavcem in vdovcem po 300 din, samskim delavcem po 175 din, delavkam po 125 din, mlado-letnim delavcem in vajencem po 75 din. Nadaljna pogajanja so v teku.

Če pri tem upoštevamo, da je pri OUZD prijavljenih okoli 24.000 podjetnikov in če od tega števila odračunamo 6000 (prijava služkinj), vidimo, da naj bi poziv zbornice TOI upoštevalo najmanj 18.000 podjetij. Sledi torej, da je imel poziv zbornice TOI dosedaj le malo odziva. Če so zmogli eni, bi verjetno mogli tudi drugi, predvsem pa velika podjetja, ki jih je v Sloveniji okoli 250 (podjetja, ki zaposlujejo nad 50 delavcev).

Delavska zbornica pričakuje, da bodo oni slovenski podjetniki, ki doslej v odnosih do svojega delavstva druginje še niso upoštevali, to storili čim prej. Delavska zbornica bo po svojih močeh skrbela, da bo slovenski delavski in nameštenski stan pred draginjo zanesljivo zaščiten.

Vsakdo bo dobil enako mero! Takole delijo na zahodni fronti presno maslo za posamezne nemške polke.

Okraj Logatec: Dol. Logatec obč. Dol. Logatec, Kalce obč. Gor. Logatec, Ivanje Selo obč. Rakek, Stara vas, Ziri obč. Ziri.

Okraj Maribor, levi breg: Sp. Duplex občina Duplex, Lormanje, Partinje, Šetarova, Zamarkova obč. Sv. Lenart v Slov. gorah — Dragučeva, Ložane, Vosek, Vukovje obč. Sv. Marjeta — Sp. Voličina obč. Sv. Rupert.

Okraj Škofja Loka: Bukovica obč. Selca — Pevno, Reteče, Zabnica obč. Stara Loka — Škofja Loka.

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča zaznamuje tudi v januarju razne posestne spremembe. Vsa okrajna sodišča v okolišju ljubljanskega apelacijskega sodišča so lani zaznamovala nad 99.000 raznih zemljiškoknjižnih poslov, ko so predlanskim zaznamovala le nad 79.000 zemljiškoknjižnih zadev. V zadnjem času so bile vpisane naslednje kupne pogodbe:

Rojina Ivan, trgovec, Ljubljana VII, Jernejeva cesta št. 14 je prodal Salamunu Stanetu, trgovcu v Ljubljani in soprogi Liji, stanujočima Beethov-nova ul. št. 14 par. št. 137-28 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 8516 m² za 212.750 din. Dalje je g. Rojina prodal Jul. Semrlu in soprogi Ljudmili roj. Kocutar, posestnikoma in trgovcema v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 28 par. št. 137-27 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 543 m² za 157.000 din.

Dermastja Fran, Dravlje št. 85 je prodal Franciški Knafličevi, tovarnarjevi soprogi v Kamniku par. št. 191-1 k. o. Dravlje v izmeri 2952 m² za 53.136 din.

Vidmar Franciška, posestnica v Ljubljani, Mencingerjeva cesta št. 33 je prodala Franciški Bukovčevi, mizarjevi ženi, Ljubljana, Cesta v Log št. 83 hišo št. 33 na Mencingerjevi cesti, spadajočo pod vlož. št. 2.400 k. o. Trnovsko pred-mestje za 50.000 din.

Matjan Josip, posestnik in gostilničar v Viž-marijih št. 31 je prodal Katarini Vajtovi, za-sebnici v Ljubljani, Zidovska ulica št. 3 več par-cel, spadajočih pod k. o. Vižmarje v skupni iz-meri 3.783 m² za 88.900 din.

Praintz Fran, zvaniknik drž. železnice Tacen je prodal Mariji Skazovi, zasebnici v Vrbju št. 3, pošta Zalec posestvo vlož. št. 236 k. o. Tacen za 26.500 din.

Iz zagrebškega trgovinskega registra. Pri Ze-dinjenih tvornicah stekla d. d. v Zagrebu sta bila vpisana prokurista Karl Mihalovich in Franc Peč-nik, oba iz Hrastnika. — Tvrška Avala Film v Zagrebu je izpremenila ime v Capitol film in se bo bavila samo s kinematografsko obrtjo, ne pa več z izposojanjem filmov. — Pri tvrdki Dolina, lesna industrija, d. d. v Zagrebu, je bil izbrisan proku-rist Ernest Svečenski iz Zagreba.

Izbojlanje živinoreje na Hrvaškem. Ban ba-novine Hrvatske je predpisal pravilnik, po katerem se bodo porabila denarna sredstva, ki jih je dal na razpolago Zavod za pospeševanje zunanje trgovine banovini Hrvatski, za izboljšanje kakovosti živin-skih izvozih proizvodov in za pospeševanje posa-meznih živinorejskih panog na Hrvaškem, ki so posebno važne za izvoz iz države. Prejeta denarna sredstva so vložena na tekoči račun pri Hranilnici banovine Hrvatske v Zagrebu in bo s tem denar-jem razpolagal ban preko oddelka za trgovino in industrijo v sporazumu z oddelkom za kmetstvo gospodarstvo. Vsaki 6 mesecev bo o stanju teko-čega računa obvestil ministra trgovine in industrije.

Borze

Dne 25. januarja 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 4.572.005 milij. din, na belgrajski 4.56 milij. din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 110.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	176.00—179.20
Pariz 100 frankov	99.50—101.95
New York 100 dolarjev	4425.00—4425.—
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.—
Amsterdam 100 goldinarjev	2349.00—2387.—
Braselj 100 belg	747.00—759.—

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	217.41—220.61
Pariz 100 frankov	123.15—125.45
New York 100 dolarjev	5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2901.17—2939.17
Braselj 100 belg	922.58—934.58

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.70—14.90
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solum 100 drahem	32.50 blago
----------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Solum 100 drahem	31.79—32.49
Sofija 100 lev	92.20—96.80

Curh. Belgrad 10.—, Pariz 10.07, London 17.75, New York 44.—, Bruselj 75.35, Milan 22.51, Amsterdam 236.80, Berlin 178.70, Stockholm 106.15, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30, Budim-pešta 79.—, Atene 3.35, Carigrad 8.50, Bukarešta 8.30, Buenos Aires 102.—

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 423 —426

v Zagrebu 425 denar

v Belgradu 425.50—426

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98—99, agrarji 51—53, voj. šk. pr. 423—426, begl. obvez. 76—77, dalm. agr. 70—71, 8% Bler. pos. 96—99, 7% Bler. pos. 87—88, 7% pos. Drž. hip. banke 101 do 102, 7% stab. pos. 97—98. — Delnice: Na-rodna banka 7.400—7.700, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98 denar, agrarji 50—52, voj. šk. pr. 425 denar, begl. obv. 78.50 denar, dalm. agr. 67 denar, 4% sev. agr. 50 do 52.50, 6% šum. obv. 66 denar, 7% stab. pos. 96.50 blago. — Delnice: Priv. agr. banka 188 denar, Trboveljska 245—250, Gutmann 53 blago, Sladk. tov. Osi. 137 denar, Osi. livarna 100 blago.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98 denar, voj. šk. pr. 424.50—426, begl. obv. 75.75—76.50, dalm. agr. 70—70.50, 4% sev. agr. 50.50—51.50 (50.50), 6% šum. obv. 68—69, 8% Bler. pos. 96 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. pos. 97.50—98. — Delnice: Nar. banka 7.700 blago, Priv. agr. banka 191 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. okol. Novi Sad 196—198, srem slav. 195—197, gornja bač. 197 do 199, bač. ladja Tisa 200—202.

Ječmen: bač. srem. 64—65 kg 167.50 do 172.50. — Moka: bač. ban. Og. 300—310, 280—290, 260—270, 250—260, 210—220, 135—140; srem. slav. Og. 295—305, 275—285, 255—265, 245—255, 205—215, 185—190. — Otrobi: bač. srem. 123—125, ban. 120—122. — Tendence pri-jazna. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Živinski sejem v Kranju 22. januarja. Dogon: 32 volov, 18 krav, 11 telet, 2 bika, 8 svinj in 11 prašičev. Prodanih je bilo 19 volov, 4 krave, 11 telet, 1 bik, 6 svinj in 5 prašičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50, telce I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50, krave I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50, teleta I. vrste 8.50, II. vrste 7, prašiči špeshari 10.50 do 11.50, pršutarji 8.50—9.50 za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7—8 tednov stari 150—200 din za glavo. Goveje meso I. vrste prednji del 12, zadnji del 14, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12 din, evinjina 14—18, slanina suha 24—26, svinj. mast 21—22, čisti med 24—26, neoprana volna 24—28, oprana 34—38, surove kože goveje 14—16, telce 18, svinjske 12—14 za 1 kg. — Cene kmetijskim pridelkom: pšenica 2.50, ječmen 2.25, rž 2, oves 1.75—2, koruza 1.75, fižol 6—7, krompir 1.50, lu-cerna 1.25, seno 1.25, slama 0.75, jabolka I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4, pšenična moka 3.50—4, koruzna moka 2.50—3, ržena moka 3.50—4 din, ajdova moka 4—6.50, koruzni zdrob 3.50 din za en kg. — Drva 110—115 din za meter, jajea 1.75 komad, mleko 2—2.50 liter, surovo maslo 34—36 za 1 kg.

Naš izvoz lesa

V mesecu decembru 1939 je znašal naš izvoz lesa 193.204 tone (decembra 1938 117.648 ton) za 163.9 (93.6) milij. din, kar kaže, da se je naš izvoz lesa povečal po količini za 64.22%, po vrednosti pa za 75.1%.

Skupno je znašal naš izvoz lesa v lanskem letu 1.299.455 ton za 1.121.2 milij. din, dočim je leta 1938 znašal samo 1.015.399 ton za 891.1 milij. din, kar kaže, da se je izvoz po količini povečal za 27.97%, po vrednosti pa za 25.82%.

Od skupnega izvoza lesa je šlo lani 684.8 (569.4) milij. din ali 61.07 (63.89)% vsega našega izvoza lesa. Izvoz v devizne države je narasel od 321.7 na 436.4 milij. din, odn. od 36.11 na 38.93% vsega izvoza.

Podrobna statistika kaže, da se je zmanjšal naš izvoz lesa lani v Nemčijo, Alžir in Maroko, dočim je narasel izvoz v vse ostale države. Na-slednja tabela nam kaže vrednost izvoz v zadnjih dveh letih (v milij. din):

	1938	1939
Italija	191.3	301.5
Nemčija	229.9	115.9
Anglija	122.0	123.6
Madžarska	175.8	115.9
Grčija	44.2	55.4
Argentina	37.8	47.5
Egipt	16.3	44.8
Švica	9.5	33.6
Protectorat	18.7	29.3
Nizozemska	24.2	26.3
Albanija	6.2	23.3
Belgija	6.9	22.5
Francija	9.8	17.6
Tunis	11.4	16.1
Palestina	9.1	15.2
Maroko	13.8	13.7
Alžir	12.3	10.1

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 22. januarja letos naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 15. jan-uarja):

Aktivni kliringi: Nemčija 8.557.000 (—1.377.000) mark, češkomorav. protekt. 61.062.000 (+15.603.000) kron, Bolgarija 895.000 (+112.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 53.371.000 (—592.000) din, Madžarska 33.819.000 (+1.464.000) din, Romu-nija 30.022.000 (+2.830.000) din, Turčija 6.038.000 (+345.000) din, Slovaška 1.483.000 (+16.000) kron, Belgija 1.421.000 (+2.000) belg., Francija 282.000 (+32.000) franc. frankov in Poljska 26.896.000 din.

Iz pregleda je razvidno, da se je zelo znatno povečal naš aktivni kliringi saldo v prometu s češkomoravskim protektoratom, zmanjšal pa v pro-metu z Nemčijo. Med pasivnimi kliringi so se po-večala naša dolgovanja Romuniji in Madžarski, zmanjšala pa so se naša dolgovanja Italiji, dočim v ostalih kliringih ni bilo znatnejših izprememb.

Pridelek lanskih poznih sadežev

Lanski pridelek poznih sadežev je bil v Sloveniji precej slab. Vremenske razmere niso bile povsem ugodne. V zgodnji pomladi je bilo premalo padavin, v maju in juniju pa mnogo preveč, kar je povzročalo katastrofalne po-plave in milijonske škode, ki so še povečale zaradi raznih neviht in toče. Preobilni moči je sledila v juliju in avgustu občutna suša, ki je zelo oškodovala pozne sadeže ter močno zmanjšala pridelek druge košnje. Zaradi tega je bil tudi pridelek poznih sadežev v letu 1939 precej manjši kot v letu 1938. Krompirja smo v letu 1939 pridelali za 28.2% manj kot v letu

1938, fižola za 26.7% manj, zelja za 8.7% manj, repe za 6.7% manj, pese pa 6.7% manj in krmskih rastlin za 11.5% manj kot v letu 1938. Samo korenja smo v letu 1939 pridelali več za 6.5%.

V naslednjem navajamo podrobne podatke o pridelkih poznih sadežev v letih 1938 in 1939 (v oklepajih navajamo številke za 1938):

Krompir zgodnji 6.225 (6.209) ha, pridelek 284.782 (390.161) met. stotov, na 1 ha 45.7 (62.8) met. stota, pozni krompir 50.506 (51.086) ha, pridelek 2.240.547 (3.128.351) met. stotov, na 1 ha 44.4 (61.2) stota, skupno 56.731 (57.295) ha, pridelek 2.525.329 (3.518.512) st., na 1 ha 44.5 (61.4), fižol 1981 (2.043) ha, pridelek 40.469 (53.246) st., od tega madsadež 21.197 (39.000) st., ostali pridelek na 1 ha 9.7 (7.9) stota, zelje 4.134 (4.146) ha, pridelek 227.249 (248.874) st., na 1 ha 55.0 (60.0) stota, repa 19.285 (19.712) ha, pridelek 1.506.589 (1.615.491) stotov, na 1 ha 78.1 (82.0), korenje 11.472 (11.422) ha, pridelek 678.737 (646.045) stotov, na 1 ha 59.9 (56.5) stota, krmna pesa 5755 (5.628) ha, pridelek 515.832 (552.796) stotov, na 1 ha 89.6 (93.2), detelja 37.579 (38.380) ha, pridelek 1.266.002 (1.792.456) stotov, na 1 ha 33.7 (36.3) stota, travniki 254.440 (256.503) ha, pridelek 5.235.321 (5.985.215) stotov, na 1 ha 20.6 (23.2), pašniki 193.490 (194.459) ha, pridelek 1.148.378 (1.266.385) stotov, na 1 ha 5.9 (6.5) stota.

Slinavka in parkijevka v Sloveniji

Po najnovejšem izkazu živalskih kužnih bolezni so še naslednji okraji okuženi po slinavki in parkijevki:

Okraj Črnomelj: Dobliče in Jerneja vas obč. Črnomelj — okolica.

Okraj Kočevje: Dane, Jurjevica, Kot, Kovače, Ribnica obč. Ribnica.

Okraj Ljubljana (okol.): Kozarje obč. Dobrova.

Kaznjenci stražijo kaznjence. Ujetniki, ki so se lepo vedli, smejo v plačilo stražiti kaznjence na farmi ob Mississippiju. Paziti morajo, da ne pobegnejo jetniki, ki delajo na velikanskih bombaževih nasadih.

Zima prinaša tudi svoje veselje in koristi

Ljubljana, v januarju 1940.

Huda zima je zajela naše kraje in od vseh strani prihajajo žalostna poročila o tem, kako je zaradi silnih snežnih zametov ponekod zastal skoraj ves promet in s tem tudi vse redno gospodarsko življenje. Zelo nesrečen mora biti danes tisti, ki mora mnogo potovali po železniških progah, kajti ravno železniške uprave se morajo najbolj boriti s posledicami te nenavadne vremenske nesreče — s previsokim snegom, ki je medel kar več dni. Te dni bodo ustavili na glavnih progah nekaj vlakov; vse te vesti hočejo vplivati nekako tako, kakor da je stiska res zelo velika in da bo pač treba potrpeti vsaj nekaj časa, da se narava umiri, pozneje pa se bo zopet vse vrnilo v stari tir. Tako modrovanje bo najbrž tudi pravilno, kajti posebno v zadnjih letih smo se bolj navadili že na zime brez snega in tudi tedaj ljudje niso bili ravno preveč zadovoljni. Najbrž bo le držalo, da je zima z obilnim snegom tudi neke vrste blagoslov za zemljo, mogoče celo večji kot pa tišči, ki ga mora zemlja nasrkati v zimskih časih, ki so brez snega.

Zima prinaša mladini zdravje

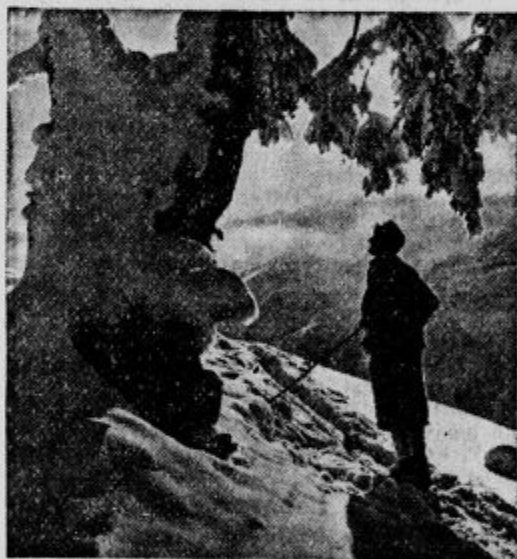
Najbolj vesela bo obilnega snežnega blagoslova naša mladina, ki bo po zadnjih slabih zimah letos prišla za izvajanje zimskega športa zelo na svoj račun. Po hribih in raznih vzpetinah je te dni vse polno mladih smučarjev in še manjših sankalcev. V teh dveh desetletjih po svetovni vojni se je smučarski šport med našo mladino silno razširil, zajel ni samo mestne mladine, ampak je segel tudi v podeželske predele, kjer sedaj trenirajo in vadijo naši bodoči najboljši smučarski tekmovalci.

Zimski športi: smučanje, sankanje, drsanje in vaje v raznih skokih so za zdravje naše mladine mogoče še bolj pomembni in koristni, kakor pa športne in telesne vaje v ostalih letnih časih. Pri pametnem smučanju in drsanju se telo razgiblje in utrdi v naravnih gibih tako, kakor pri nobenih telesnih ali športnih vajah, razen mogoče pri plavanju in turistiki. Tudi je gibanje v zimski naravi mnogo bolj smotno kot pa pri raznih drugih športnih in telesnih vajah. Razni športi so čisto preveč enostranski in usmerjeni v urjenje samo enega dela mišic; pri zimskih športih se utrjuje v enaki meri celo telo in se na ta način tudi vse telo neizmerno utrjuje proti vsem boleznim ali pa drugim nevarnostim.

Smučanje — naš ljudski šport

V zadnjih letih pa se je med našim narodom v zvezi z zimskimi športi uveljavila še značilna in zelo važna sprememba. Nekaj let po svetovni vojni so na smučarstvo odhajali samo tisti mestni »promenadni levi«, ki so se znali in mogli za tak šport dovolj natičkanu opremiti, žepa pa oskrbeti s primernimi denarnimi vsotami za primerna kronanja »športnih« uspehov v raznih planinskih domovih in gorskih hotelih.

Tako smo videli, da je bil do zadnjih časov smučarski šport nekako tista vrsta športa, ki je morala biti v rokah malomeščanskih elitnikov z

Smučar v hribih

Smučarjeva smola

več ali manj zvenečimi imeni. Poročila iz raznih smučarskih in zimskih prireditvev so v zadnjih letih naštevala v prvih vrstah navadno samo znana imena zvezdnikov mestnih športnih klubov. V zadnjih časih pa se je to zelo spremenilo. Kdor je bral izide zadnjih smučarskih prireditvev v Sloveniji, je lahko že ugotovil, da med zmagovalci ni več imen samo pripadnikov meščanskih oboževalcev tega lepega zimskega športa, ampak da so prva mesta zasedli ljudje tam iz naših zdravilnih kmetskih in delavskih središč na Gorenjskem ali pa na Stajerskem. Nov rod se je v zadnjih letih uveljavil v našem zimskem športu, zazvenela so

Smučar skače

čisto nova imena in kadar so ti naši preprosti fantje iz ljudstva pošiljali kakšna poročila iz raznih večjih svetovnih smučarskih prireditvev, tedaj je iz njihovih poročil in opazovanj zavel čisto nov duh našega slovenskega športa, ki se uveljavlja s tem, da je zimski šport zajel najširše ljudske plasti in da bo smučarski šport tisti, ki bo najboljši izraz našega ljudskega ustvarjanja na tem polju človeške kulture.

Letošnja zima bo najbrž zelo ugodna za nadaljnji razvoj zimskega športa in za prirejanje zimskih prireditvev. Upajmo, da se bo ta val, ki ga tako blagodejno opazujemo v zadnjih letih, še bolj raztegnil na vse naše kraje in še bolj podčrtal naš slovenski ljudski izraz v tej elitni panogi športne kulture.

Prava zima bo podprla naš tujski promet

Tako vidimo, da nam v nekem oziru zima prinaša tudi mnogo lepega in koristnega, vsekakor pa bo naša mladina znala izrabiti vse dobroto tako čez kupo vrhane zime. Čim bolj bo pa mladina gojila ta šport, tem manj bo izdatkov za razne bolezni in še za celo leto si bo mladina načrpala dovolj zdravilnih sokov.

Pa tudi v našem zimskem tujem prometu se bo zima več ali manj ugodno uveljavila. Če ob ložičnih počitnicah in praznikih je bila tujkoprometna sezona v naših gorenjskih in pohorskih

krajih boljša kot pa je bila zadnja leta. V nekaterih večjih tujkoprometnih središčih je bil navadno gostov za zimsko sezono tako velik, da je začelo hudo primanjkovati sob. Pa tudi manjši kraji so se pohvalili z dosedanjim potekom zimske sezone; v nekem manjšem zimskošportnem kraju na Gorenjskem je bilo ob božičnih počitnicah toliko »obrata«, da so bili hoteli prenapolnjeni in da so se »skromni« Ljubljancem morali uveljaviti bolj po manjših gostilnah. In za vse je bilo vsega dovolj, kar pomeni, da so morale biti tudi razne zaloge precej izpraznjene.

Uživajmo, toda brez pretiravanja

Vsi bodo sedaj seveda raje pritiskali v tiste kraje, ki so za te športe najbolj prosluli in najbolj privlačni. Tam, kjer smo se borili za mamutske rekorde, bo seveda gneča največja in radovednost najbolj nenasitna. Toda skušajmo se ogibati teh senzacij in poiščimo si za svoj zimski kratki odidih tudi drugih lepih krajev in športnih središč. Vsekakor pa nikar ne pretiravajmo preveč svo-

Snežni plaz zasul 7 moških in 6 konj

Škofja Loka, 25. januarja.

Danes dopoldne je mlinar in žagar Jurij Stanonik v Logu 4 z dninarjem Fr. Mrakom in petimi hlapci peljal na šestih sankah hlode iz grape. Ob 10 dopoldne se je s strmega brega pod Sv. Filipom in Jakobom utrgal nad 100 m širok snežen plaz in zasul vse. Gospodar in en hlapec sta se takoj izklopala iz snega in rešila enega konja. Gospodar je hitel v vas po pomoč. Iz Loga je prišlo nad 30 moških in čez eno uro so po napornem iskanju in kopanju rešili tri žive hlapce in štiri

konje. Po dveurnem iskanju in klicanju so bili prepričani, da je njihov trud, da bi ostala dva hlapca dobili še živa, zastonj. Kljub temu so kopali še naprej in res našli na dve trupli. Poskušali so z umetnim dihanjem, a je bilo vse zastonj. Poklicani zdravnik iz Gorenje vasi, g. dr. Gregorič, je mogel ugotoviti le smrt. Tako nesrečno sta končala 24-letni samski hlapec iz Poljan in 34-letni dninar France Mrak iz Loga, ki zapušta štiri otročičke in mlado ženo, s katero je bil poročen šele pet let.

76 letna Mekusova teta umorjena

Braslovče, 25. januarja.

Po svoji dobroti in bogoljubnem življenju daleč naokrog znane in povsod priljubljene »Mekusove« tete so imele nocoj strašno noč. Zločinska roka razbojnika je vdrla v njuno stanovanje, vzela življenje eni izmed njih ter jima odnesla denar. Ta žalostna vest kroži danes z bliskovito naglico po sves Savinjski dolini.

Pred leti sta izročili sestra Neža in Marija Puncer svoje lepo posestvo in domačijo v Malih Braslovčah svoji nečakinji Rozaliji in njenemu možu Francu Čilenšku. Obe sta se nato preselili v svojo sosedno hišico, kjer sta v miru preživljali stara leta. Prihodnja leta sta se posebno veselili, ker bo drugo leto daroval njun nečak g. Franci svojo prvo sv. mašo. Posebno Neža, ki je bila kljub svojim 76 letom še precej zdrava, si je želela dočakati to lepo slovesnost. To njuno veselje pa je nocoj pretrgal razbojnik s svojim roparskim napadom.

Kakor prejšnje večere sta sestra Marija in Neža tudi nocoj opravili večerno molitev in se mirno podali k počitku. Okrog polnoči ju naenkrat prebudi iz spanja ropot na vratih njune spalnice. Marija je hitro prižgala luč, medtem pa je razbojnik že odprl vrata in ugasnil luč. Prestrašena Marija je udaril po glavi, da se je nezavestna zgrudila. Prebudila se je čez dobro uro in pohitela poklicat gospo Rozalijo in gospoda Franca. Ko sta ta dva stopila v tetino spalnico, se jima je nudil grozen prizor. V sobi je bilo vse razmetano, na postelji, kjer je navadno spala Marija, je neigibno ležala teta Neža. Nemudoma sta nato poklicala sosedo in poslala vozniaka v Braslovče po duhovnika, zdravnika in po orožnike. Zdravnik je takoj ugotovil, da za nesrečno Nežo ni več pomoči.

Orožniki iz Braslovč so takoj začeli s preiskavo. Iz vseh okoliščin je bilo videti, da sta zločinsko delo opravila dva razbojnika. Roparski napad sta izvršila hitro, ker sta se bržkone bala, da bi ju zalotili ljudje, kateri so se prebudili iz spanja zaradi močnega lajanja psov. Sestra pokojnice, Marija, je zbrala še toliko moči, da je izpovedala orožnikom, kakšen je bil razbojnik. Povedala je, da je bil velike postave, dolgega, suhega obraza z velikimi brki. Sosedje so pripovedovali, da sta pred dnevi hodila po vasi dva postopača, izmed katerih je bil eden podoben razbojniku Hacetu.

Nadaljnja preiskava orožnikov je dognala, da sta razbojnika po zločinu odšla v smeri proti Smartnemu ob Paki.

Pretrčljiva smrt Mekusove tete še toliko bolj razburja ljudstvo, ker je v zadnjem letu bilo v Savinjski dolini že več roparskih napadov in umorov. Upamo, da se bo orožnikom končno vendar posrečilo izslediti zločince.

Truplo blagopokojne Neže Puncer bo obducirano in pokopano na braslovškem pokopališču. — Blaga pokojnica naj počiva v miru. Sorodnikom naše iskreno sožalje.

Orkanska burja v Liki

Na liški železniški progi še vedno divja orkanska burja, ki je spet ustavila ves promet med Gračacem in Kninom. Promet se razvija med Zagrebom in Gračacem na eni strani, ter med Kninom in Splitom na drugi strani. Brzi vlaki med Zagrebom in Splitom so ustavljeni. Dve lokomotivi, ki sta bili poslani za čiščenje proge, sta obšli v snegu med Malovanom in Zrmanjem in bosta tam ostali, dokler ne preneha burja. Železniška uprava je pripravila potrebne stroje in delavce, ki bodo takoj začeli čistiti progo, ko hitro preneha pihati silna burja. Sneg na tem delu železnice proge še vedno pada. Ponekod je sneg visok nad tri metre. Ves telefonski in brzojavni promet je popolnoma ustavljen. Ozemlje okrog Zrmanja je zaradi orkanske burje in visokega snega popolnoma odrezano od ostalega sveta.

Na sušaški progi se razvija promet z velikanskimi težavami. Lokomotive s snežnimi plugi neprestano vozijo in čistijo progo, da morejo obratovati vlaki, ki imajo velikanske zamude. Tovorni vlaki imajo polovico manj tovora kakor običajno. Na tej progi je 1 meter do 1,50 metra snega.

Na železniški progi Bosanski Novi—Bihač je med postajama Grmuša in Bihač vsak promet nemogoč zaradi plazov, ki se neprestano vsipajo na progo. Na vseh ostalih železniških progah vozijo vlaki zaradi ogromnih težav z velikimi zamudami. Po zadnjih poročilih mraz na liški progi nekoliko popušča, prav tako tudi odnehava burja, vendar je pa na progi natrpanega toliko snega, da bo preteklo par dni, preden bodo mogli progo očistiti.

Kaj de'ajo Kanadčani?

Kanadčani »delajo« — tudi če so vojaki, tudi če so v uniformi v angleških vojašnicah in čakajo na odhod na fronto — Kanadčani delajo to kar zmeraj: oni igrajo hokej.

Ni ga Kanadčana, ki bi ne igral hokeja, kakor ga ni angleškega lorda, ki bi ne poznal pravil za igro golli, in kakor ni nobenega Baška, ki bi že od četrtega leta dalje ne igral pelote. Zato se tudi ni nihče začudil, ko je videl med prtljajo v Evropo prišedših Kanadčanov, čudno ropotijo, ki ni v nobeni zvezi z vojno, in sicer drsalke, varovalke za kolena in pa hokejske tolkeče.

Med kanadskimi vojaki je nekaj takih, ki so prvaki športa in ki imajo v tornirski častne diplome z olimpijad in pri katerih je torej hokejski tolkač kot maršalska palica. Ni čuda, da so se ti vojaki opomnili, da bodo o priliki pokazali Angležem, ki so jih tako lepo sprejeli, kako da je treba pravilno igrati hokej.

Rečeno-storjeno. Prva hokejska bitka med kanadskimi izvoljenci in najboljšimi londonskimi tekmovalci se je že vršila. Uspeh? Kdo bi vprašal! In do polnoči se je iz vojašnic razlegalo barbarsko zmagovalno petje kanadskih igralcev hokeja.

Na »bojišču« hokeja so se pojavili v svoji uniformi in so ves čas s svojo uniformo občinstvo opominjali, da ti igralci niso najboljši kanadski športni izvoljenci, pač pa, da so to izbranci vojaške mladine iz Kanade.

Naivečji cvet na svetu

Iz Amsterdama poročajo: Na botaničnem vrtu v Bronu imajo največje cvetice na svetu. Spada k rastlinam, ki rastejo na otoku Sumatra in ki jim domačini pravijo »Krubu«. Rumenkasti cvet te rastline ima premer 1 m 20 cm, a tudi 1 m 50 cm. Cvet je jako lep, a žal, njen vonj ni vonj, ampak je smrad po gnoju. Torej tudi tu: Ni vse zlato, kar se sveti.

P. L'Ermite.

Rožnata punčka

Dopust! Zaželeni dopust, »zvezda v temni noči«, bi dejal pesnik. Ubogi soldat, v civilu kopač, izgubljen nekje v Franciji, v jarku blizu Metzja, je videl vso svojo srečo v tej daljni zvezdi.

Rešil se bo mraza... blata... brozge... snega... švigal bo v vlak mimo pokrajin... skakal z ene postaje na drugo... in končno zapazil svojo hišico na kraju ceste in tam objel svojo ženo in hčerko... živo sedemletno deklico rjavih las... sanje svojih sanj!

Tako je vojak štel dni v velikem koledarju, ki mu ga je bil duhovnik podaril za božič. Celo križ je zaznamoval pred 14. januarjem, praznikom svetega Hilarija, ki je bil njegov patron. Na ta blaženi dan bo po vrnitvi vojakov, ki so bili na novoletnem dopustu, sam kakor glob poletel domov...

... kjer cveto oranže... ker smeje se in sije kakor blagoslov pomlad pod večno sinjim nebom...

Tovariši so že dolgo časa poznali to veselje. Kajti veselje nad dopustom je kakor sonce, ki razsvetli nebo že poprej, preden vidi na obzorju.

Sicer pa so govorili o tem samo pri menaži, okrog vojaške kuhinje, ko so topotali z nogami po trdem, da bi si ogreli prste... »Čez deset dni«, je govoril vojak, »pa me bo obsijalo toplo sonce Provence. Sonce, ki je čez vse volnene obleke!... Seveda je že bil pisal domov in naznanil, da pride.

Toda!... Potem!... Dobil je pismo od doma... pisala mu je žena. Od tistega časa je bil Hilarij, molčec, zaskrbljen, zamišljen... Tako slabe volje, da so bili tovariši začuden. Eden od njih ga je vprašal:

»Pa ne da bi bil v pismu zvedel slabe novice...?«

»Ne.«

»Zakaj pa si potlej tako slabe volje?«

»Zakaj...?«

Hilarij se pomišlja... Končno potegne iz žepa svoj koledar in jim da list kariranega papirja — pismo.

»Na! Beri, če hočeš vedeti, zakaj mi je težko!« Bile so debele otroške črke, križem postavljene, pa še kar čitljive:

Moj očka!

Tvoja Rany je zelo vesela, da bo videla svojega očka. Saj ne boš pozabil prinesiti punčko svoji Rany.

Poljubljaj in objema...

»Hm... ne morem razumeti...« je dejal tovariš in mu vrnil list.

»Ne razumeš...?«

»Ne.«

»Saj si bral, da bi moja mala rada imela punčko...«

»Pri moji veri!... V januarju... V času daril... In če nisi bil doma za novo leto...«

»Seveda, seveda!« Hilarij kar ne more z besedo na dan. Končno pa bruhne iz njega: »Ampak jaz nimam denarja, da bi ji kupil...«

»Torej to! zamrma tovariš.« Da, zdaj mi je jasno... In zato...?«

»Da... Zato...«

Pogovor zastane.

Zvečer pa je na stanu tovariš pripovedoval drugim, zakaj je Hilarij žalosten, četudi se odpravlja na dopust.

Tako so vojaki sami od sebe na tihem napravili zbirko. Ker so bili vsi sami nemaniči, niso nabrali dosti... 36 frankov in 70 centimov... Toda s tem denarjem bi že mogli kupiti punčko mali Ranye.

Vsi skupaj so jo udarili v Metz v trgovino z igračkami, kjer so našli punčke vseh velikosti in vseh vrst.

Kmalu so dobili tako, da jim je bila vsem všeč... Zapirala in odpirala je oči... Imela je lepe plave lase, kakor pristojni lorenški punčki, in prelepo obleko iz rožnatega satina!... Dogovo-

Droblne novice

Koledar

Petek, 26. januarja: Polikarp, škof; Pavla, vdova.
Sobota, 27. januarja: Janez Zlatoust; cerkveni učenik.

Novi grobovi

† V uršulinskem samostanu v škofiji Loki je 23. januarja v ranem jutru odšla po večno plačilo m. Ivana Kalan. Rajnica je dolga leta poučevala na uršulinski vnanji šoli in več let na notranji vladnici. Kako je ljubila svoje učenke in s koliko vnemo jih je poučevala. V dolgotrajni težki bolezni je bila njena edina želja, da bi mogla zopet med otroke in se žrtvovati zanje. M. Ivana je bila posebljena točnost in skromnost. Nikdar ni zamudila nobene skupne duhovne vaje, nikdar ni zakasnila nobene solske ure, pa če je bila samo neobvezna nemščina, in ji je bilo tako slabo, da se je komaj premikala. Najlepša pa je bila njena čudovita skromnost. Vse je bilo zanj dobro. Za vsako lepo besedo, za vsak prijazen nasmeh vam je bila hvaležna. Živela je tiho, skrito življenje otrok božjih. Tiho, ponoči, se je tudi od nas poslovila. Toda mi je ne bomo pozabili. Vklaplali jo bomo v svoje molitve in sledili bomo njenemu zgornemu zgledu. Mnogoštevilne učenke, katere je rajna m. Ivana tako zelo ljubila, prosimo, naj veliko molijo za njeno dušo. M. Ivana, ki je s toliko pozornostjo sprejela vsako še tako majhno uslugo, jim bo iz nebes vse povrnila. Spočij si v Bogu, draga naša mati Ivana!

Osebnosti

— Odlikovanje. Celjski opat g. Peter Jurak je bil odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje. Častitamol

Jubilej železničarja

V krogu svoje ljubljene družine obhaja danes 60 letnico svojega rojstva ugledni in spoštovani gosp. Josip Hladnik, upokoj. železničar. Rodil se je 26. januarja 1880 v Lomu nad Črnim Vrhom nad Idrijo. Težka mu je bila pot do kruha, toda s pridnim in vztrajnim delom si je uredil lepo življenje. Za družico si je izbral Kristino roj. Gostič iz znane Gostičeve rodbine iz St. Vida pri Lukovici, s katero je imel v srečnem zakonu 6 otrok, izmed katerih je eden umrl, ostale pa je kljub elabim dohodkom študiral in jim prekrbel lepo eksistenco. Najstarejši sin je prometni uradnik, hčerka je poročena s železniškim uradnikom g. Klopčičem. Ona je v službi, dve pa še študirata. Otroci so mu zelo hvaležni in so na lep jubilej dan srečno zbrani okrog svojega očeta ter se veselijo njegovega jubileja. Bog živi g. Hladnika še mnogo let!

PREMIERA. — Najaktualnejši francoski film o neomejeni požrtvovalnosti in heroizmu mladih moč Šola herojev

Trois de St. Cyr. Roland Toutain. Jean Mercanton, Helene Perdriere — KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri

— Duhovne vaje za moše v Domu sv. Ignacija v Ljubljani, Zrinjskega 9 bodo od 5. do 9. februarja. Nekaj prostorov je še praznih. Može, prigradite se kmalu, da si zagotovite lastno, toplo sobico, kjer boste lahko v miru in tihoti opravili duhovne vaje. Na preproge zgledne se ne bomo mogli ozirati. Prehrana in oskrbina za ves čas 100 din. — Pridobite še druge moše za to, danes tako potrebno obnovo duhovnega življenja. Kat. akcija potrebuje neustrašnih, načelnih, vztrajnih borcev, ki jih vzgaja dobra šola duhovnih vaj. — Vodstvo »Doma«.

— Vojna škoda. Ko je naša država pred približno 18 leti dala državljanom bivše kraljevine Srbije odškodnino za škodo, smo tudi mi, takrat pozabljeni jugoslovanski državljani, pričakovali, da dobimo odškodnino za škodo, ki nam jo je povzročila svetovna vojna, posebno vojna z Italijo na Goriškem, v Dalmaciji in na obmejnih krajih Kranjske. Zaradi tega je tudi večina vojnih oškodovancev prijavila že takrat vojno škodo. Te prijave pa še do danes niso rešene. Konec meseca maja 1939 so naši listi prinesli obvestilo, da so se prijave naših vojnih škod poslate kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani, da ugotovi dejansko stanje in višino celotne škode. Na-

Kaj pravite?

Z dežele nam pišejo: Nam, ki živimo na deželi, se dozdeva, da naše časopise vse premalo nastopa proti vsem močnim lažem in izmišljotinam, ki se širijo še skoraj eno leto sem po širni naši domovini. Pa tudi javne oblasti se po našem mnenju premalo brigajo za to. Kovači teh izmišljotin pa delajo in kujejo varno naprej. Ljudstvo pa še toliko bolj verjame, da »fabrikanti laži in strahile« resnico govorijo, češ kakaj jih pa nihče ne prime... mora že res biti, kar govorijo. Zadnji »Gorenjec« je stopil malo na prste tistim, ki po vsej deželi na vsa usta oznanjajo, da bo 1. februarja (drugič pravijo spet, da 1. marca) vojaštvo zasedlo vse šole itd. itd. Saj menda veste, kaj se vse govori: »Denar bodo zigosali in vzeli bodo dražje procentov — od vsakega prašiča, ki ga boš po 1. februarju (nekod že po 1. januarju) doma zaklal, boš moral plačati 100 dinarjev. Bežati bo treba, na Kosovem polju že delajo barake — in, no tiho bodimo!»

Ce pa vprašat takega preroka, kdo mu je to in to povedal, kaže je to in to nazivno pobral, potem ti pa pride na dan s skrivnostno besedo: »En dober človek; en tak, ki ve; ena gospodična iz Ljubljane; našim otrokom so pravili profesorji v šoli, en konduktor... Torej vedno taka skrivna osebnost, ki ji ne moreš do živega. Eden ali pa ena, v matematiki bi rekli, da x, y, ali z.

To nepotrebnega beganje ljudstva, to sejanje malodušnosti ali nezaupanja v javno oblast mora prenehati! Zadnji čas je že!

dejali smo se, da se bo to v kratkem zgodilo. Pred približno enim mesecem pa je bilo spet v časopisih, da so ministri pokazali naklonjenost za rešitev te vojne odškodninske zadeve in da se v ministru pripravljajo načrt zakona, s katerim se določajo vse formalnosti glede ustanovitve sodišče za ocenitev vojne škode in načina likvidacije ter izplačila te škode. Pisano je bilo, da bo ta načrt končno redigiran in predložen ministrskemu svetu. Preteklo pa je od tega časa že mesec dni in vsa zadeva še vedno počiva. Bojimo se, da se bo stvar spet zavlečevala. Če pomislimo, da so vse države, ki so bile v svetovni vojni, svoje civilne državljane oškodovale za vojno škodo, si lahko mislite, kako grenke občutke povzroča pri vojnih oškodovancih tako zavlečevanje odškodninske stvari, na rešitev katere čakajo že nad dvajset let. Prav bi bilo, da bi imela država malo več skrbi za te svoje državljane.

— Zamude vlakov. V Sloveniji se je jutranja in tudi dnevna temperatura v zadnjih 24 urah dvignila za več stopinj. Zato je bil znatno izboljšen lokalni potniški promet. Domači vlaki so imeli večraj le male zamude. Na Krasu divja huda burja, zlasti od Divače proti Postojni so hudi snežni zameti. Proga od Trsta do Postojne je elektrificirana. Mraz in eneg sta na mnogih krajih proge Trst—Postojna potrgale žice in je bila italijanska železniška uprava prisiljena uvesti za promet znova parne lokomotive. Vlaki iz Italije imajo velike zamude. Brzovlak Trst—Belgrad, ki bi moral po voznem redu priti včeraj ob 4 jutraj, je prišel v Ljubljano še le ob 13.30. Brzovlak Trst—Dunaj je imel včeraj cele 3 zamude. Tudi belgajski vlaki so imeli do 60 minut zamude.

— Na progi žiri — škofjaloka — Ljubljana avtobus zaradi prevelikega snega začasno ne obratuje.

— Iz Legije koroških borcev. Vljudno vabimo vse bivše borce, člane krajevne organizacije Legije koroških borcev v Gornjem gradu, da prisostvujejo občemu zboru svoje postojanke, ki bo dne 28. januarja ob 3 popoldne na Radmirju v gostilniških prostorih tovariša Majcenovića. Člani krajevne organizacije v Rajhenburgu pa naj se točno in zanesljivo udeležijo občnega zbora krajevne organizacije Rajhenburg, ki bo tudi 28. januarja ob 8 jutraj v Rajhenburgu v gostilniških prostorih gospoda Jurga — »Pod lipso«. Borci, ne strahite se vremenskih neprilic. Pridite, da skupno manifestiramo za svoje pravice. Glavni odbor LKB.

Po državi

* Prva muslimanka sodna pripravnica. Za pravnično okrajnega sodišča v Mostarju je imenovana Zeina Konjodžić. To je prva pripravnica muslimanka v državi. Konjodžićeva je po maturi šla na vseučilišče študirati pravo in je naredila vse izpite. Po končanem študiju si je izbrala za svoj poklic sodno stroko.

* Prihod angleškega parnika v Dubrovnik. Pretekli terek je priplul v Dubrovnik iz angleškega pristanišča Hull angleški trgovski parnik »Grodno« s tovorom tekstilnega blaga za našo državo in Ita-

lijo. Parnik »Grodno« ima pripravljeno za odstranjevanje min. V sredo zvečer je parnik nadaljeval svojo vožnjo v Benetke.

* Zaradi pomanjkanja premoga prekinjen pomorski promet Dubrovnik-Split-Sušak. Iz Dubrovnika poročajo: Zaradi pomanjkanja premoga preteklo sredo ni mogel odpluti parnik »Zagreb« iz Dubrovnika v Split in je tako ukinjen promet na redni progi Dubrovnik-Split-Sušak. Premog bi moral priti iz mostarskega rudnika, zaradi ovir v železniškem prometu, ki so nastale zavoljo snega, in zaradi vode, ki je v rudniku ovirala delo, premoga ne morejo odposlati. Z ukinitvijo prometa so nastale velike nevednosti za prebivalstvo, ki ne more potovati, in za dostavljanje blaga. Ze tri dni Dubrovnik nima zagrebških časopisov, belgajski in sarajevski listi pa prihajajo zaradi ovir v železniškem prometu z velikimi zamudami.

* Karlovec dobi trgovsko akademijo. Gradbeno ministrstvo je poslalo županstvu v Karlovec 1.240.000 din, ki jih je dobila mestna občina v pravih z državnim erarjem. Prejšnji mestni svet je sklenil, da se ta denar porabi za gradnjo trgovske akademije, za katero je mesto dalo brezplačno zemljišče. Pričakujejo, da bo sedanji mestni svet porabil denar za trgovsko akademijo, ker je banška oblast pristala na gradnjo potrebnega poslojpa pod pogojem, če da občina brezplačno zemljišče, pa tudi potrebno pomoč v denarju, kakor je sklenila bivša občinska uprava. Ban Šubišić je izjavil, da se bo z gradnjo akademije začelo takoj v zgodnji pomladi. S tem je obenem likvidiran spor med mestno občino in državnim erarjem.

* Ker se nista smela poročiti, sta šla pod vlak. Trgovski uslužbenec Milan Pokopec v Zlatarju-Bistrici na Hrvaškem se je zagledal v 20-letno Miciko Gajski, služkinjo pri tamkajšnjem lekarnarju. Deklino oče je pa ukazal hčerki, naj se ogiblje Pokopca, ker ima zanj boljše partije. Ker dekle ni hotelo očeta ubogati, je oče prišel v Bistrico in prosil lekarnarja, naj odpove hčerki službo in jo pošlje domov. Lekarnar je to tudi storil. Namesto da bi šla domov, se je pa Marija sestala s svojim fantom in oba sta odšla na postajo Zlatar-Bistrica. Tam sta počakala zagrebški vlak in se vrgla pod lokomotivo. Deklica je bila takoj mrtva, Pokopca je pa lokomotiva vrgla v sneg in ga hudo poškodovala. Prepeljali so ga v bolnišnico.

* Po nedolžnem zaprt razbojnik. Dne 18. junija 1939 je bila v Somboru umorjena 60-letna vdova Bela Maršal. Zaradi tega umora so aretirali na Madžarskem Odra Janoša, zloglasnega razbojnika, ki je ušel iz kaznilnice v Mitrovici in se je tisti čas skrival pri svojem očetu. Madžarske oblasti so izročile Janoša somborski policiji. Sedaj je pa prišlo v tej zadevi do senzacionalnega prevrata. Osješka policija je aretirala 23-letnega Antona Levojevića, kleparjskega pomočnika, ker je v Zupanju ubil Veroniko Juzbašić. Zadalil je staro ženo z rokama in odnesel vse denar, kar ga je našel. Poleg tega je zagrešil več vlovov in tatvin v Dja-kovuša Na splošno presenečenje je Levojević pri zaslišanju na osješki policiji priznal, da je on umoril Belo Maršal v Subotici. Kritične noči je okrog

Artin

Zaprto, lenivost črev sta vzrok mnogih bolezni. 1—2 Artin draženja dr. Wanderja vzete zvečer, omogočajo jutraj lahko izpraznjenje

2 kom. Din 1.50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—
Reg. S. br. 7734/34.

— Službodažalci zobnih tehnikov in strojnikov se opozarjajo, da morajo najpozneje do dne 14. februarja 1940 prijaviti Pokojninskemu zavodu za nameščence v Ljubljani vse svoje take nameščence, ker so od 1. februarja 1940 dalje zavezani zavarovanju po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev. Zobni tehniki so zavezani zavarovanju, če so zaposleni kot pomožno osebje zdravnikov specialstov za bolezni ust in zobovja, zobozdravniških ustanov, zobnih zdravnikov, dentistov, dentistov-technikov ali samostojnih zobotehničnih delavnic. Nameščenci, zaposleni kot strojniki so zavezani zavarovanju, ako so napravili izpit po čl. 16 in 17 pravilnika o opravljanju izpita na posluževalce parnih motorjev in kotlovskih naprav z dne 16. VI. 1933, ali ako dokažejo, da imajo po čl. 25, oziroma 26, tega pravilnika pravico opravljati zvanje strojnika, kar so dovršili določeno strokovno šolo in imajo 1 leto praktičnega dela, oziroma so napravili izpit po čl. 16 in 17 pravilnika o opravljanju izpita za posluževalce električnih naprav z dne 16. VI. 1933, ali ako dokažejo, da je ministrstvo trgovine in industrije po čl. 25 tega pravilnika priznalo njihov izpit v tujini za enakega ustreznemu izpitu po čl. 16 in 17. tega pravilnika.

Takim nameščencem se lahko uračuna njihovo službovanje v pokoj. zavarovanje že od 1. I. 1938 dalje, ako v 1 letu naknadno vplačajo zavarovalne prispevke s 6% nima obrestmi tudi za to dobo. Službovanje pred 1. I. 1938 se jim lahko uračuna, ako to dobo dokupijo vsaj do konca leta 1942 in plačajo ustrežajočo premijsko rezervo. Ako kak službodažalec teh zavarovanju navezanih nameščencev ne bi pravočasno prijavil, ga bodo zadel kazenske posledice zakona. Na vsaki prijavi strojnika je treba napisati dan opravljenega izpita in priložiti dotično spričevalo.

— Pri zaprtju. močnji v prebavi, vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

polnoči prišel v stanovanje vdove Maršal in zahteval od nje denar. Ker mu ga ni hotela dati, jo je s palico udaril, da se je onesvestila, nato pa jo je zadalil. Našel je pri njej 28.000 din. S tem denarjem je pobegnil v Belgrad in Novi Sad, kjer je vse zapravlil. Levojević je priznal tudi umor Juzbašičeve.

* Profesor pretepel tiskarnarja. V Mitrovici sta se sprla profesor tamkajšnje realne gimnazije Bosko Novaković in tiskarnar Slavko Janković. Bila sta najprej v gostilni, kjer sta pila. Kmalu sta se sporekla in ko sta šla ponoči iz gostilne, sta se še na cesti prerekala. Preprič se je spremenil v pretep in ker je bil profesor močnejši, je pošteno pretepel tiskarnarja in ga nato vrgel v sneg. Profesor in tiskarnar sta politična nasprotnika.

* Medved poglaval vampirja v beg. Vasica Leva Reka pri Resanu je že ves mesec živela v velikem strahu. Ljudje so zanemarjali svoje delo, se zbirali ob ognjiščih in šepetali o vampirju, ki vsako noč obiskuje kmeta Jeltima Ilijevića. Pred mesecem dni se je začelo. Neke noči se je Jeltim zbudil in zagledal poleg svojega ležišča v belo platno zavito postavko, ki se je z razprostrtimi rokama nagnila proti njemu in ga hotela prijeti za vrat. Od strahu je Jeltim zakričal in s tem pregal strah, ki je izginil, kakor bi se vdrl v tla. Naslednjo noč ob isti uri se je skrivnostni obiskovalec spet pojavil in tako se je dogajalo noč za nočjo. Jeltim je o tem pripovedoval svojim sosedom. Nekaj pogumnih moč je sklenilo, da bodo ponoči stražili pred Jeltimovo hišo. Pa to ni nič koristilo. Strah se je pojavil, točno kakor ura, vsako noč ob Jeltimovem ležišču. Neke noči je stalo okrog hiše kar štirideset kmetov, ki so bili oboroženi s koli, cepci in kosami, kljub temu vampir ni izostal. Jeltim je že obupal, z njim pa tudi vsa vas. Tu je prinesel rešitev medved. V vas je prišel cigan z dresiranim medvedom. Na povabilo Jeltima je prišel tudi k njemu, kjer je medved pokazal svoje umetnosti. Naenkrat je začel medved strahovito rjevati, kakor bi slutil nevarnost. Zvečer nato se vampir ni prikazal. Pa tudi naslednje noči ga ni bilo. Ljudje so prepričani, da je medved s svojim rjovenjem pregnal vampirja iz hiše. Če bi pa prišel v Levo Reko zdravnik za živce, bi kmalu našel rešitev te zagonetke, ki je ves mesec mučila celo vas. Jeltim se je kot prostovoljec udeležil svetovne vojske in se je z razvrstjenimi živci vrnil domov. Ampak ljudje v Levi Reki bi k taki »naravni« pojavitvi strahu odkimavali z glavami. Oni vedo vse bolje. Saj so jim stare matere pripovedovale o vampirjih in njihovem delovanju.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

* Pet zločincev pobegnilo iz ječe. Iz ječe v Kumanovem je eno preteklih noči pobegnilo pet nevarnih zločincev, ki bi jih morali te dni prepeljati v kaznilnico. Vseh pet je bilo zaprtih v skupni celici. Prebili so zid in prišli na ta način v svobodo. Za njimi manjka vsaka sled.

* V bosanski vasi 140 letna starka. V mali vasi Lipika, občina Bosanski Novi, živi starka, ki sama trdi, da je stara okrog 130 let. Rojena je bila okrog leta 1802 in je imela blizu 80 let, ko je Avstrija zasedla Bosno leta 1878. Potemtakem bi bila stara res že blizu 140 let. Poročila se je sedemkrat. Prvič, ko je bila stara 20 let, zadnjč pa, ko je imela že osemdeset let. Vdova je postala s 102 letoma in bi se še poročila, pa je ni nihče več maral. V sedmih zakonih je rodila 21 otrok, od katerih ni nobeden več živ. Tudi nobenega vnuka nima več živega, čeprav jih je bilo nad sto. Od najbližjih potomcev sta živa samo še dva pravnuka, starca blizu osemdeset let. Ostalih potomcev je pa nad 500, večinoma v šestem in sedmem kolenu. Stana, tako je ime te stari, trdi, da je najstarejša žena v državi in da je bila vedno zdrava in tudi še danes ne ve, kaj je prehlad ali glavobol. Bedugi kruha neče jesti, marveč samo koruzni kruh, žgance, mleko in slično. Svinjsko meso je začela jesti šele pred nekaj leti. V postelji noče ležati, počiva vedno na tleh na slami. Starka rada kadil in pije črno kavo; tedaj postane dobre volje in pravi: »Menda je smrt name pobabila«.

Ljubljana, 26. januarja

Gledališče

Drama. Petek, 26.: »Na prisojni strani«. Premiera. Premierski abonma. Sobota, 27.: »Profesor Klepec«. Red B. Nedelja, 28. ob 15.: »Kupčija s smrtjo«. Izven. Znižane cene. Ob 20.: »Na prisojni strani«. Izven. Znižane cene.

Opera. Petek, 26.: Zaprti (generalka). Sobota, 27.: »Rusalka«. Premiera. Premierski abonma. Nedelja, 28. ob 15.: »Fräsqvita«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac. Ob 20.: »Nižava«. Izven. Znižane cene.

Rokodelski oder

V Rokodelskem domu bo v nedeljo, 28. t. m. ob petih popoldne ponovitev narodne veselice »Micki je treba možak«. Igra je imela pri premieri izredno lep uspeh in bo gotovo tudi popoldanska predstava privedla v Rokodelski dom vse prijatelje dobrih, razvedrilnih ljudskih iger. Premiere se je udeležil tudi pisatelj igre, g. Vinko Korže iz Ptuja, ki je poslal Rokodelskemu oderu poleg priznanja tudi koristna navodila za nadaljne vpriizoritve. Predprijava vstopnice za nedeljsko popoldansko predstavo bo v nedeljo od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, 12.

Radio Ljubljana

Petek, 26. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Solska ura: Svetosavska proslava (II. drž. dekl. meščan. šola) — 12 Po naših krajih in gajih (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Ženska ura: Pogovor o vzgojni posvetovalnici — 18.20 Citraške točke (plošče) — 18.40 Francoščina (dr. St. Lehen) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Vzhod in zahod v naši umetnosti (dr. Miodrag Grbič, Bgd) — 19.40 Objave — 20 Koncert Radij. orkestra — 21 Klavir koncert sodobne portugalske glasbe (prof. L. M. Skerjanc) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Originalna švic. godba (Bratje Malenšek).

Drugi programi

Petek, 26. januarja: Belgrad: 20.30 Simf. konc. — Zagreb: 20.30 Belgrad — Bratislava: 20.30 Ork. konc. — Sofija: 19.45 Opera — Angleske postaje: 20.20 Klavir — 23.15 Kabaret — Beromünster: 22.10 Mozart-Haydn — Budimpešta: 21 Beethovenove skladbe — Bukarešta: 19.35 Opera — Stockholm-Hörby: 20 Operetna gl. — 22.20 Ital. gl. — Trst-Milan: 17 Konservatorijski konc. — 20.45 Igra — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — Florenca: 20.30 Opereta »Princesa Tubek« — Oslo: 22.15 Mozar

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo Trnovo uprizori v nedeljo 28. t. m. na društvenem oderu veselicoigro v 3 dej. »Detektiv Meglac«, spisal J. Kranjc. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10—12 dopoldne.

...zlat sem kovač, adjio šolska smola... FO Ljubljana — Sv. Jakob ima za zaključek Propagandnega tedna v nedeljo 28. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani zaključno prireditve s sledečim sporedom: orkestralne točke, recitacija, govor in spevoigra v 3. dej. »Kovačev študent«.

Predavanja

O državljanstvi in narodnostni vzgoji bo predaval pod okriljem Pedagoškega društva g. prof. Venčeslav Kopić v soboto 27. t. m. ob 18 v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi.

Naše dijaštvo

AK »Stražac« ima drevi ob 20 svoj redni članski sestanek. Govori g. ravnatelj Remec o temi: »Morala v gospodarstvu in politiki«. — Za člane udeležba obvezna. — Odbor.

SKAD »Danica« ima drevi ob 8 redni članski sestanek. Govoril bo univ. prof. g. dr. Al. Odar o temi: »Očitki zoper cerkveno imovino«.

Sestanki

Geografsko društvo v Ljubljani ima danes v petek 26. t. m. ob 18 v geografskem inštitutu na univerzi svoj redni letni občni zbor.

Društvo zobozdravnikov za dravsko hano-vino poziva svoje članstvo na važen članski sestanek, ki bo v soboto, 27. t. m. ob 20 v restavraciji Slamič.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Poizvedovanja

Zgubila se je aktovka na Bregu. Pošten najditelj naj jo prinese Pred škofijo 16 v vežo.

Anekdota

K znanemu dunajskemu gledališkemu ravnatelju je prišel igralec, ki ni spadal baš med najboljše člane gledališke igralske družine, pa je bil v primeri z drugimi igralci prav dobro plačan. Kljub temu je zahteval povišanje plače. Ravnatelj pa mu je odgovoril: »Čisto izključeno! Zaslužite že itak več kakor zaslužite.«

»Zdaj sem te pa razkrinkal, ti copotar ti. Čeprav imaš ženo, si sam šivaš gumb na suknja.«

»Ti se strašno mostiš, prijatelj! To ni moja suknja, ampak od moje žene.«

LJUBLJANA

Bridkosti rejca malih živali

Železniški zvončnik K. Jernej je že v pokoju in bi se do smrti rad počeno preživel. Poleg pokojnice spadajo k temu plemenitemu namenu male živali, o katerih je Jernej že toliko slišal, kako dobičkanosen sport je to. Naj bo temu že tako ali tako, res je, da je imel rad svoje bele angorske zajčke, rad. Skrbel je za nje tam v svoji baraki na Kodeljevem in jih brnil pred mrazom. Pa je izvohal njegovo farmo O. Ivan, nepridiprav, ki jo je obiskal prvič 27. decembra ponoči, in ker se mu je prvič posrečilo, je šel še drugič in sicer 19. januarja, tudi ponoči. Prvič je odnesel tri zajčke, lepe, bele angorske zajčke. Odnese jih je na letališče, kjer jih je poklal in v neki stari posodi, ki jo je pobral bogve kje, skuhal in pojedel. To je bil ves uspeh prve tatvine. Drugič jih je pograbil 8 in ker se je kuhe naveličal, jih je odnesel spretnim kuharicam, cigankam, ki tabore tam nekje za Savo. Odrli so jih in spekli in se nato vsi skupaj gostili — z zajčki ravnega upokojenja s Kodeljevca. To je bil ves uspeh druge tatvine. Kože je nepridni Ivan odnesel v mesto, da bi jih prodal, pa jih nihče ni maral, ker so bile še vse sveže. Pač pa je prodal svojo kožo, kupila jo je policija, ki jo je že oddala sodišču v nadaljnje strojenje. To je bil pa uspeh obeh tatvin skupaj.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 20. ter jutri ob 16.30 in 20. uri prekrasen vefilm

Potepušček

Tzoga Szekel, Otto Walburg in mali Mišo

V zemlji brez zakona

DICK FORAN, poljoči cowboy

POZOR! V soboto na dan Sv. Save dijaška predstava ob 1/5. uri po enotni ceni din 3.0

zabavni komediji »Bistre glave«. Komur je do smeha, veselja in razvedrila, naj ne pozabi, da je prav zabaven filmski program te dni v kinu Slogi.

Moško obleko brez lastnika so našli razmetano ob dolenski progi in sicer: 1 plašč (pelerino), 1 sivo progast suknjič, 1 modre in 1 sivo progaste hlače, 1 siv telovnik, 1 črn žametast telovnik, 1 siv in 1 rjav klobuk in nekaj kosov moškega perila. Okoliščine kažejo, da je vse to sumljivega izvora. Več o tej najdbi ve policija, ki išče lastnika in tistega, ki je te stvari pustil za progo.

Za tako visoka leta pa tatvina res ni več. Prijeli so neko K. M., 61 let staro vdovo, ki je tam v Florijanski ulici ukradla moško kolo. Ko pa je enkrat prišla oblasti v roke, se je sprožil cel plaz, ki je odkril še celo vrsto manjših in večjih tatvin. Pri hišni preiskavi so namreč našli pri njej tudi vse perilo, ki je bilo ukradeno 24. decembra nekemu stanovalcu na Miklošičevi cesti, kjer se je sušilo, dalje 1 svilen dežnik, ki je bil ukraden letos 18. januarja in še cel sveženj raznih drobnarij, največ perila, vmes nekaj še prav porabnih oblek. Žena, ki je na stara leta začela delati preglatice kriminalu, nekaj tatvin priznava, za nekatero blago pa trdi, da ga je kupila, dasi ne ve povedati, kje; včasih pa se tudi premisli in taji vsevprek. Za mlade tatvice imamo razne načine, kako bi jih v primerih zavodih spravili na pošteno pot, bomo videli, kako bodo to ženo naravnali na pravi tir.

Mesarsko orodje v nepravilnih rokah je našla policija in takoj celega moža aretirala, ker je že večkrat šel skozi policijske zapore in se nikoli ni izdal za mesarja. To je G. Lojze, 33 let star, ki je bil že večkrat kaznovan. Ko ga je policija poga-

MARIBOR

Strašne posledice mraza

Orožniku, ki je pogledal v hlev, je pokazal izpod jaslí odpadli nogi

XIII. prosvetni večer, ki bo danes ob 20 v Franciskanski dvorani, je namenjen vsem prijateljem naših gora. Predaval bo g. prof. Janko Mlakar, kar je porokstvo, da bodo obiskovalci gotovo prišli na svoj račun. — Predavanje je opremljeno s skriptičnimi slikami in nosi naslov: Iz mojega naravnika. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičevi 7 in v trgovini Silišoj za franciskansko cerkev.

Šentjakobčan! Današnji večer Propagandnega tedna je posvečen vam, starešem in prijateljem (moškini in ženskam); vrši se točno ob 8 zvečer v dobro zakurjeni Farni dvorani (Sv. Jakoba trg) in je vstop prost. Na sporedu je predavanje g. Iveta Kermavnerja o telesni vzgoji v naši organizaciji ter predavanje g. prof. Grafenauerja O Koroški. — Že sedaj vas opozarjamo na zaključek tega tedna v franciskanski dvorani, na katerem je poleg drugega na sporedu Kovačev študent, spevoigra v 3 dejanjih.

Ruska Matica priredi v ponedeljek, dne 29. t. m. v dvorani francoskega inštituta literarni večer ob priliki 125. obletnice rojstva ruskega pesnika M. Lermontova. Na sporedu uvodna beseda dr. Evgenia Spektorskega, elavnosni govor dr. Nikolaja Preobraženskega in recitacije učencev ruskega tečaja. Začetek ob 20. Vstop prost.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani ima danes 26. januarja v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani ob 18.15 redno predavanje. Predavajo sledeči gg. zdravniki: 1. Doc. dr. Božidar Lavrič; Kazuistični primeri iz kirurgije; 2. dr. Debevec Fr.; Zanimivi primeri specifične okužbe v nekem zavodu; 3. dr. Lavrič Vito; Izpitivanje maternice po porodu; — Vabimo vse gg. zdravnike in medicince.

Namesto venca na grob ge. Mare dr. Vadalove so darovali društvu »Dom in šola« na III. real. gimnaziji za revne dijake 200 din profesorji istega zavoda in 400 din družina Vadal. Odbor se darovalcem iskreno zahvaljuje.

Trnovčan! Preberite rubriko društvene vesti. 1 Koroški, Korošice! Umrl je naš rojak železničar v pokoju g. Josip Mayer, nečak Matije Majarja Ziljskega. Udeležimo se pogreba, ki bo danes 26. januarja 1940 ob 16 izpred mrtvaške veže na Vidovdanski cesti. — Klub koroških Slovencev.

Izlet na Kurešček. Prijave Putnik.

Šaljiv in zabaven predpustni filmski program v kinu Slogi. Uprava kina Sloga je poskrbela za letošnji predpustni serijo zabavnih in humorja polnih filmov, s katerimi hoče predramiti ljubljansko občinstvo v vedro razpoloženje. Kot prvi iz serije teh zabavnih filmov je od jutri dalje na programu film »Vesela potepuha« s posameznima in občinstvu priljubljenima karakternima igralcema Mickey Rooneyjem in Wallace Beeryjem. Za svečnico vas bo zabaval poznani in priljubljeni francoski komik in humorist Fernandel, v filmu »S 5 parami okoli sveta«. Francoska, Amerika, Kina, Indija in Afrika so sodelovale pri snemanju tega največjega dela francoske komike. Za pust pa vas vzameta s seboj kralja smeha Stan Laurel in Oliver Hardy, ki nastopita tokrat v

Zimski šport v toplejših krajih: Ježa na ribi po valovih — a riba je lesena. Peneči se valovi so videti kakor sneg. Vendar v Miamiu, odkoder je ta slika, ni snega, ampak je zdaj toplo poletje.

Na splešno željo občinstva ponavljamo sijajno češko burko, ki je cel 8 dni razveseljevala našo Ljubljano — staro in mlado! KINO UNION, tel. 22-21 ob 16., 19. in 21. uri

VRAŽJI ŠTUDENTJE

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri film zanimivih in opasnih pustolovščin, plemenitega požrtvovanja in verne ljubezni

Fatalna bolničarka

KINO SLOGA, telefon 27-30

Noči v Sing-Singu

Kot dopolnilo film misteriozne vsebine po znani noveli H. St. Keelerja

bila, je nosil s seboj mesarski cekar, v katerem so bili 3 mesarski predpasniki, mesarski noži in nekaj mesa. Vse to je bilo ukradeno mesarskemu mojstru J. K. na dvorišču kavarne »Zvezda«, kjer se je po opravih nekoliko pomudil, kolo s cekarjem pa je prislil ob zid. V tem je prišel mimo G. Lojze in meni nič tebi nič je snel cekar s kolesa in šel naprej svojo pot, kakor tista: — izmakne kos mesa, z njim čez vodo se poda. G. se je podal čez Ljubljano, kjer pa ga je mož postave ustavil. Nadaljnja pot je znana: najprej na policijo, kjer ni prijetno, nato pa v sodne zapore, kjer je prav tako. G. se sicer zagovarja, da je vse to dobil neke ob Cevlarskem mostu, prislono k zidu, toda kdo bi mu verjel, ko pa mesar J. K. vendar dobro ve, odkod in kdaj mu je bilo izmaknjeno.

V obupu skočil pod vlak. V sredo zvečer je med Gorenjskim in Glavnim kolodvorom skočil pod vlak brezposelni St. M., po poklicu slaščičarnarski pomočnik, poročen. Že delj časa je bil brez posla in je živel od zaslužka žene, postrežnice. To ga je tako potrla, da mu je zmanjkalo poguma za življenje. Vergel se je pod večerni brzi vlak, ki ga je vsega razmesaril.

dega človeka, ki je ležal pod jaslími brez nog s strašnimi ranami na telesu. Bil je to 35letni Miroslav Marinič iz Krčevine. Po poklicu je trgovski pomočnik, bil pa je zadnja leta brez posla ter se je sedaj na zimo vdinjal kot delavec pri pivovarni Union in je bil zaposlen pri spravljaju ledu z ribnikov v Radvanju. Ni imel poslane obleke in ne obuvala ter je v hudem mrazu zadnjih dni strahovito ozebel. Ko so bile bolečine zaradi ozeblin prehude, se je zatekel v Radvanje ter se je skrivaj zavlekel v hlev posestnice Marinove. Pravi, da je bilo to pred osmimi dnevi. Ko pa je bil v hlevu na toplem, so nastopile bolečine tako nezno, da je padel v nezavest ter v takšnem stanju ležal vse do danes jutraj. Ker je bil pokrit z mrvo pod jaslími, ga nihče od domačih ni videl in tako je siromak ostal brez pomoči. Šele ko je danes jutraj vstopil v hlev orožnik, se je Marinič zavedel ter začel stokati. Opazil je tudi, da sta mu med tem časom zaradi ozeblin odpadli obe stopali v gležnjih. Orožnik je takoj obvestil mariborske reševalce, ki so smrznjenega reveža zapeljali v mariborsko bolnišnico.

16letna predilka Mari Frank, doma iz Starošincev pri Cirkovcih, ki je bila že dalje časa zaposlena v predilnici Hutterjeve tovarne. Stanovala je v Mariboru v Loški ulici 2. V Cirkovcih se je spoznala z Adamom Tomičem, ki je doma iz okolice Šida v Sremu. Tomič se je na smrt zaljubil v mlado dekle, ki mu je bila tudi naklonjena. Kadar je imel prosto, se je Tomič vozil v Maribor k svoji izvoljenki. Vsi pa, ki so prišli s Tomičem in njegovim dekletom v stike, so opažali, da je mladi fant zelo ljuboumen. Zadanje čase so našle med njim in dekletom prav zaradi ljuboumnosti razprtije ter se mu je dekle začelo odtegovati. To je še stopnjevalo njegovo ljuboumnost, ter je povzročil katastrofo. Tomič je prišel v Maribor ter je zvedel, da je Mira Frank že v tovarni pri nočni posadi. Zjutraj ob pol petih se je napolnil za njo v tovarno. Posrečilo se mu je, da je izrabil trenutke, ko ni bilo portirja pri vratih, ter je prišel v tovarno. Napolnil se je v predilnico, kjer je našel Miro Frank pri njenem stroju. Pristopil je k njej ter iz neposredne bližine ustrelil. Zadel jo je naravnost v srce, da je pri priči mrtva padla poleg stroja na tla. Drugi strel pa mu je odpovedal, ker se je krogla zataknila v cev. Nato so ga delavci prišli ter izročili stražnikom, ki so bili poklicani v tovarno. Priznal je dejanje ter je izjavil, da je nameraval ustreliti še sebe, pa mu je orožje odpovedalo.

Posledica pretepa. V Ehrlichovi tekstilni tovarni je delavec Polj Josip za šalo sunil tovariša Franca Pečenika z zaboja, pri čemer pa je slednji tako nesrečno padel na tla, da si je zlomil palec. V hudi jezi je potem sam navalil na Polja ter ga tako obdelal, da sta se morala oba zateči v bolnišnico. Oba tudi zahtevata drug za drugega sodni pregon.

Tat v stanovanju. V Oreškem nabrežju 7 se je splazil neznanec v kuhinjo Terezije Papet ter ji odnesel iz kredence zlato zapestno uro, vredno 1000 din. V Kosarjevi ulici 40 se je splazil neznanec v etanovanje inž. Pogačnika. Ni pa ničesar odnesel, ker ga je gospodinja pravočasno slišala ter prepoznala.

Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vojnik pri Celju

Cena mleka. Upraviteljstvo tukajšnje hišalnice je plačevalo mleko do 1. decembra po 1.63 din in ne 1.60 din, kot je bilo zadnjič pomotoma objavljeno. Vendar pridejo producenti na isto, ker se ob prejemu denarja odtegne kolek na račun. Sedaj je cena dvignila na din 1.75, kar je še vedno premalo z ozirom na tržne razmere pri nas. Upravitelja tukajšnje hišalnice in bolnišnice v Celju sta izjavila, da bižne ne moreta plačati, ker ni proračunskih možnosti. Prosimo banksko upravo, da se novi proračun ozira na te nove tržne cene, da ne bo treba našemu kmetu dajati pridelkov po tako nizki ceni.

Občni zbor Kmečke zveze je bil v nedeljo, 21. t. m. izvoljen je bil stari odbor z malimi izpremembami.

Celjske novice

Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo ob 4 popoldne s sodelovanjem Fantovskega odseka in dekliskega krožka ljudsko igro »Čudež«. Prireditel bo v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Vabljeni!

Celjski šahovski klub priredi drevi redni mesečni braturnik za januar v prostorih v kavarni Evropa. Začetek ob 8.

V celjski bolnišnici je umrl 70letni prevzitar Mihael Strnad iz Podvrha pri Braslovcah. Naj v miru počiva.

Pod okriljem Slovenskega obrtnega društva bo predaval drevi ob pol 8 v hotelu Beli vol referent Zbornice TOI o novih davčnih predpisih. Obrtnike opozarjamo na to predavanje, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Jutrovac »cynema« za celjske davkoplačevalce. Včerajšnje »Jutro« je priobčilo notico, s katero hoče pokazati celjskim davkoplačevalcem, zlasti pa okoliškim kmetom, pa tudi nekaterim voznikom »svojo« veliko vlogo in gorečnost zanje. Mestni svet je na zadnji seji oddal odvažanje snega z mestnih ulic najcenejšima ponudnikoma gg. Petru Glinšku in Strenčanu Francu ml., ki sta polnoletna, ostala dva ponudnika, eden iz celjske, drugi pa iz tuje občine, bi v potrebi prišla v poštev. Na mestno občino in mestni svet ne pade nobena krivda, če se že v mesecu oktobru javno razpisalnemu razglasu mestne občine ni odzvalo več posestnikov in prevoznikov iz Celja; saj so napravili ponudbo le trije posestniki iz celjske občine, eden pa iz tuje občine. Če »Jutro« ni priobčilo tega razglašja, ali bolje, če se na »Jutrovac« opozorilo ni odzval noben posestnik-davkoplačevalec iz »Jutrovec« kroga, nista tega kriva mestna občina in mestni svet. Mestna občina je pravočasno razpisala oddajo voženj in s tem preprečila, da bi bila primorana oddati vožnje po poljubni ceni, ker bi v tem primeru ceno določili vozniki sami. Da mestna občina oddaja vedno najcenejšim ponudnikom, to »Jutrovac« krogi in tudi g. dopisnik sam, prav dobro vemo, in je zato smešno, če prihajajo na dan s takimi izpadi.

Pritožba zaradi stalnih radiomotenj v Celju in okolici je vedno več. Naročniki so se nekaj časa pritoževali in prosili, da se te motnje odpravijo in kaznujejo lastniki neblokiranih aparatov, ker pa to nič ne zaleže, je med naročniki akcija, da bodo številni odjavili svoje aparate, ker res nima smisla, da bi plačevali takse, če ne morejo poslušati radia. Posebno velik motnje so zaradi številnih neblokiranih aparatov v Gaberju, kjer opoldne in zvečer sploh ne morejo poslušati radia. Grožnje in pritožbe pa ne bodo zalegle do takrat, dokler ne bo blokirala svojih aparatov tudi poštna uprava v Celju. Prosimo merodajne, da store potrebne korake, da se v tem vendar nekaj ukrene.

Zakaj izjeme? Lastnik vile »Savinjac« na Bregu še sedaj ni dal očistiti hodnika, kar so storili že vsi hišni posestniki na Bregu. Ali je mar zanj poseben pravilnik?

Ptuj

Mesto venca na grob pokojnega Ivana Luttenbergerja, posestnika v Ptuj, ki je v starosti 75 let pred par dnevi umrl, je darovala Miklovič Vera iz Varaždina 100 din za mestne reveže.

Združenje trgovcev opozarja davčne zavezance, da najpозnejše do 31. januarja t. l. vlo-žijo prijave za pridobitno in prijave za poslovni promet.

Ptujska gasilska četa je imela v nedeljo v gasilskem domu svoj redni letni občni zbor. Četa je sodelovala pri 11 požarih na deželi, pri enem manjšem in enem velikem požaru v mestu. Četa je imela 22.451 din dohodkov in 21.446 din izdatkov. Rešilni oddelek je bil v akciji 89 krat in je prevozil z rešilnim avtomobilom 1630 km. 264 gasilcev je pri tem delalo za svojega bližnjega 163 ure. Važno vprašanje je nabava novega rešilnega avtomobila, ker je sedanji v prometu že celih 12 let in je precej slabem stanju. Pri volitvah je bil izvoljen v večini stari odbor z g. Fr. Vidmarjem na čelu. Našim vrlim gasilcem moramo za njihovo požrtvovalno delo do bližnjega v njegovi nesreči izreči vsa zahvala.

Krajevni odbor za zaščito dece se je ustanovil tudi v našem mestu. Predseduje mu župan g. dr. Alojzij Remec, podpredsednika pa sta g. Križan Matija, davčni upravitelj v pok., in gđ. Bratkovič Dragica. Člani odbora pa so vsi zastopniki društev in korporacij, ki pridejo pri tem v poštev.

V nedeljo 28. t. m. ob 15 v mestnem gledališču uprizorita ptujski FO in DK krasno in globoko igro »V temotič, drama v 3. dejanjih, ki je vzeta iz kmečkega življenja.

Nesreči. Greifoner Jožef, 50letni delavec s Sp. Brega v Ptuj, si je med delom, ko je nosil premog in pri tem padel, zlomil desno roko. Imenovan ima smolo, saj si je že lani zlomil levo roko. Ko je 45letni posestnik Kralj Alojz s Kukave, občina Sv. Lovrenca v Slov. gorah čistil s strehe sneg, je pri tem po nesreči padel v globino in si zlomil desno nogo. Oba ponesrečenca se zdravita v ptujski bolnišnici.

Francoski šolarji in angleški principi

Ko je l. 1938 obiskal angleški kraljevski par Pariz, so francoski šolski otroci nabrali veliko vsoto denarja. Skoro po vseh šolskih razredih Francije so zbirali in za ta denar so kupili dve prekrasno obleteni in dragoceno okrašenimi lutki, kot darilo francoskih šolarjev obema hčerkami angleškega kralja Jurija VI, princesi Elizabeti in Marijeti.

Čez poldrugo leto nato sta se obe princesi nekaj dobrega spomnili. Sklenili sta, da bosta za novo leto 1940 poslali sprogi francoskega predsednika ge. Lebrunovi velike zaboje daril s prošnjo, naj jih razdeli potrebnim otrokom, predvsem takim, ki so njih očete na bojišču. Seveda je ga. Lebrunova to takoj izvršila, in marsikateri francoski otrok je dobil za novo leto veliko škatlo, kjer je bilo tudi napisano: »Pozdrav od Elizabete in Marijete, od princes Velike Britanije.«

KULTURNI OBZORNIK

Detelovi Zbrani spisi IV. zvezek

Mohorjeva družba, ki je svoj čas odkupila celotno Detelovo literarno tvorbo, je že pred leti začela izdajati v uradništvu prof. J. Solarja Detelove Zbrane epise. Zdaj je izšel IV. zvezek in vsebuje znano povest »Trojka«, ki tako etopa že v tretji izdaji pred slovensko javnost: prvič ob izidu v Slovenski Matici l. 1897, drugič pri Mohorjevi družbi l. 1915, tretjič pa v današnji obliki v Zbranih episih s kritičnim uvodom urednika prof. Solarja ter njegovimi literarno zgodovinskimi ter stvarnimi opombami v dodatku.

Detela, ki si je pridobil s svojimi spisi že ime klasika slovenske ljudske povesti, je s to svojo povestjo »Trojka« posegel v napol izobražene sloje naroda ter je še posebej hotel pokazati usodo treh slovenskih dijakov, izmed katerih se eden pokmeti (Lovro), drugi ne doživlja in postane kljub vsemu navdušenju za narod ubogi nižji uradnik na Dunaju (Radivoj), tretji pa — najidealnejši med vsemi, doštudirani pravnik in krščansko vzgojeni mladenič dr. Vladimir, pa pade žrtev razmer in zastarelega plemiškega nazora o brambi časti v dvoboju. To trojko opisuje Detela še na Dunaju kot akademike ter jih po svoje karakterizira. Toda omahljivi Lovro podeduje graščino in se vrne domov, kjer se najprej zaplete v mreže vaške meščansko-grajske kokele Irme ter njene okolice, (ki pri Deteli dobiva oblike karikature), dokler ne spregleda in se reši. Drugi — Slavoljubki — že po Dunaju straši z domoljubnimi in evobodomiselnimi frazami o narodu in svobodni misli ter napredku in filozofskim pesimizmu oz. materializmu — modri tistega časa — se opeče ob leti nevesti ter se izgubi neslavno v podrejeni uradniški službi: tipični usodi slovenskih dijakov, ki so za narod goledali, ne pa studirali ter so tako sami zakrivali malopomenbaost naroda v očeh drugih. Le Vladimir, ki je postavljen vseokoli za ideal dijaka in človeka, pade — zapleten v mreže istega dekleta — na pragu svoje kariere od strele propadlega barona, ki ga je poklical na dvoboj in se on kot častnik ni upal odtegniti častnemu obračunavanju kljub dolgi debati prejšnj dan. Tako pade najidealnejši. Za njim pa tudi Irma, Kinka, ki pobegne s svojim »baronom«, ki pa jo v zagrebškem hotelu ustrelil obnemom s seboj.

To je snov tega Detelovega romana, ki je nastal — kot prvi uvodničar — v času slovenskega idejnega preloma ob Mahničju in hoče z usodami svojih

junakov tudi karakterizirati akademike tiste dobe, ki plavajo v materialističnem pesimizmu, praznih domoljubnih frazah, nov rod pa, ki poganja iz zdravih narodnih idejnih korenin, plačja s svojimi žrtvami zablode starih predsodkov in malike liberalnih dob, v tem primeru — dvoboja. Kakor je Vladimir dobil iz tega Detelovega nazora preidealne oblike in komaj razumljivo smrt, tako je Radivoj prelahak, da bi bil postal pravi predstavnik ideologije, ki je bila vendarle globlja od njegovega frazerstva. Zato pada že v karikaturu, kamor je Detela tako rad razvijal svoje junake. In prav tedaj, ko karikira, dobiva Detela v svoji umetnosti največjo moč tako pri opisovanju strokovnega znanja barona (stroj, zadeva s konjem) barona in mlajšega Majerja, pa tudi plesa »trojke« ali studentovskega vlečenja ob Lovrelovem znanstvenem prizadevanju. Toda kakor so ti prizori sami za sebi jedri in mojestreki, vendarle v celoti bolj kosajo snovitost, kakor pa jo vežejo, dajejo pa osnovni ton vsej povesti, ki je tragično-komična. Toda s takim svojim tipično detelovskimi prizori pa si je Detela pridobil naklonjenost občinstva, kateremu je potem lahko nadrobil tudi marsikakšno razumsko pridigo (na pr. debato o dvoboju, o plesu in gošpodarstvu itd.). Najboljši pa je Detela, kjer pride v stik s kmečkim ljudstvom, bodisi s starši in sestro Lovrelovo ali z drvarji in krčmi itd. Iz vse povesti, ki je sicer nekam hladna in trezna, vidimo, da govori k nam modrijan in pravi epični oblikovalec življenja, le da ga ne oblikuje naturalistično, iz gonov ven, temveč pod vidikom geela in trezne misli, iz idealističnega realizma, pri čemer pa moramo njegovemu realizmu in ostrosti črtanju obličin in značajev priznati veliko umetniško vrednost. Lenega pripovedovanja in ostrega postavljanja oseb v prostor, kakor tudi premisljene kompozicije, pa bi se današnji naši pisatelji, ki so sicer bolj impresionistični in notranje sproščeni, (kar je prav in nujno), vendarle tudi s pridom lahko učili. Tudi ob tej povesti bo ostal Deteli sloves odličnega ljudskega pisatelja. In prav gotovo bi ne smelo biti podeželske knjižnice brez Detelovih Zbranih spisov, kakor tudi ne izobraženčeve, že zavedno literarno zgodovinskega naroda in opomb, ki od nove strani razmišljajo važno obdobje v naši kulturni zgodovini in uvrščajo Detela med naše zelo pomembne, vsekakor pa med prve zavešne katoliške pisatelje.

Razpis Slomškove nagrade

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje Slomškovo nagrado za leto 1940 v znesku din 5000. Pravico do tekmovanja imajo v mariborskem kulturnem področju delujoči pisatelji.

Delo je treba predložiti do 1. oktobra 1940 predsedniku mestne občine mariborske tako, da je avtor označen z geslom, njegov naslov pa priložen v zaprti kuverti. — Predsednik: dr. Juvan s. r.

Matineja Društva ljubljanskih konservatoristov

Matineja Društva ljubljanskih konservatoristov dne 21. t. m. je bila zelo dobro obiskana. Prireditelj se je vršila v Hubadovi dvorani, ki je omogočila, da so sodelovali tudi gojenci orgelskega oddelka. — Uvodno besedo je govoril g. dr. Dragotin Cvetko, ki je poudaril predvsem potrebo duhovnega preobračanja mladine s pomočjo glasbene umetnosti; saj glasbena umetnost tvori osebnost in naloga vsakega je, da postane osebnost. Na pestrem sporedu so se sešli zelo različni izvajalci. Posebnost so bile skladbe za rog in klavir ter za tri rogeve, ki so jih izvajali Jože Zupančič, Viktor Pokorny in Primož Ramovš. Orgelske skladbe sta podala s pravim muzikalnim izrazom Peregrin Capuder in Viktor Fabiani. Solopjevečke točke sta izvajala sopranistka gđ. Marija Tirač in tenorist Janez Lipušček, ki je žel posebnost priznanje za svoje odlično izvajanje. Solistične klavirske točke sta izvajala Rafael Eiletz in Jože Ošana, klavirsko spremljevanje pa je oekrbel Samo Hubad.

Prireditelj je uspešno izredno dobro in bi bilo želeli, da se te vrste prireditve se vrše v kakšni večji dvorani.

Uspehi slovenskega slikarja v tujini. Leo Vilhar, naš rojak, doma iz Postojne, že dalj časa živi v Oranu v Alžiru, kjer se je že skoraj udomačil in ustvarja umetniška dela. Je darovit slikar in je že imel razstavo, ki jo je francoska kritika sprejela z velikim zanimanjem in priznanjem osebnih Vilharjevih čopiča. Začetkom tega leta je zopet odprl svojo razstavo v ulici d'Arzew in »Oran République« je prinesel o njej zelo simpatično oceno. Vilharja — pravi — bi mogli označiti za impresionista, ako je mogoče njegov način dojemanja in podajanja sploh spraviti v kakšno običajno kategorijo. Je mojster barve in luči, ki jo je vpil v svojo dušo iz afriškega neba, je pa ta pokrajina stroga in velika. Ne vemo, kateri iz teh slik bi dali prednost, vse odlike Vilharja so nekako združene v zimske, v kateri tvorijo zemlja, nebo in drevje z listjem, ki ga odnaša veter, svojstveno enoto. Vso pozornost zbujata tudi arabska glavica, mešanica nedolžnosti in tuge. In tako ostali motivi, ki kažejo pestro živost in samo luč. Razstava je zelo izbrana (31. XII. 1939).

»Geografski vestnik«, časopis za geografijo in sodobne vede izdaja že 15 let Geografsko društvo v Ljubljani ter ga urejuje univ. prof. dr. Anton Melik s sodelovanjem prosv. insp. prof. Silve Kranjca in dr. S. Ilesiča. Letošnji letnik je izšel na 164 straneh (št. 1-4) ter prinaša na uvodnem mestu razpravo dr. Reya Oskarja o najnižjih in najvišjih temperaturah v Sloveniji, h kateremu predmetu podaja na koncu razprave tudi popolno znanstveno slovensko literaturo. Pisatelj se ozira na vse postaje na slovenskem ozemlju (tudi preko državnih mej) za dobo 10 let ter izračunava srednjo vrednost, ki jo potem podaja kot srednji januarski minimum, srednji julijski minimum, srednjo letno amplitudo; dalje podaja absolutne minimume, absolutne maksimume (za dobo 20 let), zadnji pomladni in prvi jesenski minimum pod 0°, absolutne zimske maksimume ter srednjo letno temperaturo. Razpravi je priloženih več diagramov ter tudi tabelarni pregled temperatur po različnih krajih. — Borivoje Z. Milojević opisuje »Priredilo in naselja v dolini Vrbas«, kar je nekaj uvod razpravi slovenskega geografa S. Ilesiča o vrbaski Banja Luki, katero Ilesič opisuje glede na položaj in zemljino, nastanek in razvoj, današnjo sliko banjaškega naselja ter funkcijo mesta in njegovega prebivalstva. — Dr. Ivo Rubić je prispeval krajšo razpravo o »podmorskih minih«, kakor jih je zapazil ob otoku Ravan ob Sinjškem. — Franc Kolarič podaja »studijo o vinogradni posesti v Slovenskih gorah in sicer na

tančnejše: v plujskem političnem okraju brez Jezualemskih gor, ter razpravo ponazarja z jasno razvidno posestno tabelo. — Mirko Novak je napisal zanimivo narodno gospodarsko studijo v razmestitvi industrije Slovenije ter s tem bistveno izpopolnil znanstvena raziskavanja, ki jih je začel Socialno-ekonomski inštitut o stanju gospodarske strukture Slovenije. Statistične preglednice ponazarjajo podoba našega industrijskega omrežja. — Dr. Ivan Rakovec nadaljuje svoje geološke razprave o škofjeloškem hribovju ter je sedaj objavil nove prispevke k tektoniki in morfogenezi Loških hribov in Polhograjskih dolomitov. — To bi bile glavne razprave iz področja znanstvenega raziskavanja terena in geografsko-gospodarskih problemov. — Pod oddelkom »Šolska geografija« poroča S. Kranjec o geografiji v seminarjih vajah lanskega šolskega leta, Ludovik Vazac o pouku matematične geografije v 5. razr. srednjih šol, France Planina pa ocenjuje zemljepisne učne knjige v slovenskih meščanskih šolah. V »Obzorniku« poroča Šerko o jamah pri izlivu Kolpe ter o Fr. Kossamtu, geologu in paleontologu v Leipzigu, ki pa je začel svojo znanstveno pot v naših krajih (kartiranje specialke Škofja Loka — Idrija). Šerko pa je napisal nekrolog E. A. Martelu, znanemu speleologu. — Bogat je zlasti oddelek »Književnost«, kjer je ocenjenih kakih 30 slovenskih, hrvaških, srbskih, ukrajinskih, nemških, francoskih, italijanskih itd. zemljepisnih del ter naznanjenih po vsebini več geografskih revij. Revija predstavlja odlično slovensko geografsko znanost.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Pred današnjo premijero komedije Helge Krogove: »Na prisojni strani«. Zanimivo je primerjati veseligrske različni narodov. Kakor je vsak miseln produkt narodov izraz njihovih temperamentov, njihove čudi, tako vidimo to tudi posebno izrazito na zvrti veseligrske. Najbolj živahne, z najbolj tveganimi zapletitvami in najmanjšo mero verjetnosti so italijanske, španske in francoske, nekoliko manj nemške in čim bolj se bližajo geografsko severu, kjer je živahnost temperamentov, mišljenja in čustvovalstva vsaj v zunanjem izrazu mnogo bolj umerjena, tem bolj opazimo neko zadržanost in zmernost tudi v veseligrskih. Veak, tudi najbolj površen opazovalec bo lahko ločil angleško veseligrsko od italijanske, ker sta humorja teh dveh narodov povsem različna.

Zato pa ima ta severnjaški način vendarle svoje vrline, ki smo se jih že naučili ceniti, ker postavljata na oder zares verjetne ljudi, krvne, morda sicer nekoliko težje značaje, kar se tiče okretnosti, zato pa bolj tehtne.

In vendar ni v tej veseligrski nobene problematike, ki bi šla — četudi samo nalanko — v globlino, vse ostaja samo bleklat na površju, kakor sonce na razigrani morski površini. Toda ta lesek besednih utrinkov v dialogih je vreden poslušanja.

Vsebinska igra? Lepo dekle, Estera, ki je vzraščala v bohemskem okolju in živi in čustvuje s tem svetom, ker ga ljubi in je živela v njem, četudi na njegovi senčni strani, se poroči iz miljeja svojih dobrih tovarišev v fevdalno hišo s tradicijo, bogastvom, predsodki... V novi družini je »čiganka«, ki se je utavila pri »polni skledi« in o Esteri mislijo, da bo prej ali slej pobežala od nje. Ona in njen tovariš iz boheme, Joahim, sta človeka s senčne strani življenja, kovana od težkega življenja in bridkih spoznanj. Njima nasproti pa stoji ljudje s sončne, prisojne strani: gospa Margaret, Hartvigova in Wenchieva mati, mladi bogataš Preben in med obema nasprotjema original, stric Severin, poln življenjske modrosti, ki mu jo posreduje neka misteriozna gospa Bornemannova, ki pa živi satio v njegovi domišljiji.

Nezaupanje in nerazumevanje za Estero in Joahima, človeka iz bohemskega sveta, terja preizkušnjo; pri Esteri zakoneke zvestobe. Razmerje nje in njunega moža je zaradi nezaupanja do nje malce komplicirano, in zadeva se nadvse zadovoljivo uravnava, ko izpove Estera prostodušno vse nagibe, ki so jo vlekli na prisojno stran. Toda na tej prisojni strani je tudi Wenche, ki ima kljub soncu ledeno srce, kajti življenje na prisojni strani ji je oslepilo pogled, da ni spoznala ljubezni, ki ji cvete na senčni strani pri Joahimu. In ko razgmeta Estera in on rešeno o teh, ki žive v senči, tedaj se otaja Wenchi in materi srce in začne se življenje vseh »na prisojni strani«.

Maša Si.

Nemški vojaki na grobu umrlega, ujetega angleškega častnika.

Vojaki rdeče armade molijo

Verodostojna poročila iz Lvova povedo, da vojaki rdeče armade in sovjetski funkcionarji hodijo v cerkev in ondi tudi molijo. Neki vojak rdeče armade je stopil v cerkev in je dal ondi stoječemu beraču šopek cvetja in mu je dejal, naj položi šopek k nogam Matere božje. Koj nato je vojak sam pristopil k oltarju, ali je berač res izvršil njegovo naročilo, in je berača nato obdaril.

Iz Finske pa poroča ameriški posebni dopisnik, da se skoraj sleherni vojak rdeče armade pokriži pred jedjo in po jedi. V poročilu je še navedeno: »Ko sem imel ob jezeru Kianta priliko govoriti z nekaterimi Rusi, sem jih vprašal po njihovem verskem prepričanju. Zatrjevali so mi, da so verni kristjani. Toda visoki davki, ki jih mora plačevati sleherni od pravoslavne vere, jih ovirajo, da ne morejo hoditi k službi božji. Vsi ujetniki, s katerimi sem govoril, so bili kmetje kolhozov, in sicer iz okolice krog Moskve. Večidel jih ni znalo ne brati ne pisati.«

Že pred 2000 leti so evakuirali mesta

Iz Aten poročajo, da neki atenski list opozarja na izročilo Herodota, ki v svojih episah pripoveduje, kako je dal Temistoklej leta 480 pred Kristu svoje rojstno mesto Atene izprazniti, ko se je Atenam bližala Keerskova armada Perzijcev. Med pripravami za slavno vojno pri Salaminu, kjer je bilo uničeno brodogradilniški perzijskega kralja, je dal Temistoklej navodila, da so najprej odšli iz Aten stari ljudje, ženske in otroci, nato pa sužnji, ker se je bal, da bi sužnji potegnili s sovražniki. Evakuirano prebivalstvo so poslali v Egino in v Salamina. Povod so bili begunci prijazno sprejeti in gostoljubno postreženi. Begunski otroci so emeli po mili volji trgati fige, grozdje in slive in so dobili tudi svojega učitelja. Seveda tega niso bili otroci tako veseli kakor sadja. Kje so ti časi! Zdaj, ko se tako ponasamo s svojo kulturo, se beguncev povod boji in jim vse še dražje zaračunajo, nikar, da bi jim dali kaj zastoj!

ŠPORT

III. izlet gorenjskih smučarjev v Tržiču

Od 26. do 28. t. m. bo v Tržiču velika revija smučarjev, ki se nam bodo predstavili v najrazličnejših tehnikah. Bo to ena največjih prireditelj v zimskem športu, kar smo jih imeli priliko videti doslej v naših krajih. Tržič sam se je tudi kar najbolje pripravil na te velike praznike. Zatorej vas vabimo, da pridete v soboto in nedeljo v Tržič in prisostvujete velikemu smučarskemu prazniku in zanimivim smučarskim borbam, ki bodo tedaj v tem prijetnem gorenjskem kotičku.

Sedem milijonov podpore od banovine za hrvaški šport

Hrvatska športna sloga predlaga banovini Hrvatski, da vnese v banovinski proračun za leto 1940-41 sedem milijonov podpore za hrvaški šport. Največje postavke v tem predlogu so za gradnjo plavalnega bazena, in sicer dva milijona dinarjev, za gradnjo in vzdrževanje igrišč in vžabališč naj bi bilo namenjenih 1,5 milijona, za visoko šolo za telesno vzgojo 1,2 milijona, ter za podporo posameznim športom 1,2 milijona dinarjev.

Narodne igre v Švici

kot nadomestilo za olimpijado

Švicarji so kljub finskim izjavam prepričani, da letos ne bo olimpijskih iger na Finskem. Zato pa dela švicarski olimpijski odbor že sedaj zelo intenzivno s pripravami za tako imenovane narodne igre, ki naj bi švicarskim športnikom zamjenale ali vsaj nadoknadile borbe v olimpijskem stadionu. Ni pa še odločeno, če bo ta prireditev decentralizirana, ali se bo izvedla v enem samem mestu. Švicarske narodne igre bodo imele vse športne panoge, v prvi vrsti seveda telovadbo in nogomet. V tem tekmovanju bodo sodelovala tudi vojaška moštva.

Smuk in slalom v Kamniku

SK Kamnik je izvedel prvo svojo tekmo v alpskih disciplinah v nedeljo, 21. t. m. na Osredku nad vasjo Slevo z udeležbo 20 tekmovalcev — 13 seniorjev in 7 juniorjev. Seniorji so vozili progo, dolgo ca 2300 m z višinsko razliko ca 300 m davkrat, juniorji pa le enkrat, in sicer slalom. Sneg je bil odličen in so tekme izpadle v splošno zadovoljstvo. Pri seniorjih je zmagal Janežič Milan s časom 2 min. 16 sek. Za njim Ravnjak Adolf, Pogačnik Tone, Janežič Jože. Med juniorji pa Keršmanec Stojan s časom 1 min. 16 sek., slede Bremšak Franc, Križ Jaroslav in Koželj Bogo.

Na svečeno, 2. febr. se bodo vršile medklubске skakalne tekme ob treh popoldne.

Smučarske tekme LZŠP v Zagorju

Smučarski odsek SP Zagorje je razposlal vsem klubom na našem področju okrožnico z podrobnimi navodili glede prenočišča, prehrane in ostalega reda na našem prvenstvu v norveški kombinaciji dne 27. in 28. t. m.

Iz teh navodil povzemamo: Tekmovalci, ki bodo nastopili v smučarskem teku, morajo dopotovati v Zagorje v soboto z dopoldanskimi vlaki. Za prevoz priljage bodo na kolodvoru sani. Prijavnice za skupno prehrano naj oddajo vodje ekip g. Saksu. V zameno bodo dobili nakaznice za prehrano. Ker na skupnem prenočišču ne bo dovolj odelj, zato naj vsak tekmovalac prinese odelj s seboj.

V zgoraj omenjeni okrožnici pa so se vrinile pomote glede daril, zato obveščamo vse, da so za prvoplasirane pripravljena naslednja darila:

1. Prvaku v norv. komb. sen.: brušen pokal, dar Stoklarne v Hrastniku.
2. Prvaku v norv. komb. sen.: pokal dr. Zarnika.

3. Zasavskemu prvaku v norv. komb.: plaketa, dar preds. Sm. ods. SPD Zagorje.
4. Prvaku v solo-teku sen.: plaketa.
5. Prvaku v solo-teku jun.: plaketa, dar SPD Zagorje.
6. Prvaku v solo-skokih sen.: pokal, dar SPD Zagorje.
7. Prvaku v solo-skokih jun.: plaketa, dar SPD Zagorje.

Klubske smučarske tekme

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju priredi tamkajšnje Tujskoprometno društvo v nedeljo, 28. januarja ob dveh svojo običajno klubsko smučsko tekmo v teku na 15 km (seniorji) in 7 km (juniorji). Start in cilj bosta v centru trga pri hotelu »Jelen«. Ugodne zveze zlasti za Mariborom! Od postaje Sv. Lovrenc na Pohorju in do trga Sv. Lovrenc na Pohorju (5 km) se vrši reden avtobusni promet. Cena za osebo tja in nazaj je 10 dinarjev. Posetite smučsko metropolo Pohorja!

Skalaši so ujeli »lisico«

»Lov na lisico« je priljubljena smučarska igra, naši javnosti znana zlasti iz filma »Vihar na Mont Blanc«. Eden izmed smučarjev, ponavadi najboljši, je »lisica« drugi so »lovci«, ki na določenem terenu iščejo in lovijo »lisico«. »Lisica« je premagana, če ji zasledovalci strgajo privezan lisici rep, zmaga pa, če se to tekom določenega časa ne zgodi. Igra zahteva precej vztrajnosti in tehničnega znanja, zlasti če pride do zasledovanja po težjem terenu.

TK Skala je priredila »lov na lisico« trikrat: leta 1932 na Gorjušah, leta 1933 na Rakitni, tokrat pa preteklo nedeljo, 21. t. m., na Kureškcu. Leta 1932 je »lisica« (pok. Sandi Wissiak) ušla edinemu zasledovalcu, ki jo je našel, čeprav je prišel na razdaljo 3 m do nje. Leta 1933 »lisico« sploh našli niso. Te bridke izkušnje so dale Skali nauk, da mora biti »lov« strumno organiziran, če naj privede do rezultata. To se je letos v polni meri posrečilo. Organizacija je bila izvedena po dobrem načrtu in vsak udeleženeec je izvršil svojo nalogo vestno in resno. Formirane so bile štiri patrole iz po štirih smučarjev: desna, leva, srednja in zadnja. Leva in desna sta morali preiskavati goščave ob robu terena ter pregrnati »lisico« iz njih v sredino. Srednja patrola je šla v sledovih, ki jih je puščala »lisica«, dočim je večina udeležencev, razpostavljena v raztegnjeno fronto, preiskovala sredino terena. Če bi »lisica« uspelo prevariti ta kordon in ji priti za hrbet, naj bi jo zajela zadnja patrola.

Pol ure po startu je opazila srednja patrola, da vidijo sledovi v vrtaču, poraslo z grmičjem, in skupno z levo patrolo jo je obkolila. »Lisica« je bila zajeta, da na beg niti misliti ni mogla, in čez dobrih pet minut jo je iztaknil — kot bi usoda hotela, prav najstarejši Skalaš-lovec — D. Koprivec in ji snel rep. S tem je bil »lov« zaključen. Zmagovalcu je bila izročena častna nagrada.

Skalaši so imeli srečo tudi z vremenom: v nedeljo — razen zvečer — ni snežilo in med lovom je celo sonce sijalo, kar je še dvignilo odlično razpoloženje med udeleženci.

Razpis

medklubske juniorske smučske tekme v teku na daljavo, ki jo priredi S. K. »Zelezničar« v Mariboru, dne 28. januarja 1940 v Zg. Radvanju s startom ob 10 uri predpoldne. — Dolžina proge je 10 km. Start in cilj pred gostilni »Zabelnik« pod Slov. Kalvarijo.

Splošna določila:

Prijave je poslati najpozneje do 27. januarja 1940 ob 12 uri na naslov S. K. »Zelezničar« v Mariboru, delavnica državnih železnic. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSZ. Pravico nastopa imajo vsi verificirani člani juniorji, ki so pravilno prijavljeni za leto 1940 pri MZSP.

Slovenija je lani pokadila za 200 milijonov dinarjev

Ljubljana, 25. januarja.

»Kronika slovenskih mest« hrani kratka poročila, kako je bila ustanovljena tobačna tovarna v Ljubljani, ki je pred vojno slovela tako po svojih najboljših tobačnih izdelkih, kakor tudi po svojem solidnem delu. Stara avstrijska tobačna režija se je najprej l. 1871 namestila v sloviti »cukrarni« na Poljanskem nasipu. Delovala je tam do l. 1873. Požar cukrarne so že mnogi kronisti v podrobnostih opisovali, samo to omenimo, da so takrat mnoge ženske tekotič sladkor zajemale v škefe in ga domov nosile. Tobakna režija je nato sezidala ob Tržaški cesti moderno poslopje, ki je bilo l. avgusta l. 1873 otvorjeno v obrat na prav slovesen način. Sprva je bilo v tovarni samo ročno delo in je bilo zaposlenih mnogo delavk, ki so bile obvezane, da na dan pripravijo za promet do 2000 kosov cigaret na roko. Mnoge delavke, ki so bile počasne, so si morale izposoditi diferenco pri hitrejših in jo primerno plačati. Še leta pred vojno je bilo zaposlenih v tovarni do 2400 delovnih moči, žensk in moških. Moderni stroji za izdelovanje cigaret so napravili, kakor povsod, tudi v tovarni posebno revolucijo.

Sedaj ima tovarna za izdelovanje cigaret 13 modernih rotacijskih strojev, katerih vsak izdela dnevno do 400.000 cigaret raznih znamk. Vse je popolnoma izpopolnjeno. Tobakna tovarna zalaga s svojimi tobačnimi izdelki ne samo Slovenijo, temveč tudi druge pokrajine naše države. Koliko bi bilo potreba delavk, da bi z ročnim delom izdelale množino cigaret, kolikor napravi dnevno en sam stroj.

Zanimiva pa je splošna statistika, koliko je

Slovenijo spustila lani v zrak raznih cigaret in cigar, ki jih je dobavila ljubljanska tobačna tovarna. Trinajst strojev nadomestuje veliko armado delavk, ki so sicer drugače kot stare strokovnjakinje nameščene v drugih oddelkih. Ne bomo navajali v vseh podrobnostih, kakšne cigarete, cigare in druge tobačne izdelke je porabila lani samo Slovenija. Splošen pregled izkazuje, da je Slovenija lani potrošila za »sladko travico« okoli 200 milijonov din. Največ je Slovenija med cigaretami porabila naslednje izdelke v približnih številkah:

Prodanih je bilo lani v Sloveniji okoli 189 milijonov cigaret »Ibars«, 400 milijonov »Drava«, 90 milijonov »Zeta«, 500 milijonov »Morava«. Med cigaretami so najbolj priljubljene mešane inozemske cigare, ki jih je bilo 4 milijone prodanih. Cigare ljubijo samo še stari ljudje in zlasti viržinkarji raje kupujejo fabrikat ljubljanske tobačne tovarne kakor iz drugih. Nismo se mogli poglobiti v vse tajnosti statistike tobačne tovarne, vendar je reporter zvedel, da so lani prodali v Sloveniji za 3000 kg »noslanca«, to je moka tobaka, ki ga rabijo mnogi ljudje, zlasti starejši, da noslajo in skušajo tudi prijateljem ponuditi svojo »tobakijero«. Križ je pa s starimi »čikariji«. Ti so pa porabili čikarskih klobas za 10.000 kg. Škoda je, da ne prodajajo več po trafikah v primernih rjavih papirnatih zavitkih tobaka za pipe. Ti so vedno sedaj v škodi. Nikjer ne dobimo več pravega tobaka za pipo, ki je sedaj pomešan z vsemi mogočimi zelišči. Med vojno je bil zlasti križ za vse stare vojake, kako dobiti tobak za pipo. Dobili so ga, a bili so mnogokrat prevarani, ko so jim mnogi nagajivci ponujali za drag denar bukovo listje, pomešano malo s tobačnimi izdelki.

Nemški topničar na straži.

Trbovlje

Uspeh g. bana za rudarje. Na ponovno osebno posredovanje g. bana je TPD dala rudarjem nabavni pripevek. Poročenim 300 in samskim po 150 din. Lepo je, da so posebej upoštevane družine, ozir. poročni — brez ozira na kategorije. Pri zadnji stavki so zgubili rudarji na plačah nad 1.600.000 din. Ogromni večini pa se je predvsem šlo le za boljši kos kruha. Da je izbruhnila divja stavka, je v veliki meri kriva nerodnost dosedanjih zaupnikov, ki niso ljudem pojasnili pravega položaja. Sprožili pa so vse levičarske elemente, ki so pa imeli svoje posebne načrte in ki še sedaj mislijo, da so ljudje tembolj zanje, v čim večjo nesrečo jih pahnejo. Nekateri izmed teh pač nosijo sedaj prav občutne posledice. Da se pa zadosti upravičenim težnjam rudarjev za zboljšanje njih gmotnega položaja, so gg. bivši poslanec Bitenc in Križnik ter žmavc in tudi zastopnik ZZZD ponovno pojasnili vse g. banu in ga prosili posredovanja, da ne bodo nedolžni trpeli. G. ban je, kakor prej med stavko, tudi sedaj pokazal vse razumevanje za rudarske zadeve in končno pri TPD uspel. Hvala mu!

Sankanje in drsanje po cestah in javnih pešpotih je prepovedano, tako razglasa županstvo, ker ogroža varnost pešcev in moti redni promet. Posebej opozarjamo starše, da so odgovorni za svoje otroke, da jim zabranijo sankanje in drsanje zlasti po onih cestah, kjer je živahen promet.

Bratovska skladišča bo gradila stanovaško poslopje poleg svoje bolnišnice za enega zdravnika in sestre. Sedenje stanovanje sester se bo porabilo za skladišče.

Jesenice

Volilni imeniki se do konca tega meseca na občini uradno popravljajo. Tisti, ki so bili pri zadnjih volitvah izpuščeni, ali so med tem časom postali polnoletni, in oni, ki se preselili v decembru 1938 v območje jeseniške občine, naj se osebno oglasijo še ta mesec na občini.

Tako visokega snega, kakor je zapadel na Jesenice in okolici, že dolgo let ne pomnijo. Sneg je sam priči, podlaga ima tudi dobro, tako da predstavlja za smučanje idealno priliko. Precej bodo prizadete smučarske postojanke na bolj oddaljeni Rožci—Golici ker ne bo veliko obiskovalcev.

Na Jesenice primanjkuje premoga. Hude težave so za kurjavo, posebno za premog. Trgovci, ki so razprodali že vso zalogo, ne morejo ustreči naročilom strank ker ga ne morejo dobiti.

Kino Krekov dom predvaja v petek, 26. januarja ob 8 zvečer velfilm »Jošivar« — borba za življenje — ljubezen — domovina. V soboto ob 4 pop. film »Človek krepkih mišic«, zvečer ob 8 velfilm »Jošivar«. Za dodatek drug tednik.

Letna uporaba tobaka v obmejnem kotu Gorenjske. K notici pod tem naslovom smo prejeli: V letu 1939 se v mesecih januar, februar, marec in april niso prodajale ekportne cigarete na Jesenice in sploh niso bile v prometu v obmejnem kotu Gorenjske. V teh štirih mesecih v letu 1939 je bila uporaba tobaka manjša od uporabe tobaka v letu 1938 v letih štirih mesecih za 131.666.50 din. Iz tega sledi, da niso bile ekportne cigarete vzrok manjše uporabe tobaka v letu 1939, temveč da so bili razlogi drugi. V naslednjih osemih mesecih 1939 pa je uporaba tobaka kljub temu, da so se prodajale

ekportne cigarete, bila le za 106.051.50 din manjša, kakor v letu 1938 v istem razdobju, t. j. od 1. maja do 31. decembra. Iz tega sledi, da so razlogi za manjšo uporabo tobaka drugi, kakor pa je navedeno v omenjenem dopisu. V decembru 1939 je pa bila uporaba tobaka za točno 2.000 din večja, kakor pa uporaba tobaka v decembru l. 1938.

Iz New Yorka poročajo 23. januarja:

Že deset dni trajajoči mraz v Združenih ameriških državah je po poročilu »Associated Press« zahteval 257 smrtnih žrtev. V raznih južnih državah USA so morali zapreti šole, ker nimajo kuriva.

Spanija pod ledom

V Španiji traja mraz še dalje. Medtem ko so imeli v ponedeljek v Madridu 5 stopinj pod ničlo, pa je bilo v Avili kar 20 stop. mraza. V vsej srednji Španiji je ukinjen avtobusni promet, ker so ceste oledenele in so hribi hudo zameteni. Ondi so vse moške prebivalce poklicali, da morajo dati sneg po cestah, ker je že zastal dovoz živin. Pokrajino Segovijo pa napadajo tolpe volkov. Zverj napadajo ljudi in domačo živino. Prvikrat po dolgih letih je tudi v Sevilji zapadel sneg. Mnogo krajev srednje Španije je že nekaj dni popolnoma odrezanih od sveta.

Na južnem Švedskem neprestano sneži

Hud snežni metež traja po južnem Švedskem kar iz dneva v dan. Zameti so ogromni. Tako po-

Prazno pristanišče v Antverpen — posledica vojne sosedov.

Slovaški ministrski predsednik dr. Tuka, ko odvarja razstavo knjig v Bratislavi, kjer je razstavljenih 2000 raznih del.

Vsaka država ima svojo črto:

Horthyjeva črta

Prav nič ni razveseljivo, da so »črte« tako moderne, saj pomeni to, da živimo v času večnih nemirov. Toda — potrebne so, in zato jim nihče ne ugovarja. Skoraj ducat »črt« je v Evropi, in zadaj za njimi je državljano laže pri srcu...

Mimo utrjenih obmejnih črt prejšnjih dob, kakršne so gradili že Rimljani in Kitajci, ki so imeli svoj »zid« krog in krog države, so prvi zgradili Francozi svoj trdnjavski pas, ki se po svojem začetniku imenuje Maginotova linija. Sestava in načrt zgrajene črte so postale zgled vsem posnemovalcem, čeprav so tehniško drugače zgradili svojo »črto«.

Sledila je češka obrambna črta, dalje belgijska »Devèzejeva črta« in nemška »Siegfriedova črta« in v teh dneh tako sodobna »Mannerheimova črta«. Romunija ima na vzhodu in severvzhodu svojo »Karolovo linijo« in prišla je na vrsto še Madžarska s svojo Horthyjevo črto ob Karpatski meji.

V Pusti raste pšenica

V stari budimpeški kraljevski palači, visoko zgoraj nad Donavo, so sobane državnega, že 20 let »provizorično« nastavljenega poglavarja, admirala Horthyja. S svojih visokih oken se razgleduje admiral daleč po deželi, tja do sinjega obzorja, do meja male države. Madžarska, revizionistična dežela, kakršnih je treba iskati, ne živi v najboljšem prijateljstvu s svojimi sosedi. Zoper državo kralja Karola na vzhodu je že povedala različne svoje zahteve. Vendar se zdaj malo govori o tem, veliki prijatelj, Madžarske iz Rima je še nedavno nujno odsvetoval kakšne zahteve. Na severni meji zadeve niso dosti boljše, nikakor. Sicer se je pred nekaj leti Madžarska nekam zadovoljila z nekaterimi pridobitvami in je porinila svojo mejo tja do karpatskih gredov. Toda onkraj pogorja so se pojavili novi sosede, ki njih bližina admiralu povzroča skrb.

Severna mejo države, za katero tičita Sovjetska Rusija in Slovaška, ki je odvisna od Nemčije, pa je bilo treba zavarovati. Ostri robovi Karpatov

olajšujejo gradnjo utrd. V nekaj mesecih je maloštevilna četa tehnikov in delavcev s pomočjo vojakov-graničarjev zgradila močan trdnjavski pas, ki je skoraj popolnoma končan. Ceste in mostovi so podminirani, na višinah stojijo straže, v trdi granit karpatskih gor so izvrtali galerije, ki iz njih lin grozeče zijajo žrela dalekonosnih topov... Se-
verna meja je zavarovana.

Tostan te meje, na južnih obronkih Karpatov, je Karpatska Ukrajina, najnovejši prirastek Madžarske, revna dežela, ki je morala v poslednjih 25 letih prestati marsikaj udarcev usode. V stari habsburški državi je spadala ta dežela k Ogrski; med svetovno vojno so jo bile deloma zasedle ruske čete; po sklenitvi miru je postala mimogrede »neodvisna ukrajinska republika«, dokler je niso pridellili Českoslovaški. Nato je prišel usodepolni september 1938 v Monakovem: Karpatsko Ukrajino so močno zmanjšali, postala je ud v českoslovaški državni zvezi, a pod udarci marčnih dni 1939 je prišla pod nemški protektorat in nato, čez teden dni, je spet postal last Madžarske... Uboga, do dna preizkušena dežela.

Toda še bolj na jugu, tam, kjer se začneja Pusta, tu je jedro ogrske države, tu so bogatije in lepote. Tu raste toliko pšenice, da bi mogla nasiti marsikako, na uvoz navezano sosednjo državo. Tu se pasejo črede goveje živine, prašičev, konj; tu zori na najbolj južnih brdih Karpatov najslajše vino Evrope; tu pridobivajo koruzo, tobak in premog... In ta Pusta, ta z bajkami opletena dežela čardaš in ciganskih godb je pač vredna, da jo človek brani!

Pogled na zahod

Še dalje sega pogled admirala Horthyja, tja proti zahodu in dalje, kjer je morje, morje admirala Horthyja, ki ga ljubi in ki so mu posvečeni njegova vladna, in temu dnevu obračuna veljajo vse vrhovni poveljniki avstro-ogrškega brodogoja. In dalje, dalje je Italija, še dalje, tam sta zahodni veslesi, ki sta zapleteni v vojno, ki je huda in odločilna za vso Evropo. Tudi mala država generala Horthyja je jako v škripih, in pri velikem obračunu, ki ga bodo premlevali po tej vojni, bodo tudi Madžarsko jemali v pretres. Tega se Horthy dobro zaveda, kakor je to tudi vsakomur v njegovi državi znano.

Takrat bosta morala biti pripravljena on in njegov lad, in temu dnevu obračuna veljajo vse njegove priprave. Zatorej hoče in mora biti Madžarska narejena, če bi bilo kdaj potrebno braniti bogato Pusto, ki je žitnica in zaloga živine vse Srednje Evrope. Zato je morala zavarovati svojo severno mejo, morala je težko prehodne grebene in višave Karpatov napraviti neprehodne, morala je zavarovati ceste in vse poveljniške postojanke.

»Horthyjeva črta« bo zdaj zdaj dograjena. Sever je na varnem. Admiral Horthy naj le nemoteno zre proti zahodni strani, kjer so zadaj za morjem vesilesi na straži.

Iz Julijske Krajine

Vedno nov sneg. Sneg, ki se ga zlasti mladina veseli in je tudi za gospodarsko življenje marsikje pravi blagoslov, postaja letos že stiska. Kakor drugod, se tudi v naši krajini kopiči z dneva v dan. Prejšnji teden je zopet zasnežilo vse naše nižine in beli prt je obležal. Celu v Gorici in njeni okolici je vzdržal preko nedelje, kar je nekaj izrednega in se redko doživlja. V noči od ponedeljka na torek, 23. januarja, ga je pa nebo kakor nalašč začelo znova sipati in ga je v Gorici nasulo do 15 cm. Zdi se, da smo sedaj zlasti v hribih za precej časa s snegom založeni. K sreči je v Gorici snežilo ob popolni brezvetrnosti, po Vipavski dolini in tudi po drugih predelih dežele je pa razsajala povrh še divja burja, prenašala zamete, otežkočala promet in povzročala že itak hudo prizadetemu prebivalstvu nadlogo in škodo.

28 let ječe. Pred tržaškim porotnim sodiščem so bili obsojeni dve 24 letni mladenki in neki 24 letni mladenič, vsi iz starih pokrajin, vsak na 28 let ječe. Obtoženi so bili, da so neko ženo sporazumno umorili in jo potem oropali vseh dragocenosti in denarja. V juniju 1938 so stali vsi trije pred poroto v Vidnu in so bili obsojeni na dosmrtno ječo. Zagovornik se je pritožil in kasacijsko sodišče je ugovor sprejelo ter naročilo novo razpravo. Ta je bila zadnje dni prejšnjega tedna pred tržaško poroko. Končala se je z zgoraj navedeno obsojbo. Proces je spremljala zanimiva okoliščina. Ena obtožnica, ki je v ječi rodila, se je v ječi poročila s soobtoženecem. 28 let bosta morala čakati, preden bosta lahko začela družinsko življenje. Kljub temu so vsi trije z zadovoljnim odihom sprejeli pravdorek, ki jim je dosmrtno ječo spremenil v 28 letno.

Opatje selo. Tukajšnji posestnik Jože Piciga, etar 43 let, je pred dnevi šel kopat za vojnim železnjem. Dan je bil vihar in moč je podvržen železni ev. Valentina. Ker se zvečer ni vrnil domov, so ga začeli iskati. Našli so ga šele drugi dan. Sedel je nezavestno med skalami skoro ves zasut s snegom, ki je tisto noč padel. Odnegli so ga na gorko in ga počasi spravili zopet v življenje. Nesrečnej se nič ne zaveda, kaj ga je napadla bolezen in kdaj je zgubil zavest.

ZFO

III. smučarske tekme ZFO
v Bohinju in Dovjem-Mojstrani

Tekmovalci so po dokazanih sposobnostih razdeljeni v dva razreda.

Pogoji:

1. Pravico udeležbe imajo samo člani Zveze fantovskih odsekov z izpolnjeno starostjo 17 let.
2. Ob tej priliki se ne more tekmovalci za naslov ali pod imenom katerega koli športnega društva ali kluba.
3. Nastopna mesta za slalom določijo rezultati iz smuka. Nastopna mesta za skoke določijo rezultati iz 15 km teka.
4. Tekmovalci obeh razredov bodo tekmovali na enotnih progah in pod enotnimi pogoji.
5. Vsako tekmuje na lastno odgovornost.
6. Prijave se morajo poslati:
 - a) Za tekmovalce v alpskih disciplinah do 31. t. m.
 - b) Za tekmovalce v norveških disciplinah in za štafetni tek do 7. februarja na naslov Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani. Po prednavedenem terminu se bodo sprejemale naknadne prijave, ki bodo pa podvržene kazenski prijavnini po 2 din za vsako disciplino in 10 din za moštvo. Te prijave bo sprejemalo vodstvo tekm na kraju prireditve.
7. Tekmovanje bo izvedeno v smislu pravilnikov JZSZ.

Nagrade:

1. Zmagovalna vrsta v norveški kombinaciji bo prejela prehodni pokal ljubljanskega župana dr. Adlešiča.
2. Zmagovalna vrsta v alpski kombinaciji bo prejela prehodni pokal bana dr. Natlačenca.
3. Oba omenjena pokala brani že v drugič gojenjska fantovska podzveza.
3. Najboljše tri štafete bodo prejele častna darila v trajno last.
4. Prehodni pokal ministra dr. Kreka brani dosedanj prvak (posameznik) v alpski kombinaciji br. Herle Franc, Solčava.
- Prehodni pokal ministra n. r. Fr. Snoja brani dosedanj prvak (posameznik) v norveški kombinaciji br. Dekleva Milan, Šiška.
- Za prehodna darila velja pravilo, da preidejo v trajno last po trikratni zaporedni ali petkratni zmagi v presledkih. Darila prehodnega značaja se bodo oddajala skupno z diplomami.
5. Tekmovalci I. razreda bodo prejeli sledeče nagrade: za prva mesta v kombinaciji prehodna darila in diplome, za prva mesta v disciplinah zlate plakete, za druga mesta v kombinaciji in disciplinah srebrne plakete, za tretja mesta v kombinaciji in disciplinah diplome.
6. Tekmovalci II. razreda bodo nagrajeni: za prva mesta v kombinaciji in disciplinah z zlatimi plaketami, za druga in tretja mesta v kombinaciji in disciplinah z diplomami.
7. Ako prejme tekmovalac darilo v kombinaciji, ne more prejeti tudi darila za isto ali slabše mesto posamezne discipline, ki sestavlja dotično kombinacijo. Prav tako ne more biti nagrajen tekmovalac za isto mesto one discipline ali kombinacije v svojem razredu, za katero je bil že nagrajen pri splošni oceni.

Dodatki:

Za v tem razpisu predvidene treninge naj odseki svoje v poštov prihajajoče tekmovalce zaradi potrebne izbire in pravočasnega obvestila izbranih kandidatov prijavijo Zvezi takoj, seveda potom nadrejenih edinic.

Vodstvo si pridržuje pravico sprememb po predhodnem obvestilu prizadetih tekmovalcev.

ZDK

II. smuško prvenstvo Zveze dekliških krožkov

1. ZDK v Ljubljani razpisuje smuške tekme v kratkem smuku in v teku na 3 km dolgi progi, ki bodo v nedeljo, 4. februarja 1940 v Bohinjski Bistrici.
2. Tekmovalo se bo:
 - a) za prvenstvo posameznice v smuku in teku I. razr.
 - b) za prvenstvo posameznice v smuku in teku II. razr.
3. Pravico udeležbe imajo samo članice dekliških krožkov.

Program:

V nedeljo zjutraj skupna sveta maša. Nato žrebanje nastopnih števil. Izžrebani vrstni red bo veljal za obe disciplini. Ob devetih startanje za smuk I. razreda, nato II. razreda. Po končanem

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženski oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolononska, 3 mm visoka celotna vrstica po 3 din. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka
zanesljiva, mešana stroke prosi namestitve. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 908.

Absolventka
dvorazredne trg. šole želi nastopiti mesto kot pisarniška moč ali kot blagajničarka. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna«.

Prodajalka
z enoletno prakso, išče službo. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 773.

Gospodična
mlada, simpatična, z nekoliko pisarniške prakse, iščem primerno zaposlitev v občinski ali kakšni drugi pisarni, mesto blagajničarke, asistentinje — ali sploh kako zaposlitev v Sloveniji. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 926. (a)

Službo dobe

Služkinjo
pridno, pošteno zmerno vseh gospodinskih del, sprejem. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Industrijski kraj 1017«

Mesto oskrbnika
Mariborske kočje oddamo s 1. aprilom 1940. Samo pismena pojasnila daje podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru, kamor je poslati samo pismene ponudbe do 15. februarja.

Ali ste že naročili na Slovenca?

Vsak naročnik zavarovan

Vsak naročnik zavarovan

smuku startanje za tek tekmovalk I. razreda, nato II. razreda. Razglasitev uspehov in razdelitev nagrad bo po končani prireditvi v Društvenem domu. Tekmovanje bo izvedeno v smislu pravil JZSZ. Tekmuje vsaka na svojo odgovornost. Dekliški krožki naj prijavijo svoje tekmovalke do 1. februarja 1940 na naslov: ZDK Ljubljana, Miklošičeva cesta 6-1.

STROJI

Vsakovrstne stroje za obdelavo lesa! posebno 3 in 4 stranske skobelnice, najboljše kvalitete, izvanredno kratkoročno dobavlja

Peter Angelo, d. z. o. z.
Ljubljana, Pražakova ulica 8

"FORTUNA"
Elektro univerzalni stroj v vsako mizarško delavnico! Dobava iz zaloge

Din 7000—
Mizarški mojster Grm. Videm - Dobropolje, piše: Zahvaljem se Vam za dobavljeni stroj Fortuna. Na stroju izričnem vsa pohvaljena dela in je res rešitelj male obrti.

PETER ANGELO
d. z. o. z.
Ljubljana, Pražakova 8

Prodamo

Fižol za kuho
dobite poceni pri Sever et Komp., Gosposvetska cesta 5. (1)

Naravno vino
zanesljivo, in domačo slivovko dobite pri Sotelskih, Gradišče 10.

Premoq
koks, drva, nudi **I. Pogačnik**
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59
Postrožba brezhibna

Polenovka
suha in namočena, odlične kakovosti, vedno na zalogi. Kovačič, Miklošičeva cesta 32.

Ia suhe slive
debele, 25 kg 135 din. - Ia orehe, tanke lupine, 165 din franko poštnina; razpošlaja G. Drechsler, Tuzla.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(253) Ko je bila ženska odšla, je dejal sultan: »Kakšna neumnica je ta ženska, da ti blebeče take bedarije! Hahaha!« A Filip se je zresnil, rekoč: »O, sultan, tudi vrana je nama isto napovedala, in jaz mislim, da bi bilo dobro spraviti čim več vode skupaj, kakor je dejala ta ženska.« Sultan je za hip pomislil, nato je razsodil: »Škodilo itak ne bo. Le znosite toliko vode v klet, kolikor je le morete.« Fanta sta pri tem pridno pomagala služinčadi.

(254) Ni trajalo dolgo, ko je po vsej deželi nastopila silna suša. Trava se je posušila, celo velikanske kakteje niso vzdržale tolikšne suhote, in ubogi ptički so v množinah popadali z dreves. Celo gozd je bil tako izsušen, da živali skoraj niso mogle nič več dobiti kapljice vode.

Posrestva

Kupim
eno- ali dvostanovanjsko komfortno hišo ali vilo z vrtom ca. 1000 kvadr. m, kolikor mogoče blizu sredine Ljubljane. Ponudbe z natančnim opisom in navedbo cene na naslov: arhitekt Josip Costapera, Ljubljana, Igriska 2.

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje s kopalnico se odda. Linhartova 22. (6)

ISCEJO:

Enosobno stanovanje v bližini centra iščem za prvi maj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točen plačnik«. (c)

SOBE

ISCEJO:

Uradnica išče čedno sobo z oskrbo ali brez pri dobri družini. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« pod »Čista soba«.

ODDAJO:

Opremljeno sobo s strogo ločenim vvhodom, oddam mirnemu, stalnemu gospodu s 1. febr. - Bolgarska 17-1, levo.

Objave

Izgubil se je pes
Foxterrier, bel s črnimi in rjavimi lisami se je zatekel. Oddati proti nagradi pri Emerik Mayer, Wofova 1, III. nadstr.

Razno

Gumbnice, gumbce, plise, monogrami, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Čitajte »Slovenca«

Modistko

samo prvovrstno moč, sprejem takoj. Pismene in osebne ponudbe na Mimi Sark, Ljubljana, Kreditna banka.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene

Mare Vadnal

kakor tudi za poklonjene vence in šopke ter za ganljivo petje — se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Zalujoči ostali.

Izvod iz konkurza

Po odobrenju g. ministra vojske in mornarice Dž. br. 1976 z dne 23. januarja 1940 bo sprejeto

večje število pehotnih in artiljerijskih častnikov v aktivno službo.

Pravico do konkurza imajo rezervni pehotni in artiljerijski podporočniki in poročniki rojeni 1909 in pozneje. — Prošnje se sprejemajo samo do 15. februarja t. l.

Podrobni pogoji se lahko vidijo v konkurzi pri Komandah vojnih okrožij, pri Komandi mesta in v Glavnem odboru Združenja rezervnih častnikov.

Pisarna generalštabnega oddelka ministrstva vojske in mornarice Dž. br. 1976/40.

Lov z letalom

43

»Ga nisem nič videl. Morda se je skrili ali pa ga je Finch preveč krepko prekučnil. Ampak tale človek nama pred nosom utone, ako mu ne pomagava!«

Marko je bil že do pod pazduhe v blatu in iz oči mu je gledal smrtni strah.

»Pomagajte, če sta človeka!« je znova zavpil. »Ali res hočeta, da utonem?«

»Kje pa so smaragdi?« vpraša Jock. »Ako naj vas potegneva ven, nama jih morate prej oddati.«

Marko se je še obotavljal. A blato je bilo kakor klej in ga je kar naprej vlekle vase. Do vratu se je že ugreznil.

»Na jih!« obupno krične, potegne iz prsnega žepa škatico in jo vrže Jocku. Ta jo spretno ujame. Kaj se je v njegovi duši godilo, pa njegov obraz ni izdal.

»Pomoli mu konec droga. Tim!« reče mirno. »Na krov ga pa ne potegni, ker mu morebiti ne bova kos!«

Marko se je obupno oklenil droga. A lanšo je tok nesel sicer počasi pa vendar zdržema proti morju. Oseka se še ni bila povsem ustavila in fanta brez motorja in brez droga lanše nista mogla ravnati. Tako je torej Marka vleklo za čolnom, oklepal se je droga, a prišel z glavo pod vodo.

»Utočil bo!« prestrašen krične Tim.

»Poišči kako vrvi!« veleval Jock. »Naredi zanko!«

Potegnita sta z drogom Marka k sebi. Ko pa je prilezel na krov, mu je Jock spretno vrzel zanko čez glavo ter jo ob pasu zadrnil, tako da mu je roke pritisnil ob život.

»No, zdaj pa mislim, da ne bo več nevaren.«

Isti hip pa Tim glasno krične: »Pozor! Jasper na krov!«

50. Smaragdi dobljeni.

Ko sta fanta reševala Marka, je bilo lanšo zaneslo na breg in Jasper je to priložnost porabil ter pri krmi skočil na krov.

Ko je Tim kričnil svarilo, se je obenem že zasuknil kot vrtavka. Ko je torej Jasper priletel na krov, se je Tim vrغل proti njemu in mu objel kolena. Jasper se je divje otepal, da ne bi izgubil ravnotežja, pa se mu ni posrečilo. Oba s Timom sta treščila na dno čolna.

Marko je mislil: zdajle ali pa nikoli in se je začel z vso silo premetavati. A Jock je takoj skočil nazaj k njemu, na vso moč nategnil vrvi in jo Marku zadrnil okrog života in rok, da je kar zavpil od bolečin. Tim pa je bil brez moči, ker je na njem ležal Jasper. A k sreči je Jasperja padec hudo pretresel. Se preden si je opomogel, je bil Jock nad njim in mu zadrnil zanko okoli života. Čeprav ponavadi malo neokreten, je bil Jock v stiski uren kakor kdorkoli. Se preden se je Jasper zavedel, kako prav za prav stvari stoji, je že imel roke privezane tesno ob život. Jock ga je prevelil in Tim postavil na nogo.

»Si kaj poškodovan?«

»Ne, samo sapo mi je vzelo.«

»Potem pa priveži Jasperja za tale obroč!«

A pazi, da te ne brcne!«

Marko pa se je že zopet skušal oprostiti. Jock pobere drog in zavpije: »Mirujte ali pa vas jaz pomirim!« Spoznal je, da misli Jock resno, in se umiril.

Krvi ni manjkalo in fanta z njimi nista varčevala. Tako sta bila njuna jetnika povezana, da sta bila negibna kakor dve mumiji.

Jock se je zavaljal. »No, ne bomo imeli prav posebne smole, bomo to pot smaragde le rešili. Priveži lanšo in pojdiva k Finchu! Ubožček se gotovo že dolgočasi.«

»Ubožček se prav nič ne dolgočasi!« se glasi Finch vrh brega. Posrečilo se mu je, da je zlezal iz letala in prišel semkaj, da bi

jima kako pomagal. Fanta sta torej skočila iz čolna in ga podprla vsak od ene strani.

»Finch, ni prav, da se tako malo pazite!« mu očita Jock. »Brez potrebe utrujate svojo ubogo nogo, potem nas pa peljite nazaj, če morete!«

»Nazaj? Kam? Če misliš, da bomo zopet še nocoj leteli vsi dolgo pot nazaj v Wales, si poišči koga drugega!«

»Moramo nazaj!« reče Jock resno. »Pomislite na Reda!«

»A jaz mislim na smaragde!« ga zavrne Finch. »Kje so? Na dnu potoka?«

»V mojem žepu,« se nasmehe Jock.

»Ali sta jih res dobila?« krične Finch ves iz sebe.

»Prižgite žepno svetilko, pa bomo takoj videli!«

Iz žepa potegne škatico, jo odpre in zares: veliki, zeleni dragulji so se kar zaiskrili v električni luči.

Finch se globoko oddahne.

»Vesta kaj fanta: čudeže delata!« ju slovesno pohvali.

»Bežite no!« ga zavrne Jock. »Kaj bi bila mogla brez vas? Tudi zdaj ste samo vi zadržali Jasperja. Ali bi bila brata oba naenkrat navajala na naju, bi bila zdajle midva na dnu potoka!«

»Nehajte že enkrat s pokloni in rajši mislimo nato, da draguljev zopet ne izgubimo! Kaj bomo napravili?«

»Zletimo v Colchester in jih damo spraviti v letalsko blagajno,« reče Finch.

»Saj bo res tako najbolje, Jock, ali ne?«

»Seveda, a misliti moramo tudi na jetnike.«

Finch posveti na lanšo. »Mislim, da bosta lahko počakala, iz Colchestra pa pošljemo policijo z avtom, da ju pobere.«

»Kaj pa, če bi jaz ostal tu in ju stražil?« predlaga Jock.

»Čemu neki?« ga zavrne Tim. »V lanši iz-

pustimo bencin, Finchovo letalo pa tako zaklenemo, da ga ne bosta mogla uporabiti. Potem pa naj se tudi osvobodita, če hočeta, daleč ne prideta.«

»Pa naj bo po tvoje,« reče Jock počasi, tako da sta se tovariša kar čudila, kaj ga še vznemirja.

Vendar pa so izvršili Timov predlog, potem pa zlezli v letalo. Na pesku ni bilo lahko vzleteti, ker so se kolesa hudo udarala, a Finchu se je posrečilo brez posebnih težav. Krenili so na sever v Colchester. V četrto ure so preleteli Blackwater in že bili nad letališčem, kjer je Finch lepo pristal. Več moč se je približalo in pozdravil jih je vesel glas.

»Stavim, ne vem kaj, da je Hanley in njegov leteči cirkus! Kaj novega fantje?« Bil je letalski uradnik Eyre, njihov prijatelj od votline davnih dedov. Finch mu je pomignil.

»Novega dosti,« mu je pošepetal, »samo ne za vsaka ušesa!«

»Prav,« reče Eyre. »Letalo kar pustite, se bodo že mehaniki pobrigali zanj. Vi pa pojedite v moje stanovanje!«

Udobno so se posedli, Eyre je pa še svojemu kuharju naročil, naj jim prinese kaj za pod zobe. »Zdaj pa le! Komaj čakam! Povejte vse, kar veste!«

Jock pa ga prekine: »Gospod, prej nam morate obljubiti, da ne boste nikomur pravili o tem, kar vam povemo!«

»Vse obljubim,« se veselo zasmee Eyre. »Zdaj pa le!«

Jock je povedal na kratko vse, kar je bilo važno, in Eyre je pazljivo poslušal.

»Pri moji veri, fanta, spretna sta, to vama moram priznati! Skoraj bi vaju zavalil. A glavno je, da sta res dobila dragulje. Jih smem pogledati?«

Jock je odprl škatico in Eyre jih je molče ogledoval.